

Gemeente Amsterdam

Amsterdamse Burgermonitor 2025

Onderzoek en Statistiek

Projectnummer: 250079
Auteurs: Eva Karaçay, Laure Michon, Leyla Reches en Sara Rubingh (O&S)
Luna Wattel en Maurijn Rezvani (SST)
Met medewerking van Maikel Komen, Lucia Willems, Stijn Donkers en Sara de Wilde
E-mailadres: s.rubingh@amsterdam.nl

Bezoekadres: President Kennedylaan 923
Post: Postbus 658
1000 AR Amsterdam
Telefoon: 020 251 0333
Website: onderzoek.amsterdam.nl

Foto voorzijde: Stembureau in een bibliotheek, Tweede Kamer Verkiezingen 2025,
fotograaf Evelien Hogers (2025)

Amsterdam, juni 2026

Inhoud

Inleiding	4
1 Verkiezingen	6
1.1 Meer kiesgerechtigden met EU-nationaliteit bij de gemeenteraadsverkiezingen	7
1.2 Opkomst van 47 procent bij de gemeenteraadsverkiezingen 2026	8
1.3 GroenLinks grootste partij bij de gemeenteraadsverkiezingen 2026	10
1.4 De Amsterdamse verkiezingsuitslag wijkt af van de Nederlandse	12
2 Politieke participatie	14
2.1 Verschillen in stemintentie blijven bestaan	15
2.2 Aandeel Amsterdammers dat politieke activiteit onderneemt is stabiel	18
2.3 Toename bekendheid stadsdeelvoorzitters Nieuw-West en Oost	19
2.4 Amsterdammers kiezen vaker uiterst linkse positie op politieke spectrum	21
3 Politiek vertrouwen	24
3.1 Vaker weinig vertrouwen in regering en Tweede Kamer	25
3.2 Vertrouwen in Amsterdamse instituties redelijk stabiel	27
3.3 Ervaren invloed stabiel laag	29
3.4 Amsterdammers een negatievere mening over politici	32
4 Contact met de gemeente	35
4.1 Informatie zoeken over zaken die de gemeente regelt vooral via het internet	35
4.2 Amsterdammers tevredener over het laatste contact met de gemeente	37
4.3 Amsterdammers lezen de bewonersbrieven het vaakst	40
4.4 Aandeel dat hulp nodig heeft bij begrijpen van brieven gemeente is stabiel	41
5 Media en informatie	45
5.1 Internationaal politiek nieuws best gevolgd, neemt ook sinds 2019 toe	45
5.2 Acht op de tien volgt het nieuws via landelijke nieuwszenders	48
5.3 Meeste vertrouwen in berichten van landelijke nieuwszender	49
5.4 Meer Amsterdammers maken zich zorgen om desinformatie	51
6 Hoe gaat het met Amsterdam?	53
6.1 Als eerste veranderen: van betaalbare woningen tot een schonere stad	54
6.2 Criminaliteit, afval en woningmarkt grootste zorgen	55
6.3 Thuis voelen in de stad gedaald in 25 jaar tijd	56
6.4 Verbondenheid met stad schommelt, stijgt voor buurt en stadsdeel	59
6.5 Negatiever over ontwikkelingen in Nederland, Amsterdam en de eigen buurt	62

7	Omgaan met andere Amsterdammers	66
7.1	Homogeniteit vriendenkring toegenomen sinds 2019	67
7.2	Geen scheidslijnen ervaren naar leeftijd en gender, wel vaker naar herkomst	69
7.3	Lhb-acceptatie hoog in de stad	72
7.4	Zeventien procent heeft geen enkele moeite met genderdiversiteit	74
7.5	Verantwoordelijkheden binnen huishouden horen gelijk verdeeld	76
7.6	Amsterdammers zien toename meningsverschillen in Nederland	78
	Samenvatting en conclusie	82
	Reflectie op twintig edities Burgermonitor	85
	Literatuurlijst	88
	Bijlage: methode	91

Inleiding

Voor u ligt de 20^e editie van de Amsterdamse Burgermonitor. De Burgermonitor biedt een overzicht van het gedrag en de opvattingen van Amsterdammers op het gebied van de politiek, de gemeentelijke dienstverlening, het gebruik van media en het samenleven in de stad. Sinds 1999 verspreidt Onderzoek en Statistiek (O&S) een enquête onder een representatieve groep Amsterdammers, en sinds 2023 ook onder Weespers (hierna ook Amsterdammers genoemd).

Ter ere van de 20^e editie van de Amsterdamse Burgermonitor besteden we in deze keer extra aandacht aan ontwikkelingen sinds 1999. Zo hebben we een set vragen uit 1999 opnieuw toegevoegd in de enquête van 2025, die in de jaren ertussen uit de enquête waren verdwenen. Aan het einde van het rapport leest u meer over hoe we terugkijken op twintig edities Burgermonitor in ruim 25 jaar tijd.

Relevantie en leeswijzer

Politieke participatie is een van de pijlers van een gezonde en vitale democratie, waarbij het stemrecht een belangrijke participatievorm is. **Hoofdstuk 1** van de Burgermonitor gaat in op de opkomst en uitslagen van de meeste recente verkiezingen: de gemeenteraadsverkiezingen van 18 maart 2026. We kijken naar veranderingen over de tijd en opvallende geografische verschillen. **Hoofdstuk 2** gaat in op politieke participatie in bredere zin, naast stemmen ook op andere manieren zoals het benaderen van politici, het deelnemen aan bijeenkomsten van de gemeente of het meedoen met een actiegroep of demonstratie. Ook brengen we de bekendheid met het Amsterdamse bestuur in kaart en gaan we in op waar Amsterdammers zich plaatsen op een politieke links-rechtsschaal.

Uit landelijk onderzoek blijkt dat het vertrouwen in de landelijke politiek al sinds 2021 laag is ten opzichte van eerdere jaren. Na de val van het kabinet in 2025 daalde het vertrouwen in de regering verder: nog maar 37 procent van de Nederlanders heeft vertrouwen in de regering (Geurkink et al., 2026). Waar deze daling in eerdere jaren niet gepaard ging met een daling van het vertrouwen in het functioneren van de democratie, is dat nu anders. De tevredenheid met het functioneren van de Nederlandse democratie is gedaald van 71 procent naar 65 procent (ibid.). Het is de vraag of deze daling slechts een momentopname is of dat het gaat om een structurele daling. In **hoofdstuk 3** kijken we naar het vertrouwen van Amsterdammers in landelijke en Amsterdamse instituties. Vervolgens onderzoeken we de ervaren politieke invloed van de Amsterdammers en of zij vinden dat hun belangen worden behartigd. Direct contact en ervaringen van mensen met de overheid zijn belangrijk voor het vertrouwen dat zij hebben in de overheid (Van Noije et al. 2026, De Blok & Brummel 2022). **Hoofdstuk 4** gaat in op hoe Amsterdammers de dienstverlening van de gemeente Amsterdam beoordelen en in hoeverre zij gebruikmaken van de gemeentelijke informatiebronnen.

Naast vertrouwen in de overheid, is vertrouwen in het nieuws belangrijk. Vertrouwen in het nieuws is een voorwaarde voor burgers om geïnteresseerd en geïnformeerd te kunnen zijn en om actief in de democratie te kunnen participeren (Commissariaat voor de Media, 2025).

Hoofdstuk 5 gaat in op gebruik van de media. We gaan in op het volgen van (politiek) nieuws en welke media Amsterdammers daarvoor gebruiken. Daarnaast kijken we naar het vertrouwen in de verschillende nieuwsbronnen en zorgen over desinformatie.

De stad verandert: het aantal inwoners blijft toenemen, maar ook de samenstelling verandert. Steeds meer Amsterdammers zijn hbo- of wo-opgeleid, hebben een hoog inkomen, zijn tussen de 20 en 40 jaar, en hebben een migratieachtergrond (Gemeente Amsterdam, 2026). In **hoofdstuk 6** komen Amsterdammers aan het woord over hoe zij deze veranderingen ervaren en hoe het volgens hen met Amsterdam gaat. We gaan hierbij in op de verbondenheid met de stad en de eigen buurt, en op zorgen van Amsterdammers. Vervolgens kijken we in **hoofdstuk 7** naar de relatie tussen burgers onderling. De diversiteit van sociale netwerken en de omgang tussen verschillende groepen Amsterdammers in de stad komen hierbij aan bod.

Goed om te weten: achtergrondkenmerken van bijna 2.500 respondenten

In totaal hebben 2.437 Amsterdammers van 25 jaar en ouder de hele vragenlijst voor de Burgermonitor 2025 ingevuld. Omdat we de uitkomsten van de vragenlijst niet alleen voor de hele stad, maar ook voor verschillende groepen weergeven, is het goed om de achtergrondkenmerken van de groep respondenten in gedachten te houden.

Soms splitsen we de uitkomsten van de enquête uit op basis van achtergrondkenmerken zoals leeftijd, opleiding en migratieachtergrond. Dit doen we omdat verschillende groepen Amsterdammers de stad op verschillende manieren beleven, en op andere wijzen participeren in de stad. We laten verschillen tussen groepen zien wanneer er relatief grote verschillen tussen groepen zichtbaar zijn. Het is daarbij van belang te benoemen dat er geen rangschikking is in de verschillende groepen: er is geen groep beter of slechter dan de andere. Toch zijn we ons bewust van de risico's van stereotypering bij de nadruk op achtergrondkenmerken. Daarom kijken we ook naar verschillen op basis van opvattingen en gedrag.

Wat betreft migratieachtergrond (op basis van het geboorteland van persoon en ouders), stadsdeel, leeftijd, en huishoudensamenstelling is de respondentengroep representatief voor de totale Amsterdamse bevolking: op deze achtergrondkenmerken hebben wij de data gewogen. Amsterdammers met een hbo of wo diploma zijn in de respondentengroep echter oververtegenwoordigd (73 procent) ten opzichte van Amsterdam als geheel (49 procent onder 15 tot en met 74-jarige Amsterdammers in 2024). Amsterdammers die maximaal basisschool, vmbo of mbo1 hebben afgemaakt zijn juist ondervertegenwoordigd, met 10 procent in de respondentengroep ten opzichte van 22 procent van alle Amsterdammers.

Er is overlap tussen de verschillende achtergrondkenmerken. Zo zijn Amsterdammers met een Europese herkomst vaker hbo of wo geschoold dan Amsterdammers met een herkomst van buiten Europa. Verder hebben respondenten tot 40 jaar het vaakst een hbo of wo diploma, gevolgd door respondenten in de leeftijdscategorie 41-64 jaar. Onder respondenten van 65 jaar en ouder is het aandeel hbo- en wo-geschoolden het laagst.

Daarnaast zijn er kenmerken waarop we niet kunnen wegen. Zo heeft 13 procent van de Amsterdammers beperkte basisvaardigheden in taal en rekenen (Expertisepunt Basisvaardigheden & CBS, z.d). Voor deze groep is het moeilijk om mee te doen aan de enquête. Ook Amsterdammers die geen Nederlands of Engels spreken konden niet deelnemen aan dit onderzoek: we hebben de vragenlijst alleen in die talen aangeboden. Meer informatie over de respons, methode en weging is te vinden in de bijlage.

1 Verkiezingen

Het recht om mee te beslissen over het bestuur van de stad, het land of de Europese Unie is een belangrijk onderdeel van de democratische rechtsstaat. Dit hoofdstuk beschrijft hoe Amsterdammers gebruikmaken van hun stemrecht: wie mogen er stemmen, wie doen dat, en wat stemmen zij?

We zoomen in op de meest recente verkiezingen: de gemeenteraadsverkiezingen van 18 maart (GR 2026). Deze uitslag valt op door een steeds bredere spreiding van stemmen over partijen, en aanhoudende geografische verschillen tussen stadsdelen.

Kernpunten

- **Wie mochten er stemmen bij GR 2026?** Sinds 2022 zijn er ca. 33.800 Amsterdamse kiesgerechtigden bijgekomen (+5%). Deze groei komt voornamelijk door een toename in kiesgerechtigden met een EU-nationaliteit anders dan Nederlands.
- **Wie hebben gestemd bij GR 2026?** Net als in 2022 bracht minder dan de helft van de Amsterdamse kiesgerechtigden hun stem uit (47% in 2026). De Amsterdamse opkomst ligt structureel onder het Nederlands gemiddelde (54% in 2026). De opkomstverschillen tussen stadsdelen nemen toe sinds 2010: in Centrum (65%) en Weesp (59%) was de opkomst in 2026 het dubbele van de opkomst in Zuidoost (30%) en Nieuw-West (33%).
- **Wat hebben zij gestemd bij GR 2026?** Met achttien procent van de stemmen werd GroenLinks de grootste, gevolgd door D66 en PvdA. Ten opzichte van 2022 groeide het aantal raadszetels van GroenLinks, D66 en VVD en slonk het aantal raadszetels van PvdA, BIJ1 en SP. Wat betreft geografische verschillen werd DENK de grootste in Nieuw-West, PvdA in Zuidoost, D66 in Zuid en stadsgebied Weesp en GroenLinks in de overige stadsdelen.
- **Tweede Kamerverkiezingen:** De Amsterdamse uitslag wijkt structureel af van de Nederlandse: linkse en progressieve partijen halen in Amsterdam fors meer stemmen dan landelijk, terwijl rechts-conservatieve en christelijke partijen minder stemmen krijgen. Dit patroon is zichtbaar sinds 1946 en wordt eerder groter dan kleiner.

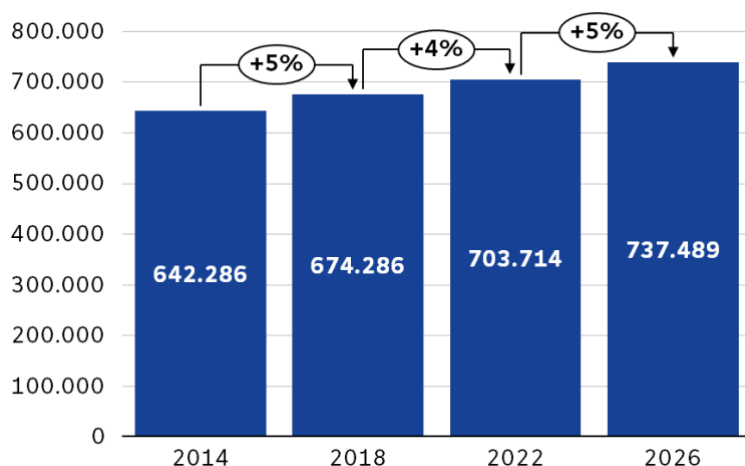
Goed om te weten: verkiezingsdata is anoniem

Omdat we anoniem stemmen, kunnen we op basis van verkiezingsdata niet kijken naar verschillen in stemkeuze tussen groepen Amsterdammers wat betreft kenmerken zoals leeftijd, herkomst en opleidingsniveau. Daarom kijken we in dit hoofdstuk alleen naar geografische verschillen, verschillen ten opzichte van Nederland en veranderingen in de tijd. Hoofdstuk 2 biedt verdere verdieping op politieke participatie in relatie tot kenmerken zoals leeftijd, herkomst en opleidingsniveau.

1.1 Meer kiesgerechtigden met EU-nationaliteit bij de gemeenteraadsverkiezingen 2026

Sinds de vorige gemeenteraadsverkiezingen in 2022 zijn er ongeveer 33.800 Amsterdamse kiesgerechtigden bijgekomen, tot een totaal van ca. 737.500 kiesgerechtigden. Dat is een toename van vijf procent ten opzichte van 2022. Deze groei is vergelijkbaar met de toename in kiesgerechtigden tussen eerdere verkiezingsjaren (zie figuur 1.1), en kan worden verklaard door de Amsterdamse bevolkingsgroei.

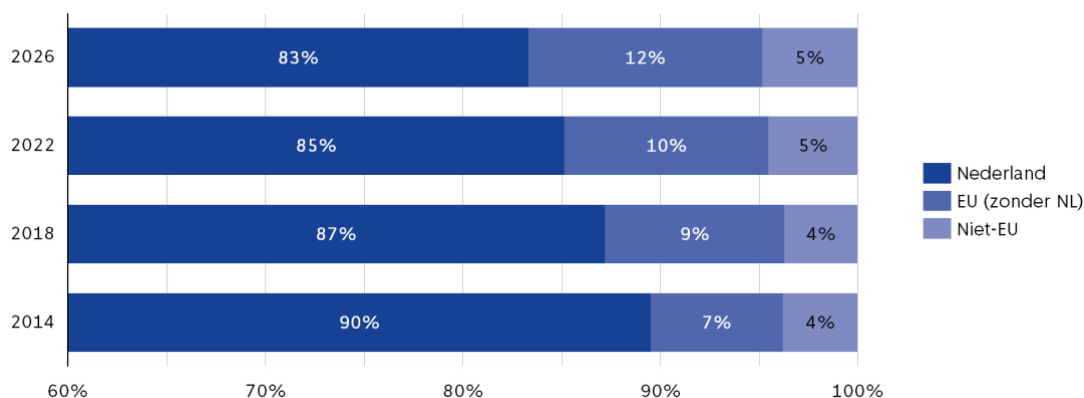
Figuur 1.1 Aantal Amsterdamse kiesgerechtigden bij de gemeenteraadsverkiezingen 2014- 2026

Wanneer Amsterdammers met een niet-EU nationaliteit vijf jaar onafgebroken in Nederland wonen met een geldige verblijfsvergunning, mogen zij stemmen bij de gemeenteraadsverkiezingen. Amsterdammers met een EU-nationaliteit hoeven niet aan een verblijfsduur te voldoen en mogen direct stemmen. Voor alle Amsterdammers met een niet-Nederlandse nationaliteit geldt dat zij wel mogen stemmen over de lokale politiek, maar niet over de landelijke politiek – daarvoor is de Nederlandse nationaliteit wel vereist. Het aantal kiesgerechtigde Amsterdammers voor deze verkiezingen is daardoor een stuk lager: er waren 606.766 Amsterdamse kiesgerechtigden voor de Tweede Kamerverkiezingen van 2025.

De groei in het aantal Amsterdamse kiesgerechtigden voor de gemeenteraadsverkiezingen komt vooral door groep kiesgerechtigde Amsterdammers met een niet-Nederlandse EU-nationaliteit: tussen 2014 en 2026 verdubbelde het aantal kiesgerechtigden met een niet-Nederlandse EU-nationaliteit van 43.000 naar ca. 86.000. Hiermee groeide het aandeel van deze groep van 7 naar 12 procent, terwijl het aandeel met een Nederlandse nationaliteit afnam van 90 naar 83 procent (zie figuur 1.2). Het bereiken van kiezers zonder Nederlandse nationaliteit kan iets anders vragen van politieke partijen, zoals Engelstalige campagnes of inzet op verschillende mediaplatformen.

Figuur 1.2 Amsterdamse kiesgerechtigden naar nationaliteit bij de gemeenteraadsverkiezingen 2014-2026 (procenten)

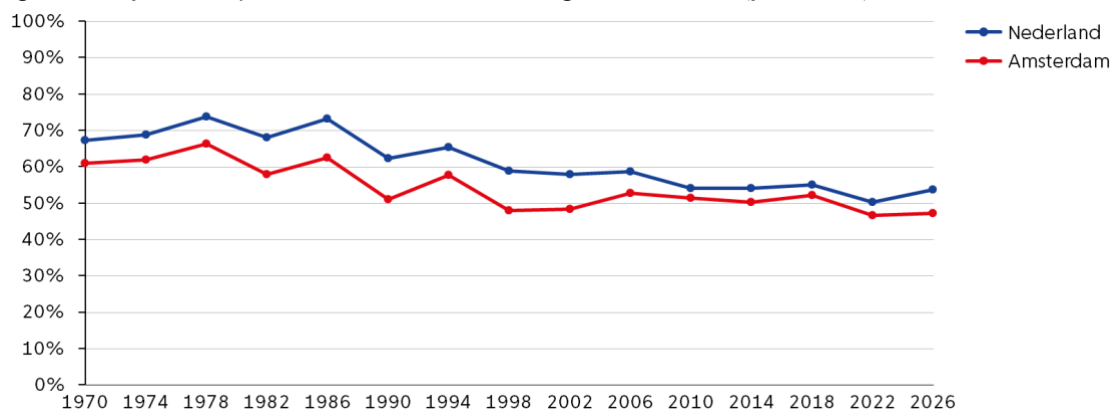

Voor de verkiezingen voor de stadsdeelcommissies en bestuurscommissie Weesp mochten iets meer Amsterdammers stemmen: 782.836 personen waren kiesgerechtigd voor deze verkiezingen. Hiervoor mogen namelijk ook 16- en 17-jarige Amsterdammers stemmen. Deze 37.238 kiesgerechtigden mochten nog niet stemmen voor de gemeenteraadsverkiezingen.

1.2 Opkomst van 47 procent bij de gemeenteraadsverkiezingen 2026

Minder dan de helft van de Amsterdamse kiesgerechtigden bracht hun stem uit bij de gemeenteraadsverkiezingen 2026 (47%). Net als in voorgaande jaren ligt de Amsterdamse opkomst onder het landelijke gemiddelde (54%, zie figuur 1.3). Dit past in de bredere trend dat de opkomst bij gemeenteraadsverkiezingen in grote steden lager ligt dan daarbuiten. Een grotere bevolkingsdichtheid hangt samen met een lagere opkomst bij zowel gemeenteraads- als Tweede Kamerverkiezingen (CBS, 2022). Hoewel de grootte van het verschil tussen de landelijke en de Amsterdamse opkomst afneemt sinds 2006, valt een lichte toename in het verschil nu op (van drie procentpunten in 2022 naar zeven procentpunten in 2026).

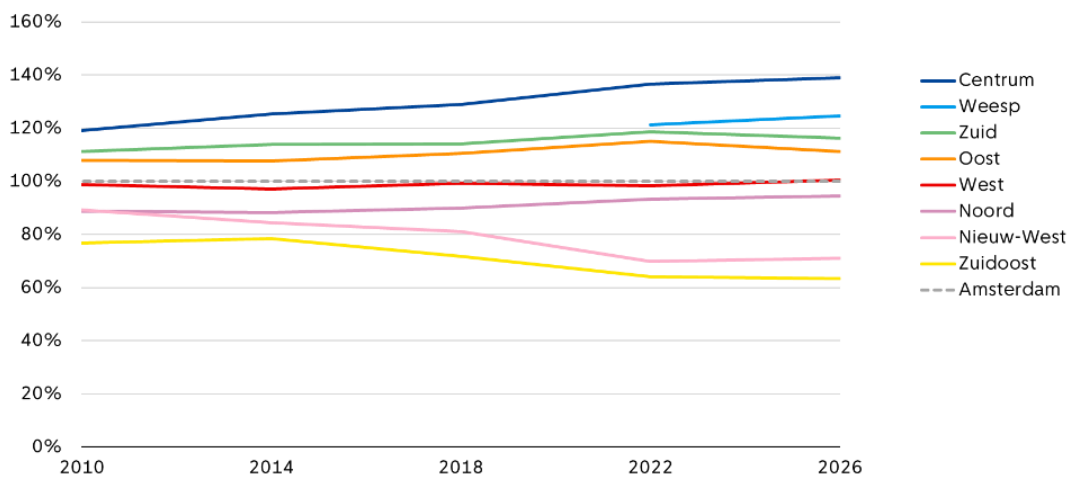
Figuur 1.3 Opkomst bij de Gemeenteraadsverkiezingen, 1970-2026 (procenten)

Onder de stedelijke opkomst van 47 procent schuilen grote verschillen tussen gebieden. Zo was de opkomst in Nieuw-West (33%) en Zuidoost (30%) twee keer zo laag als in Centrum (65%) en Weesp (59%). In de overige stadsdelen lag het opkomstpercentage dicht bij het stedelijk gemiddelde: Zuid (55%), Oost (52%), West (47%) en Noord (45%).

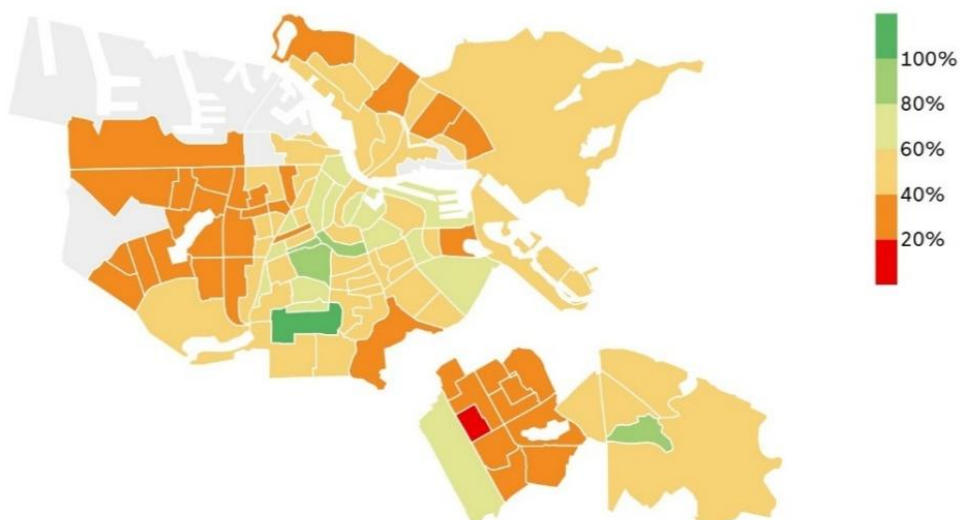
Figuur 1.4 laat de opkomst per stadsdeel als percentage van het stedelijk gemiddelde zien. We zien dat de verschillen door de tijd toenemen: in 2010 was het opkomstverschil tussen stadsdelen minder groot dan nu. De stadsdelen Centrum en Zuid laten een stabiele tot stijgende opkomst zien, terwijl de stadsdelen Nieuw-West en Zuidoost een stabiele tot dalende opkomst laten zien. Deze trend kan in verband gebracht worden met vragen over de representativiteit van het lokale bestuur (zie ook: [Ondervertegenwoordigd Amsterdam, 2025](#)).

Figuur 1.4 Opkomst GR 2010-2026 naar stadsdeel als percentage van het stedelijk gemiddelde (procenten)

Niet alleen tussen, maar ook binnen stadsdelen bestaan er verschillen in opkomst. Binnen stadsdeel Oost was de opkomst in de wijk Middenmeer bijvoorbeeld twee keer zo hoog als in de Indische buurt (zie figuur 1.5). De wijken met de laagste opkomst bij liggen vooral in Nieuw-West en Zuidoost: de H-buurt, Holendrecht, Venserpolder, Osdorp-Midden en Geuzenveld. De opkomst was het hoogst in wijken in met name Zuid, Centrum en Weesp: de Zuidas, de Vondelparkbuurt, De Weteringschans en Weesp Binnenstad/Zuid.

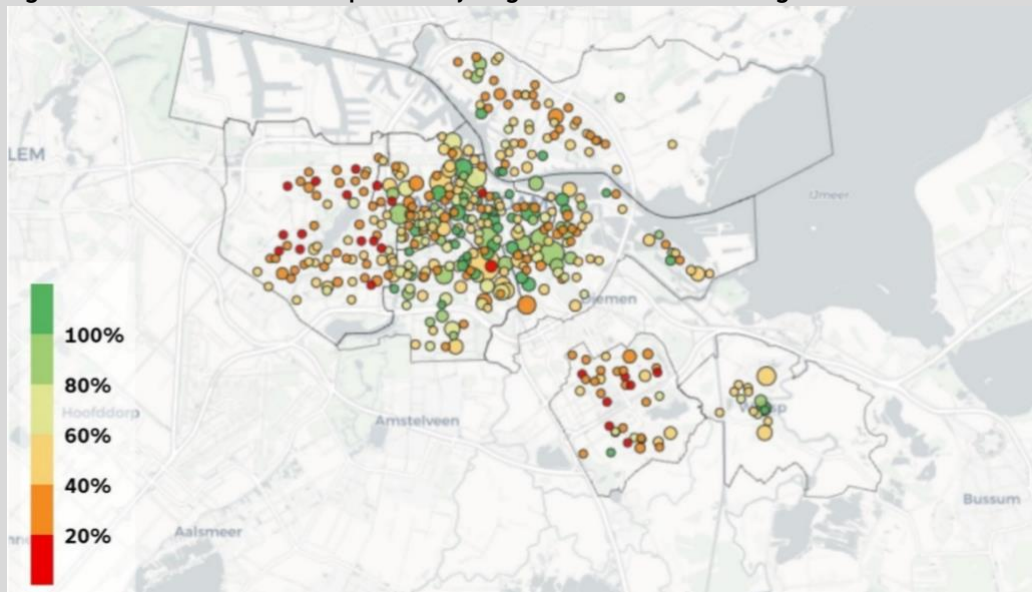
Figuur 1.5 Opkomst bij de Gemeenteraadsverkiezingen 2026 per wijk (procenten)

Goed om te weten: opkomstpercentage tot boven de 100%

Hoewel de meeste mensen gaan stemmen in hun eigen wijk, mogen mensen stemmen in een andere wijk dan waar ze wonen. Het opkomstpercentage per wijk zegt daardoor vooral iets over de opkomst bij de stembureaus in die wijk, en niet direct over de opkomst van de bewoners in die wijk. Wijken met stations, kantoren of grote publieksattracties trekken kiezers uit andere wijken, waardoor het opkomstpercentage daar tot boven de 100% uitkomen. Het beeld op wijkniveau moet daarom altijd in samenhang met de spreiding van stemlocaties worden gelezen. Voor de gemeenteraadsverkiezingen is het beeld op stadsdeelniveau betrouwbaarder, omdat er voor de stadsdeelcommissies wel in het eigen stadsdeel gestemd moet worden. Een aantal wijken zijn samengevoegd om te corrigeren voor stemlocaties die op wijkgrenzen staan, namelijk de K-buurt met Bijlmermuseum en Buitenveldert-Oost met Buitenveldert-West.

Figuur 1.6 Stemlocaties en de opkomst bij de gemeenteraadsverkiezingen 2026

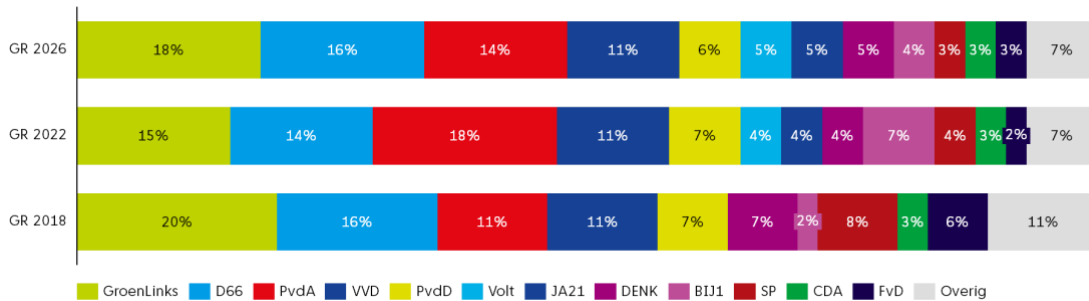

1.3 GroenLinks grootste partij bij de gemeenteraadsverkiezingen 2026

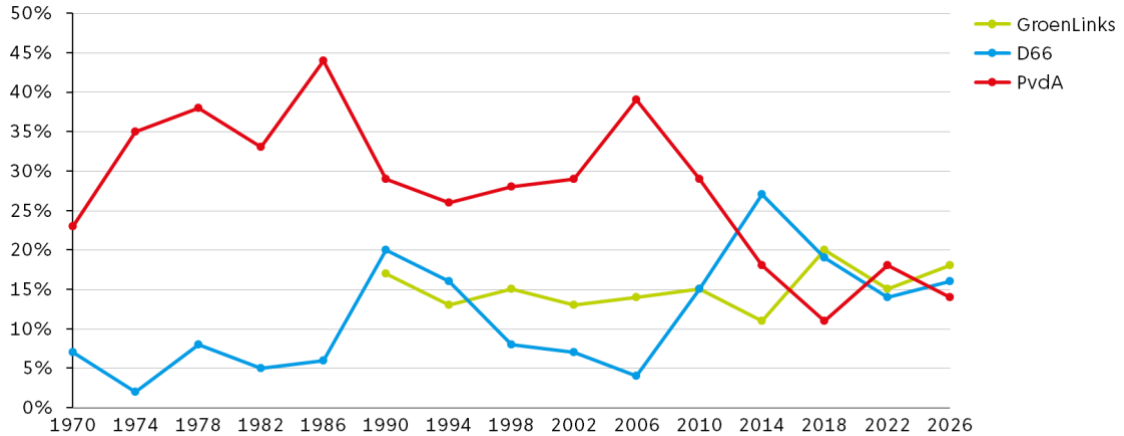
GroenLinks werd in Amsterdam met achttien procent van de stemmen de grootste partij in 2026. D66 (16%) en PvdA (14%) volgden (zie figuur 1.7). Daarmee liggen de top drie partijen dicht bij elkaar, net als in 2022. De afgelopen jaren neemt het verschil tussen de top drie partijen af: waar in 2014 het verschil tussen de eerste (D66) en tweede partij (PvdA) nog negen procentpunten was, is dat nu nog maar twee procentpunten (zie figuur 1.8). Er zijn ook verschuivingen onderling: ten opzichte van 2022 daalde PvdA met twee zetels (-4%), terwijl GroenLinks en D66 groeiden met twee en één zetel (+3% en +2%).

Voor nog drie partijen leidde de verkiezingsuitslag van 2026 tot verandering ten opzichte van 2022: BIJ1 verloor één zetel (van 7% naar 4%), SP verloor één zetel (van 4% naar 3%) en de VVD won één zetel (van 10,5% naar 10,9%). Ondanks enkele verschuivingen in zetelaantallen zijn er geen partijen af of bij ten opzichte van 2022: dezelfde twaalf raadsfracties zijn verkozen.

Figuur 1.7 Partijkeuze van Amsterdammers bij de gemeenteraadsverkiezingen 2018-2026 (procenten; weergegeven zijn partijen die momenteel in de gemeenteraad zitten)

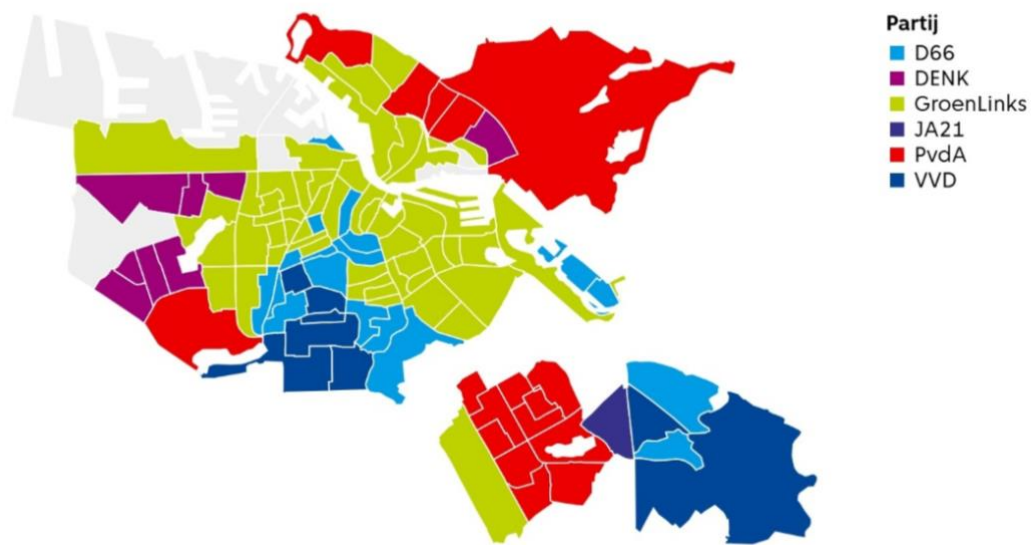
Figuur 1.8 Behaald percentage stemmen voor GroenLinks, D66 en PvdA bij de gemeenteraadsverkiezingen 1970-2026 (procenten)

GroenLinks werd de grootste bij de stembureaus in meer dan de helft van de 102 Amsterdamse wijken; in de overige wijken werden andere partijen groter (zie figuur 1.9). Zo werden D66 en VVD vaak de grootste in delen van Zuid en Weesp, en de PvdA in met name in Zuidoost en Noord.

In enkele wijken werden partijen anders dan de top drie overtuigend de grootste, zoals DENK in Geuzenveld (40% van de stemmen), de VVD in de Apollobuurt (31%) en JA21 in Driemond (20%). Noemenswaardig zijn een aantal gebieden waar bepaalde partijen relatief veel stemmen kregen ten opzichte van het stedelijk gemiddelde. Zo haalde het CDA tien procent van de stemmen in Weesp (t.o.v. 3% stedelijk). In Zuidoost haalde BIJ1 tien procent van de stemmen (t.o.v. 4% stedelijk) en de ChristenUnie acht procent van de stemmen (t.o.v. 1% stedelijk).

Figuur 1.9 Grootste partij bij de Gemeenteraadsverkiezingen 2026 per wijk

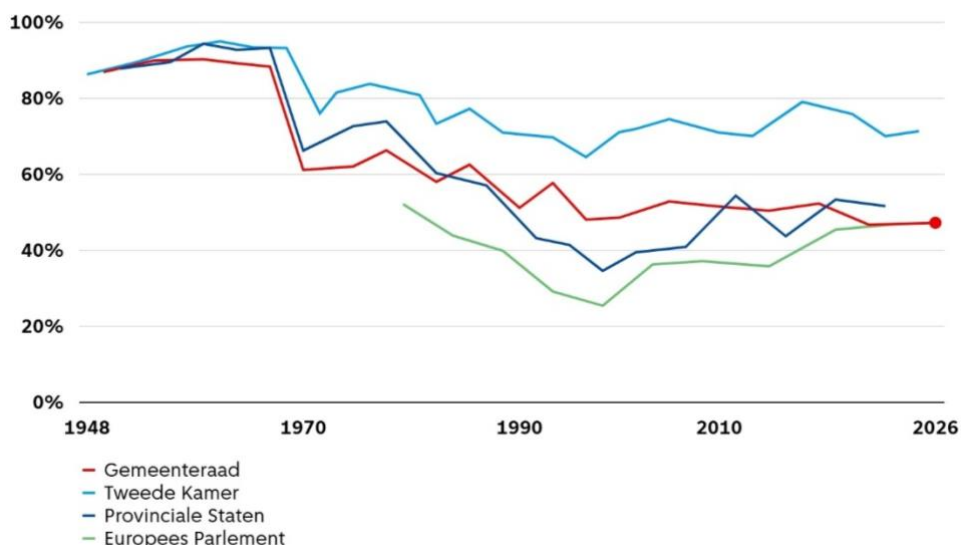

Voor de stadsdeelcommissies werden GroenLinks, D66 en PvdA in de meeste stadsgebieden de grootste, net als bij de gemeenteraadsverkiezingen. In stadsdeelcommissie Zuidoost en bestuurscommissie Weesp namen GroenLinks en PvdA gezamenlijk deel als GroenLinks-PvdA. Opvallend ten opzichte van de gemeenteraadsverkiezingen was de aandacht voor lokale partijen in specifieke stadsgebieden, zoals de Weesper Stads Partij in Weesp (38%), De Stem van Amsterdam in Noord (10%), Bewoners Amsterdam Zuidoost in Zuidoost (8%) en GoedBeterWest! in Nieuw-West (6%).

1.4 De Amsterdamse verkiezingsuitslag wijkt af van de Nederlandse

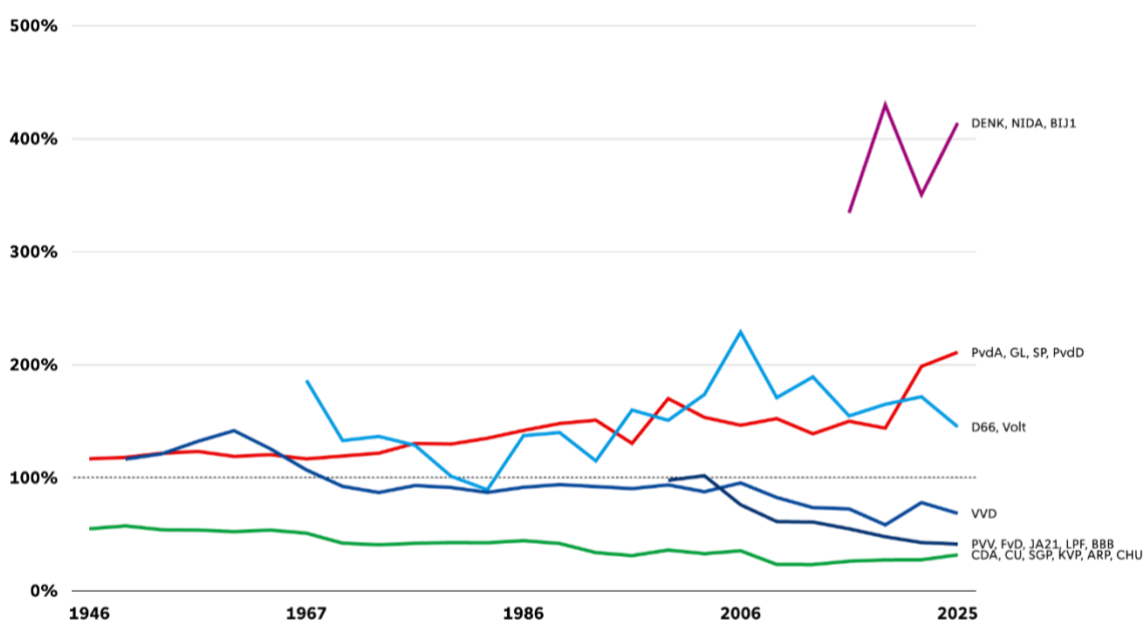
Op 29 oktober 2025 vonden vervroegde Tweede Kamerverkiezingen plaats, met een Amsterdamse opkomst van 71 procent (t.o.v. 78% in Nederland). Bij landelijke verkiezingen is de opkomst structureel hoger dan bij lokale, provinciale of Europese verkiezingen (zie figuur 1.10).

Figuur 1.10 Opkomst bij verschillende verkiezingen in Amsterdam door de tijd

De Amsterdamse uitslag van de laatste Tweede Kamerverkiezingen wijkt – net als in alle eerdere jaren – sterk af van de Nederlandse: linkse en progressieve partijen halen in Amsterdam meer stemmen dan landelijk, terwijl rechts-conservatieve en christelijke partijen juist minder stemmen halen. Dit vormt een structureel patroon dat sinds 1946 zichtbaar is, en in de afgelopen decennia eerder groter dan kleiner is geworden. In figuur 1.11 is de Amsterdamse uitslag uitgedrukt als percentage van de landelijke uitslag. Partijen als DENK, NIDA en BIJ1 halen in Amsterdam ongeveer vier keer zoveel stemmen als landelijk; PvdA, GroenLinks, SP en PvdD ruim twee keer zo veel; en D66 en Volt ongeveer anderhalf keer zo veel. Daarentegen halen PVV, FvD, JA21, LPF en BBB in Amsterdam ongeveer de helft van het landelijke aandeel en CDA, ChristenUnie en SGP minder dan de helft.

Figuur 1.11 Amsterdamse uitslag van de Tweede Kamerverkiezingen als percentage van de landelijke uitslag

2 Politieke participatie

Politieke participatie is een belangrijk onderdeel van een gezonde en vitale democratie. De meest gangbare manier om deel te nemen aan het politieke proces is door te gaan stemmen bij verkiezingen. Maar er zijn meer manieren van politieke participatie, zoals het deelnemen aan een participatietraject van de gemeente of het ondertekenen van een petitie over een lokale kwestie. Al sinds de start van de Burgermonitor in 1999 wordt hier onderzoek naar gedaan, waarbij de precieze onderwerpen nog wel eens wisselen.

In 2002 waren demonstraties bijvoorbeeld een onderwerp waar extra aandacht voor was. In die editie van de Burgermonitor is gevraagd in hoeverre Amsterdammers het eens zijn met de stelling *'Iedereen heeft het recht te demonstreren, ongeacht waarvoor, zolang daarbij de wet niet overtreden wordt.'* In 2002 was een ruime meerderheid van 89 procent het eens met deze stelling. Acht procent was het op dat moment niet eens met de stelling. Deze vraag is sindsdien niet meer gesteld.

In eerdere edities zagen we dat de politiek niet voor iedereen even toegankelijk is. Ongelijke deelname van burgers aan de politiek is een bron van zorg, omdat een evenredige deelname van burgers van belang is voor een representatieve democratie en daarmee voor de democratische legitimiteit (SCP, 2019: 1-2).

In dit hoofdstuk staan verschillende vormen van politieke participatie in Amsterdam centraal. We gaan eerst in op stemintentie van Amsterdammers. Vervolgens kijken we naar de mate waarin Amsterdammers andere vormen van politieke participatie inzetten, zoals petitie ondertekenen en demonstreren. We nemen ook de kennis over de politiek onder de loep. Tot slot kijken we naar waar Amsterdammers zichzelf plaatsen op de politieke links-rechtsschaal.

Kernpunten

- Verschillen in stemintentie blijven bestaan: Amsterdammers van 25-40 jaar en/of met een basisopleiding en/of een geboorteland buiten Nederland, gaan minder vaak dan gemiddeld stemmen bij gemeenteraadsverkiezingen. Opvallend is de lage stemintentie onder Amsterdammers die zowel in het buitenland geboren zijn als een wo-opleiding hebben.
- Het aandeel Amsterdammers dat een andere politieke activiteit dan stemmen onderneemt, is sinds 2019 stabiel met 40 procent. Het vaakst gaat dat om het ondertekenen van een petitie of het deelnemen aan een demonstratie over een lokale kwestie.
- De bekendheid van de stadsdeelvoorzitters in Weesp en Zuidoost is met 33 procent en 18 procent het grootst. We zien een toename van de bekendheid van de stadsdeelvoorzitters in Nieuw-West en Oost ten opzichte van 2023. De bekendheid van de burgemeester en de partijen in het college is groter (86% en 37%) en stabiel ten opzichte van de vorige editie.
- Amsterdammers kiezen vaker dan in eerdere jaren een uiterst linkse positie op het politieke spectrum. Onder basis- en mbo-opgeleide Amsterdammers geldt dat zowel het aandeel uiterst links als het aandeel uiterst rechts toeneemt.

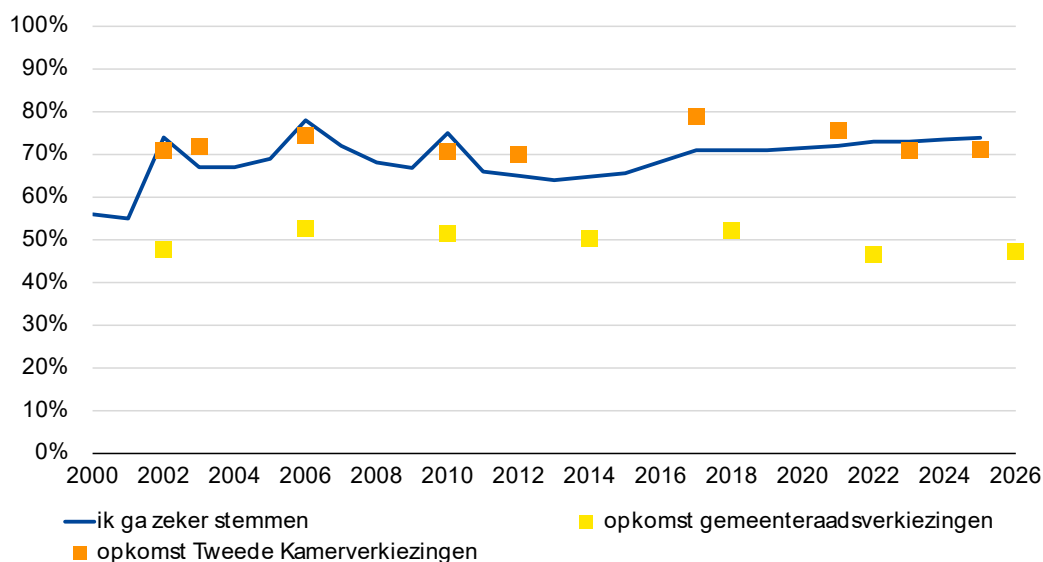
2.1 Verschillen in stemintentie blijven bestaan

Driekwart (74%) van de Amsterdammers zegt te gaan stemmen als er morgen gemeenteraadsverkiezingen zouden zijn. Dit aandeel schommelt sinds de start van de Burgermonitor in 1999 rond de 70 procent, al is er de laatste tien jaar sprake van een lichte toename. In eerdere edities van de Burgermonitor zagen we een (tijdelijke) stijging in jaren dat er gemeenteraadsverkiezingen werden gehouden. De daadwerkelijke opkomst bij de gemeenteraadsverkiezingen is een stuk lager dan de stemintentie en ligt rond de 50 procent (zie figuur 2.1). De stemintentie komt meer overeen met de opkomst bij Tweede Kamerverkiezingen (71,2% in 2025).

Een deel van de mensen die van plan zijn te stemmen, gaat dit uiteindelijk niet doen op de dag zelf. Dit gebeurt vaker bij verkiezingen die minder belangrijk worden gevonden, zoals de gemeenteraadsverkiezingen, dan bij verkiezingen die belangrijk worden gevonden, zoals de Tweede Kamerverkiezingen (Boogers & de Blok, 2022). Bovendien speelt de selectiviteit van de respons mogelijk een rol: mensen die politiek interessant vinden doen wellicht vaker mee aan onderzoeken over politieke participatie dan anderen (Dekker en den Ridder, 2021).

Vijf procent van de respondenten geeft aan dat zij niet mogen stemmen. Zoals ook beschreven in hoofdstuk 1 geldt dat voor Amsterdammers die een andere nationaliteit dan de Nederlandse of ander EU-land hebben, én korter dan vijf jaar in Nederland wonen.

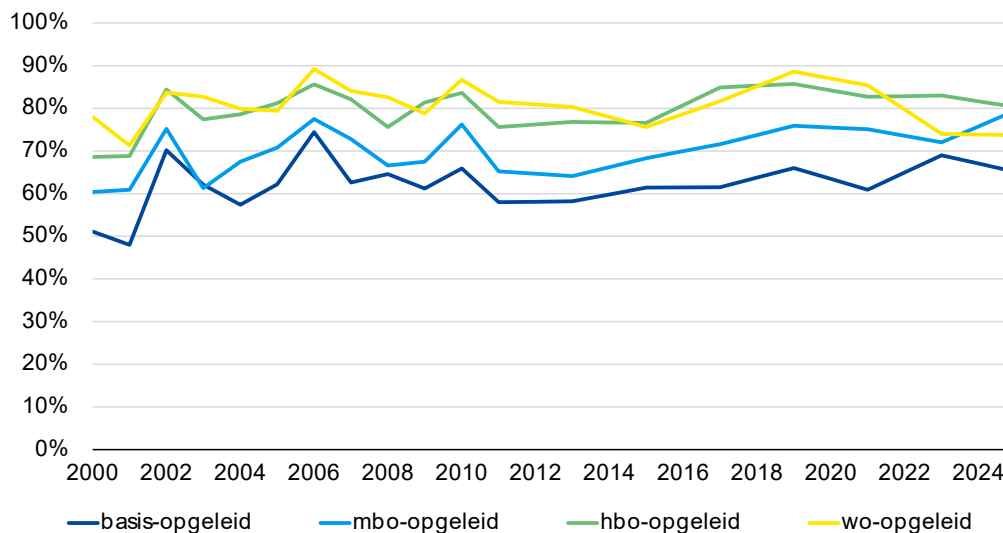
Figuur 2.1 Aandeel Amsterdammers dat aangeeft zeker te gaan stemmen als er morgen gemeenteraadsverkiezingen zouden zijn en werkelijke opkomst bij Tweede Kamerverkiezingen en gemeenteraadsverkiezingen, 2000-2026 (procenten)

Stemintentie verschilt tussen groepen Amsterdammers. Al sinds 2000 kijken we naar deze verschillen in de Burgermonitor. Sommige verschillen zijn stabiel over de tijd: zo zien we dat stemintentie toeneemt met **leeftijd**: 83 procent van de Amsterdammers van 65 jaar en ouder geeft aan te gaan stemmen als er morgen verkiezingen zijn. Onder 41 tot en met 64-jarige Amsterdammers is dat 78 procent en onder Amsterdammers van 25 tot met 40 jaar is dat 66 procent. De verschillen tussen leeftijdsgroepen zijn iets groter geworden ten opzichte van eerdere jaren. Met name omdat Amsterdammers van 65 jaar en ouder een hogere stemintentie hebben.

Een ander verschil in stemintentie dat we consequent zien, is het verschil naar **opleidingsniveau**. Hbo- en wo- opgeleide Amsterdammers zijn eerder geneigd te gaan stemmen dan basis- en mbo-opgeleide Amsterdammers. De verschillen naar opleidingsniveau worden echter kleiner de afgelopen jaren. Zo is de stemintentie onder mbo-opgeleide Amsterdammers gestegen, terwijl die onder wo-opgeleide Amsterdammers juist is gedaald. Dit laatste punt komen we later op terug.

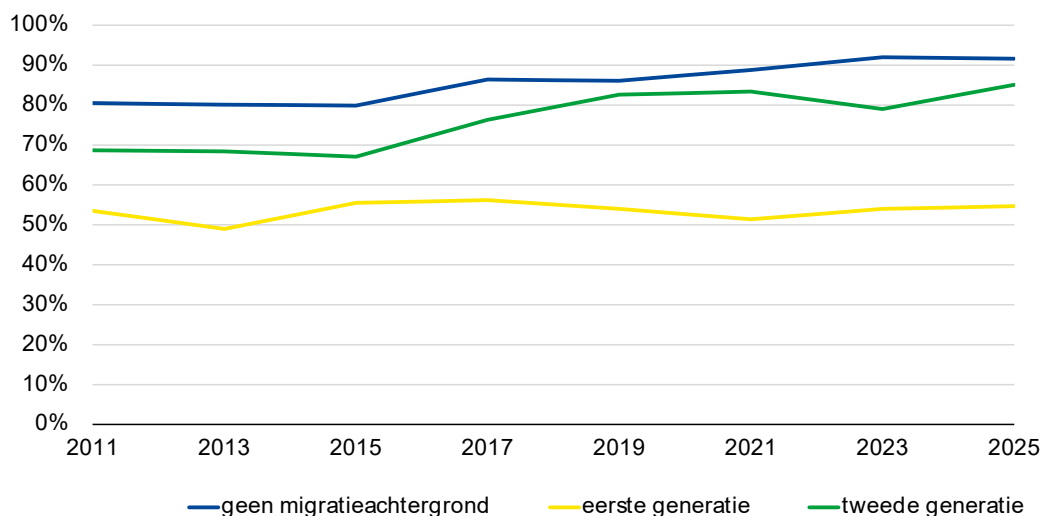
Figuur 2.2 Aandeel Amsterdammers dat aangeeft zeker te gaan stemmen als er morgen gemeenteraadsverkiezingen zouden zijn, naar opleidingsniveau, 2000-2025 (procenten)

Ook verschillen naar **migratieachtergrond** zien we iedere editie terug. De stemintentie is daarbij het hoogst onder Amsterdammers zonder migratieachtergrond (92 procent in 2025), gevolgd door Amsterdammers van wie minstens een van de ouders in het buitenland is geboren (tweede generatie migratieachtergrond, 85 procent in 2025). De stemintentie is een stuk lager onder Amsterdammers die zelf in het buitenland zijn geboren (eerste generatie migratieachtergrond, 55 procent in 2025). Voor een deel van hen geldt dat ze nog niet mogen stemmen (12 procent). De verschillen naar migratieachtergrond nemen sinds 2015 toe, waarbij de stemintentie onder Amsterdammers die in Nederland zijn geboren toeneemt, terwijl die onder Amsterdammers die in het buitenland zijn geboren stabiel blijft. In eerder onderzoek komt naar voren dat er mogelijk sprake is van een gebrek aan kennis over het politieke systeem onder Amsterdammers die in het buitenland zijn geboren (Leiwakabessy et al., 2022).

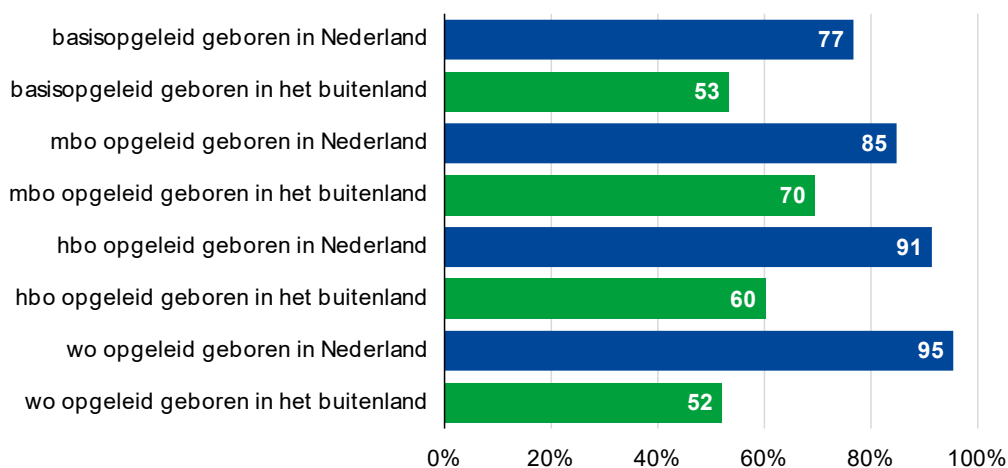
Naast eerste en tweede generatie van migratie kunnen we ook kijken naar herkomstgebieden. Daarbij zien we dat er weinig verschil is tussen Amsterdammers met een Europese migratieachtergrond en Amsterdammers met een niet-Europese migratieachtergrond. De stemintentie van beide groepen is wel lager dan onder Amsterdammers zonder migratieachtergrond. Omdat de indeling naar herkomstgebieden met de jaren is veranderd, kunnen we voor deze groepen niet ver terugkijken. De focus van dit hoofdstuk ligt daarom op de generatie van migratie.

Figuur 2.3 Aandeel Amsterdammers dat aangeeft zeker te gaan stemmen als er morgen gemeenteraadsverkiezingen zouden zijn, naar migratieachtergrond, 2010-2025 (procenten)

Dat de stemintentie is gedaald onder Amsterdammers met een wo-opleiding lijkt samen te hangen met de samenstelling van die groep. De combinatie van geboorteland en opleidingsniveau laat namelijk zien dat de stemintentie het laagst is onder wo-opgeleide Amsterdammers die zijn geboren in het buitenland. Deze groep Amsterdammers is toegenomen in de afgelopen tien jaar (O&S, 2023). Bovendien mag een deel van deze groep niet stemmen bij gemeenteraadsverkiezingen. Onder wo-opgeleide Amsterdammers geboren in het buitenland gaat het om 15 procent die (nog) niet mag stemmen.

Figuur 2.4 Aandeel Amsterdammers dat aangeeft zeker te gaan stemmen als er morgen gemeenteraadsverkiezingen zouden zijn, naar opleidingsniveau en of zij zijn geboren in Nederland, 2025 (procenten)

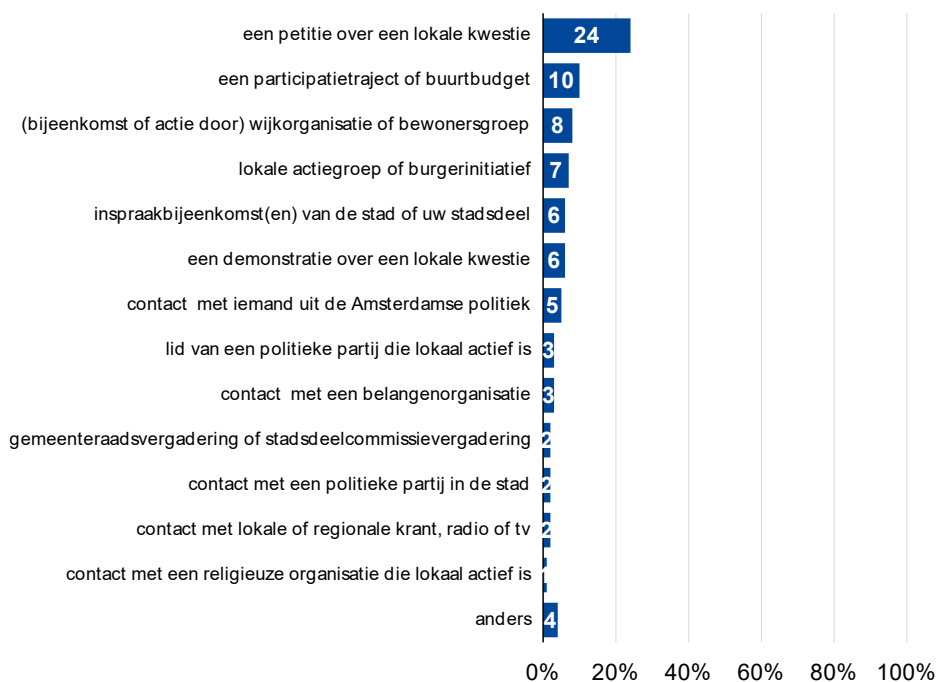

2.2 Aandeel Amsterdammers dat politieke activiteit onderneemt is stabiel

Vier op de tien Amsterdammers hebben in het afgelopen jaar een activiteit ondernomen om iets politiek aan de orde te stellen, of om invloed uit te oefenen op lokale politici of de gemeente. Dit aandeel is sinds 2019 stabiel. Ruim twee op de tien Amsterdammers heeft minstens twee politieke activiteiten ondernomen. De meest genoemde activiteit is het ondertekenen van een petitie over een lokale kwestie (24%), gevolgd door het deelnemen aan een participatietraject of buurtbudget (10%).

Voor elk van de verschillende politieke activiteiten geldt dat het aandeel Amsterdammers dat deze heeft ondernomen stabiel ten opzichte van de vorige editie. Alleen het aandeel Amsterdammers dat heeft deelgenomen aan een demonstratie is iets gedaald: van negen procent in 2023 naar zes procent in 2025. Dit heeft mogelijk te maken met een andere formulering van deze activiteit. In 2025 is namelijk toegevoegd dat het moet gaan om een demonstratie over een *lokale* kwestie. We zien daarnaast een kleine stijging in het aandeel Amsterdammers dat heeft deelgenomen aan een participatietraject of buurtbudget (van 7 naar 10 procent tussen 2023 en 2025).

Figuur 2.5 Aandeel Amsterdammers dat een lokale politieke activiteit heeft ondernomen in de afgelopen 12 maanden, 2025 (meerdere antwoorden mogelijk, procenten)

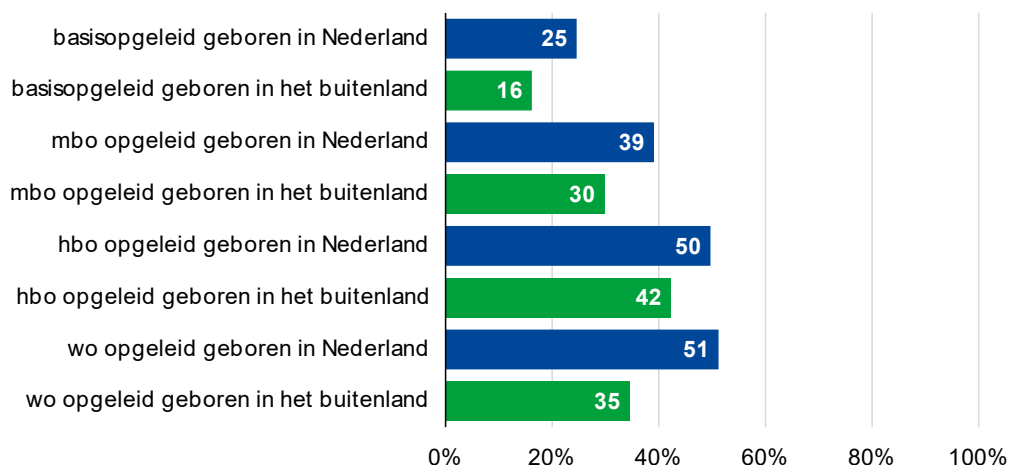

We zien, net als bij stemmen, dat een aantal groepen Amsterdammers relatief vaak een lokale politieke activiteit heeft ondernomen: hbo- en wo-opgeleide Amsterdammers, Amsterdammers zonder migratieachtergrond, Amsterdammers met een tweede generatie migratieachtergrond en Amsterdammers met een inkomen tussen € 4.450 en € 6.350. Ook respondenten die van plan zijn te gaan stemmen, hebben vaker dan gemiddeld politiek geparticipeerd in de afgelopen 12 maanden.

Net als bij stemintentie, kunnen we ook kijken naar de combinatie van geboorteland en opleidingsniveau. Daarbij zien we dat het aandeel dat een politieke activiteit heeft

ondernomen, net als bij stemintentie, hoger is onder Amsterdammers geboren in Nederland (Amsterdammers zonder migratieachtergrond en van de tweede generatie) en specifiek onder Amsterdammers met een hbo- of wo-opleiding. In tegenstelling tot stemintentie is het aandeel dat een andere politieke activiteit heeft ondernomen, het laagst onder basisopgeleide Amsterdammers geboren in het buitenland. Bij stemintentie ging het daarbij om Amsterdammers geboren in het buitenland met een wo-opleiding.

Figuur 2.6 Aandeel Amsterdammers dat een politieke activiteit heeft ondernomen, naar opleidingsniveau en migratieachtergrond, 2025 (procenten)

Vragen naar verschillende vormen van politieke participatie zijn al lange tijd onderdeel van de Burgermonitor, maar veranderden door de tijd. Zo is er in 2019 onderscheid gemaakt tussen online en offline participatie, en werden respondenten van 2000-2003 gevraagd of zij verwachtten dat het internet in de toekomst een belangrijk middel zou worden om de gemeentepolitiek te beïnvloeden. Destijds lag dit percentage stabiel rond de zestig procent van de respondenten die dit dachten.

2.3 Toename bekendheid stadsdeelvoorzitters Nieuw-West en Oost

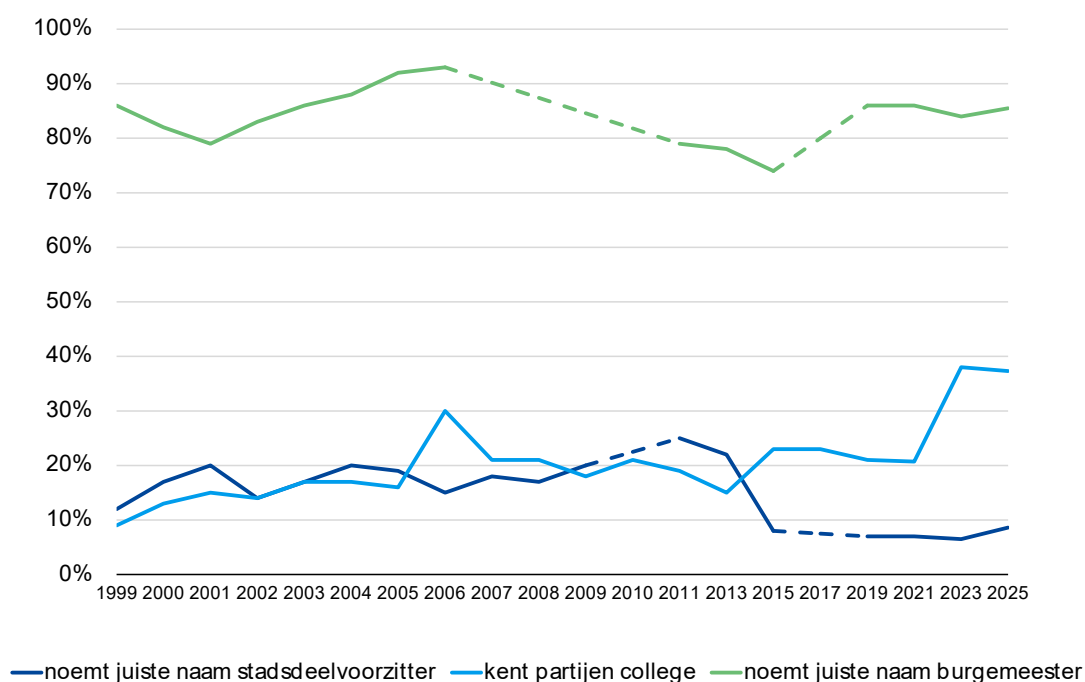
In 2025 kent 86 procent van de Amsterdammers de naam van de **burgemeester** van Amsterdam. Dit aandeel is stabiel sinds 2019 (zie figuur 2.7). Daarmee kennen iets meer Amsterdammers de naam van de huidige burgemeester Femke Halsema dan toen Eberhard van der Laan burgemeester was, maar minder dan toen Job Cohen dat was.

Een stuk minder Amsterdammers weten welke partijen **het college van burgemeester en wethouders** vormen op het moment van onderzoek (GroenLinks, PvdA en D66). In 2025 is dat 37 procent van de Amsterdammers, in 2021 en eerdere jaren lag dit aandeel rond de 20 procent. Sinds 2023 zien we een toename in het aandeel Amsterdammers dat weet welke partijen in het college plaatsnemen. De toename is te zien onder alle groepen in de stad. De partij die het vaakst ten onrechte wordt genoemd als onderdeel van de coalitie is VVD; 13 procent denkt dat deze partij in de coalitie zit.

Negen procent van de Amsterdammers kent de naam van de eigen **stadsdeelvoorzitter**, dat is aanzienlijk lager dan de naamsbekendheid van de burgemeester en de kennis van de coalitiepartijen. Dit aandeel is een stuk lager nadat het bestuurlijk stelsel ingrijpend werd veranderd in 2014. Iets vaker wordt er nieuws opgevangen over de stadsdeel- of

bestuurscommissie. Deze commissie adviseert het dagelijks bestuur van het stadsdeel of het stadsgebied. De leden van deze commissie zijn gekozen door de bewoners van de gebieden in het stadsdeel. 23 procent geeft aan hier soms en vijf procent vaak iets over te horen of lezen.

Figuur 2.7 Percentage Amsterdammers dat de naam van de burgemeester noemt, de samenstelling van het college kent en de naam van de stadsdeelvoorzitter noemt, 1999-2025* (procenten)

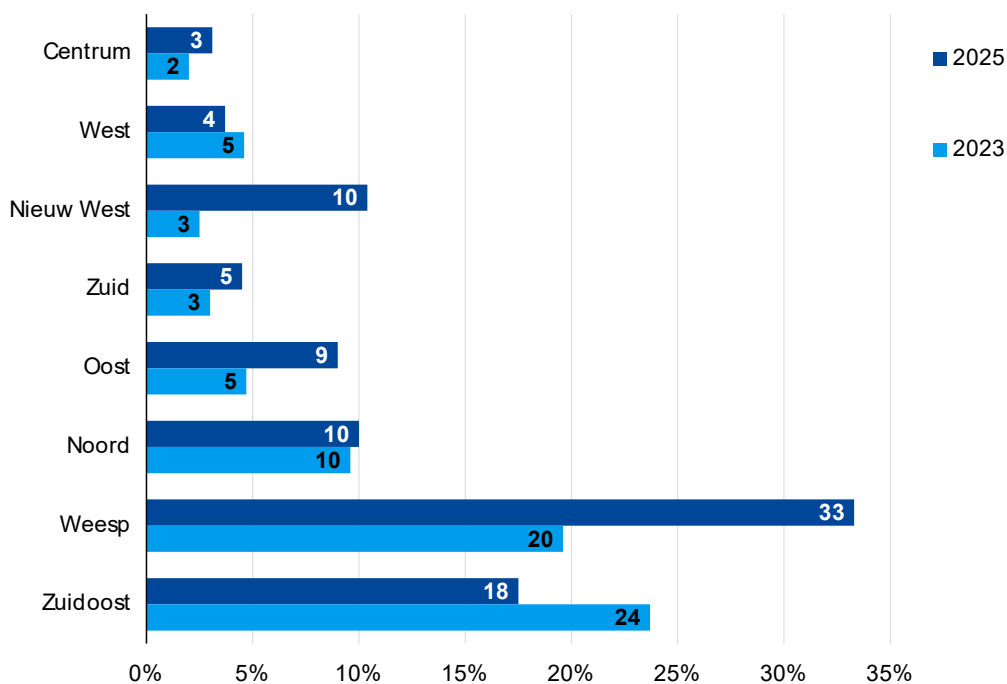

*in een aantal edities van de Burgermonitor is niet gevraagd naar de bekendheid van de burgemeester of de stadsdeelvoorzitter. Voor deze jaren is het gemiddelde genomen van de tussenliggende datapunten. In het figuur is dit weergegeven als een gestippelde lijn.

De kennis van de lokale politiek verschilt tussen groepen Amsterdammers. Amsterdammers tussen de 25 en 40 jaar, Amsterdammers met een basisopleidingsniveau, Amsterdammers geboren in het buitenland en Amsterdammers met een inkomen tot € 2.050 kennen de naam van de burgemeester, de coalitiepartijen en de stadsdeelvoorzitter relatief minder vaak dan gemiddeld.

Ook zien we verschillen in bekendheid van stadsdeelvoorzitters. Net als in 2023 zijn de stadsdeelvoorzitters van Weesp (Katinka Hilders-van de Wetering, 33 procent) en Zuidoost (Tanja Jadnanansing, 18 procent) het vaakst bekend bij inwoners van deze gebieden. De bekendheid van de stadsdeelvoorzitter van Zuidoost is iets afgenomen ten opzichte van 2023. We zien de afname van de bekendheid onder verschillende groepen Amsterdammers uit Zuidoost, met name onder Amsterdammers die korter dan vijf jaar in de stad wonen. De bekendheid van de stadsdeelvoorzitter van Nieuw-West, Emre Ünver, is toegenomen ten opzichte van eerdere jaren: in 2023 kon drie procent van de inwoners in Nieuw-West de naam noemen, in 2025 is dat tien procent. Ook de stadsdeelvoorzitter van Oost, Carolien de Heer, is bekender dan in 2023: van vijf procent naar negen procent bekendheid onder de inwoners in Oost.

Figuur 2.8 Aandeel Amsterdammers dat de naam van de stadsdeelvoorzitter noemt, 2023 en 2025, naar stadsdeel/gebied

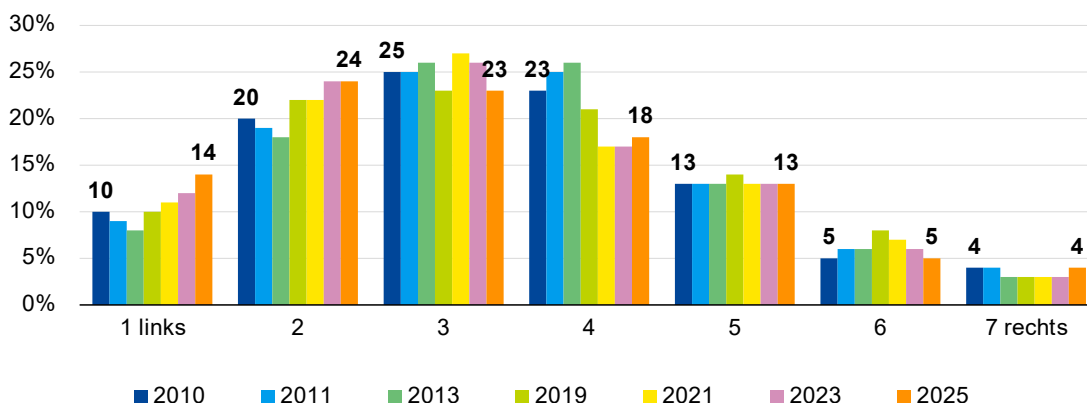
2.4 Amsterdammers kiezen vaker uiterst linkse positie op politieke spectrum

Sinds 2010 vragen we in de Burgermonitor aan Amsterdammers waar zij zich politiek gezien zouden plaatsen op een lijn van 1 (links) tot en met 7 (rechts). Daarmee kunnen we kijken naar de ontwikkeling in de tijd van de positionering van Amsterdammers (alleen in 2015 en 2017 ontbrak deze vraag).

Waar Nederlanders zich gemiddeld consistent rechts van het midden plaatsen, plaatsen Amsterdammers zich redelijk stabiel links van het midden. Sinds 2021 lijken Amsterdammers wel iets linkser dan de jaren ervoor: in eerdere jaren lag de gemiddelde plaatsing rond 3,4 en vanaf 2021 ligt het gemiddeld rond 3,2 op de schaal van links (1) tot rechts (7). Dat blijkt ook als we kijken naar de verdeling van de keuze voor de afzonderlijke posities op de schaal: positie 1 en 2 worden vaker gekozen dan voorheen, terwijl de middenpositie (4) minder vaak gekozen wordt. De andere posities zijn stabiel gebleven in de loop der jaren.

Sinds 2021 is bij deze vraag de optie 'ik wil deze indeling niet gebruiken' toegevoegd. In 2025 geeft 10 procent dit aan. In 2021 was dit 13 procent.

Figuur 2.9 Plaatsing van Amsterdammers op schaal van 1 (links) tot 7 (rechts), 2010-2025*

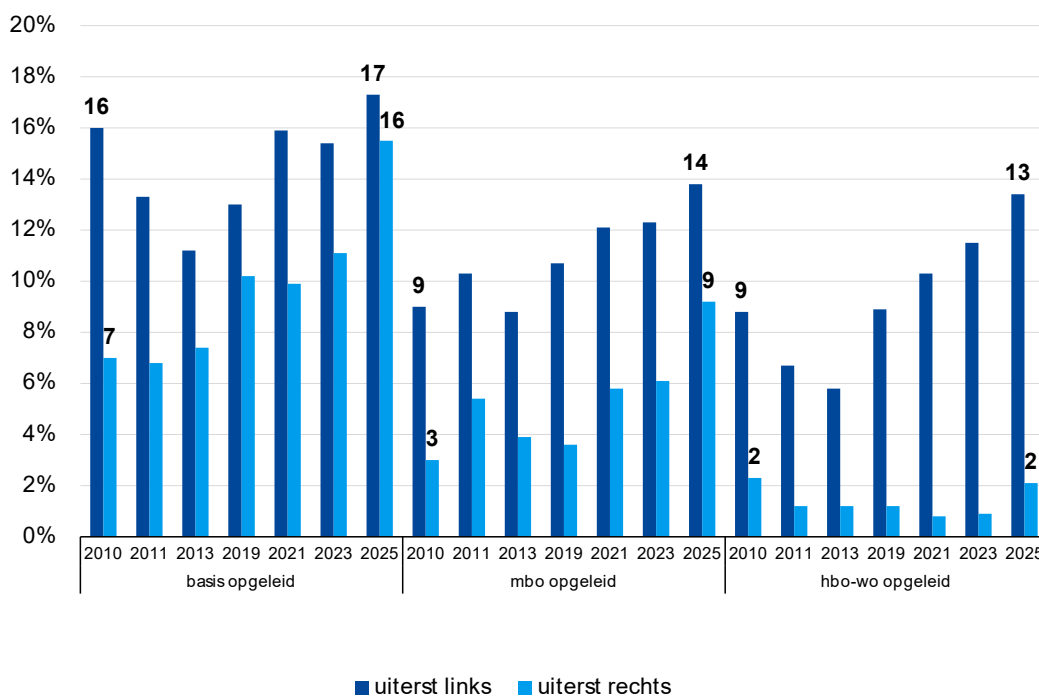
* Tussen 2010 en 2021 gaat het om Amsterdammers van 16 jaar en ouder, vanaf 2023 om Amsterdammers van 25 jaar en ouder. Kijken we over de gehele periode naar dezelfde leeftijdsgroep, dan blijft het patroon hetzelfde.

We zien verschillen tussen groepen in de zelfplaatsing op het politieke spectrum. Hbo- en wo-opgeleide Amsterdammers plaatsen zichzelf gemiddeld linkser op het spectrum dan basis- of mbo-opgeleide Amsterdammers. Zo zitten basisopgeleide Amsterdammers gemiddeld op 3,9 op de links-rechtsschaal, Amsterdammers met een mbo-opleiding op 3,8 en hbo- en wo-opgeleide Amsterdammers op 3,1. Daarbij was de spreiding aan posities groter onder basisopgeleiden dan onder wo-opgeleiden.

De grotere spreiding onder basisopgeleide Amsterdammers zien we terug als we kijken naar de afzonderlijke posities op de schaal. Als we inzoomen op de verschuivingen tussen 2010 en 2025, zien we dat Amsterdammers met een basisopleiding zowel vaker kiezen voor de uiterst rechtse positie, als vaker kiezen voor de uiterst links positie dan andere groepen. Bovendien kiest de groep basisopgeleide Amsterdammers vaker voor de uiterst rechtse positie in de loop der jaren. Onder basisopgeleide Amsterdammers lijkt daarom sprake van meer polarisatie: inmiddels zijn de groepen die voor positie 1 en voor positie 7 kiezen bijna even groot.

Daarentegen kiezen Amsterdammers met een hbo- of wo-opleiding bijna nooit voor uiterst rechts, en veel vaker voor uiterst links dan eerdere jaren. Tussen 2010 en 2025 zien we een stijging van de keuze voor uiterst links onder zowel mbo- als hbo- of wo-opgeleide Amsterdammers. Hoewel mbo-opgeleide Amsterdammers zichzelf ongeveer even vaak als hbo- of wo-opgeleiden op uiterst links plaatsen in 2025 (14%), stijgt onder deze groep ook de zelfplaatsing op uiterst rechts, in tegenstelling tot de hbo- of wo-opgeleide Amsterdammers.

Figuur 2.10 Plaatsing van Amsterdammers op schaal van 1 (links) tot 7 (rechts), 2010-2025, naar opleidingsniveau

3 Politiek vertrouwen

Uit landelijk onderzoek blijkt dat het vertrouwen in de landelijke politiek al sinds 2021 laag ligt ten opzichte van eerdere jaren, met uitzondering van enkele oplevingen rond verkiezingen en bij de aankondiging van een nieuw kabinet. Na de val van het kabinet in 2025 daalde het vertrouwen in de regering verder: tussen het voorjaar en de nazomer van 2025 daalde het aandeel dat vertrouwen heeft van 41 procent naar 37 procent van de Nederlanders (Geurkink et. al., 2026). Waar deze daling in eerdere jaren niet gepaard ging met een daling van het vertrouwen in de Tweede Kamer of het functioneren van de democratie, is dat nu anders. Zo is de tevredenheid met het functioneren van de Nederlandse democratie gedaald van 71 procent naar 65 procent (ibid.). Het is nog de vraag of deze daling in tevredenheid met de democratie slechts een momentopname is of dat het om een meer structurele daling gaat.

Politiek vertrouwen is een onderwerp dat vanaf het begin van de Burgermonitor wordt onderzocht. Het SCP (Vermeij, et. al., 2024) benoemt een aantal aspecten waaruit het vertrouwen in de overheid bestaat:

- Responsiviteit van het bestuur: in hoeverre luistert de overheid naar haar inwoners?
- Procedurele rechtvaardigheid: in hoeverre is het bestuur deskundig, eerlijk en worden belangen van alle inwoners behartigd?
- Resultaten van het bestuur: in hoeverre zijn inwoners tevreden over de resultaten van het bestuur?

Naast een directe vraag over vertrouwen in Nederlandse en Amsterdamse instituties, worden ook deze aspecten bevestigd in de Burgermonitor. We kijken in dit hoofdstuk naar de ervaren invloed en ervaren vertegenwoordiging van Amsterdammers en naar hoe Amsterdammers naar politici kijken. Deze aspecten worden ook al langere tijd bevestigd, zij het soms op verschillende manieren. Eén van de vragen die we, nadat deze van 2000 tot en met 2008 is gesteld, opnieuw hebben voorgelegd is: in hoeverre bent u het eens met de volgende stelling: *‘De politieke partijen in Amsterdam zijn alleen maar geïnteresseerd in mijn stem, en niet in mijn mening’*.

Kernpunten

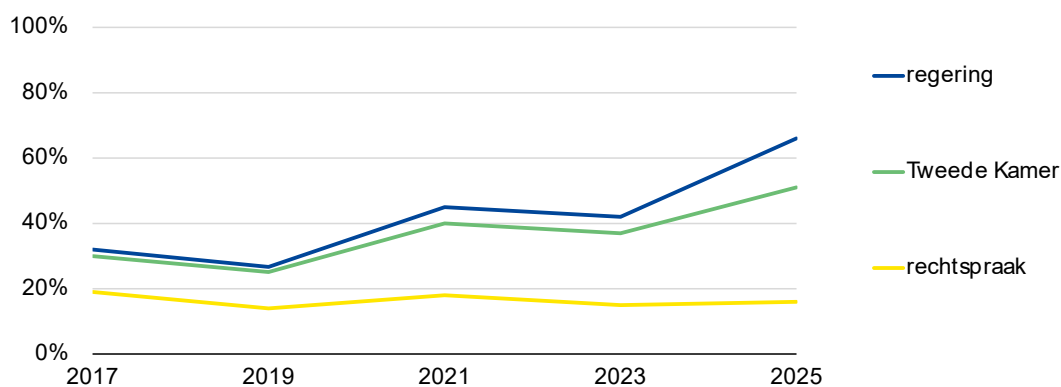
- Er is een toename in het aandeel Amsterdammers dat weinig vertrouwen heeft in de regering en de Tweede Kamer. Deze toename geldt voor alle groepen Amsterdammers. Amsterdammers van 65 jaar en ouder, Amsterdammers met een mbo-opleiding en Amsterdammers zonder migratieachtergrond hebben vaker dan gemiddeld weinig vertrouwen in de regering.
- Amsterdammers hebben meer vertrouwen in politieke instituties als het college van B&W en de gemeenteraad dan in de landelijke instituties. Bovendien is dit aandeel stabiel vrijwel stabiel sinds 2019.
- De ervaren invloed op wat er voor de stad wordt besloten is stabiel laag: 14 procent vindt dat zij voldoende invloed hebben. De verschillen naar opleidingsniveau zijn groter geworden, waarbij hbo- en wo-opgeleide Amsterdammers vaker voldoende invloed ervaren en basis- en mbo-opgeleide Amsterdammers juist minder vaak voldoende invloed ervaren.

- Amsterdammers zijn negatiever gaan denken over politici. Ze vinden politici minder vaak bekwaam en vaker ongepast met elkaar omgaan dan eerdere jaren.

3.1 Vaker weinig vertrouwen in regering en Tweede Kamer

Een groeiend aandeel Amsterdammers heeft (heel) weinig vertrouwen in Nederlandse instituties als de regering en de Tweede Kamer. In 2017, toen deze vraag voor het eerst werd gesteld, had 32 procent van de Amsterdammers (heel) weinig vertrouwen in de regering en in 2025 is dat met 66 procent een verdubbeling. Ook het aandeel dat (heel) weinig vertrouwen heeft in de Tweede Kamer is sterk gegroeid: van 30 procent in 2017 naar 51 procent in 2025. Het aandeel dat (heel) weinig vertrouwen heeft in de rechtspraak is een stuk lager met 16 procent en vergelijkbaar met eerdere jaren (zie figuur 3.1).

Figuur 3.1 Aandeel Amsterdammers dat (heel) weinig vertrouwen heeft in de regering, de Tweede Kamer en de rechtspraak, 2017-2025 (procenten)

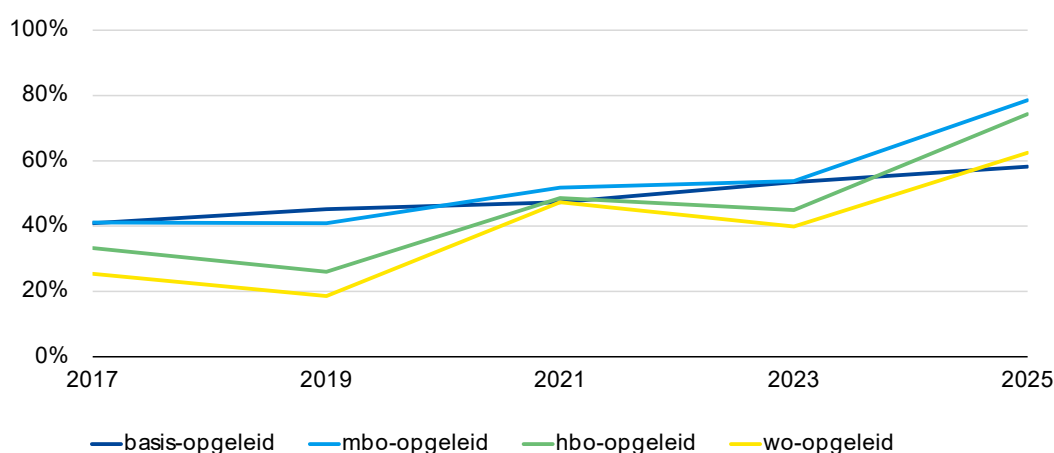

Het aandeel dat veel vertrouwen heeft, is dan ook een stuk lager voor de regering (9%) en Tweede Kamer (10%) dan voor de rechtspraak (53%). In dezelfde periode als het veldwerk voor de Burgermonitor liep er ook landelijk een onderzoek waarbij gekeken is naar vertrouwen in de Tweede Kamer en de regering zoals ook in de inleiding benoemd (Geurkink et. al., 2026). Daar was hetzelfde patroon te zien: het vertrouwen is in de nazomer van 2025 gedaald. Landelijk gaf 42 procent een zes of hoger voor het vertrouwen in de Tweede Kamer en 37 procent gaf een zes of hoger voor het vertrouwen in de regering. In de aanloop naar de verkiezingen bleef de politiek een van de meestgenoemde maatschappelijke problemen in Nederland, naast thema's als betaalbare woningen en immigratie (ibid.).

De mate van vertrouwen verschilt tussen groepen Amsterdammers. We zoomen hierbij in op het aandeel Amsterdammers dat weinig of heel weinig vertrouwen heeft in de regering. Als we terugkijken naar 2017 zien we dat sommige verschillen stabiel zijn over de tijd. Zo zien we dat het aandeel met weinig vertrouwen in de regering toeneemt met **leeftijd**: in 2025 heeft 75 procent van de Amsterdammers van 65 jaar en ouder weinig of heel weinig vertrouwen de regering. Onder 41 tot en met 64-jarige Amsterdammers is dat 71 procent en onder Amsterdammers van 25 tot met 40 jaar is dat 58 procent. De verschillen tussen 41 tot en met 64-jarige Amsterdammers en Amsterdammers van 65 jaar en ouder zijn kleiner geworden sinds 2017.

Een ander verschil in het aandeel met weinig vertrouwen in de regering dat we consequent zien is naar **opleidingsniveau**. Hoewel we inmiddels wel een iets ander patroon zien dan in 2017. Waar basisopgeleide Amsterdammers in 2017 nog het vaakst weinig of heel weinig vertrouwen hadden in de regering (41 procent tegenover 32 procent gemiddeld), hebben zij dat in 2025 juist minder vaak dan anders opgeleide Amsterdammers: 58 procent van de basisopgeleide Amsterdammers heeft (heel) weinig vertrouwen in de regering tegenover 66 procent gemiddeld (zie figuur 3.2). We zien dat de stijging in het aandeel met weinig vertrouwen minder groot is dan voor mbo, hbo of wo opgeleide Amsterdammers. Mbo-opgeleide Amsterdammers hebben inmiddels het vaakst (heel) weinig vertrouwen in de regering: 79 procent van hen geeft dit aan.

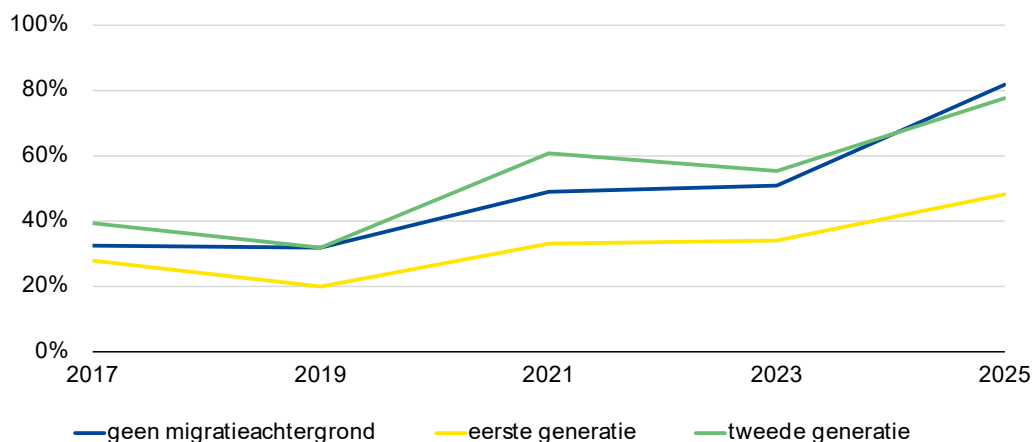
Figuur 3.2 Aandeel Amsterdammers dat (heel) weinig vertrouwen heeft in de regering, naar opleidingsniveau, 2017-2025 (procenten)

Ook verschillen naar **migratieachtergrond** zien we iedere editie terug. Het aandeel met weinig vertrouwen in de regering is het grootst onder Amsterdammers zonder migratieachtergrond (82 procent in 2025), gevolgd door Amsterdammers met een tweede generatie migratieachtergrond (78 procent in 2025). Het aandeel met weinig vertrouwen is een stuk lager onder Amsterdammers met een eerste generatie migratieachtergrond (48 procent in 2025). De verschillen naar migratieachtergrond nemen sinds 2021 toe, waarbij het aandeel met weinig vertrouwen in de regering onder Amsterdammers die in het buitenland zijn geboren minder hard stijgt dan onder andere Amsterdammers.

Naast generatie kunnen we kijken naar herkomstgebieden. We zien weinig verschil tussen Amsterdammers met een Europese migratieachtergrond en Amsterdammers met een niet-Europese migratieachtergrond. Hun mate van vertrouwen is wel een stuk lager dan onder Amsterdammers zonder migratieachtergrond. Omdat de indeling naar herkomstgebieden met de jaren is veranderd, kunnen we voor deze groepen niet ver terugkijken. De focus van dit hoofdstuk ligt daarom op de generaties in de context van migratie.

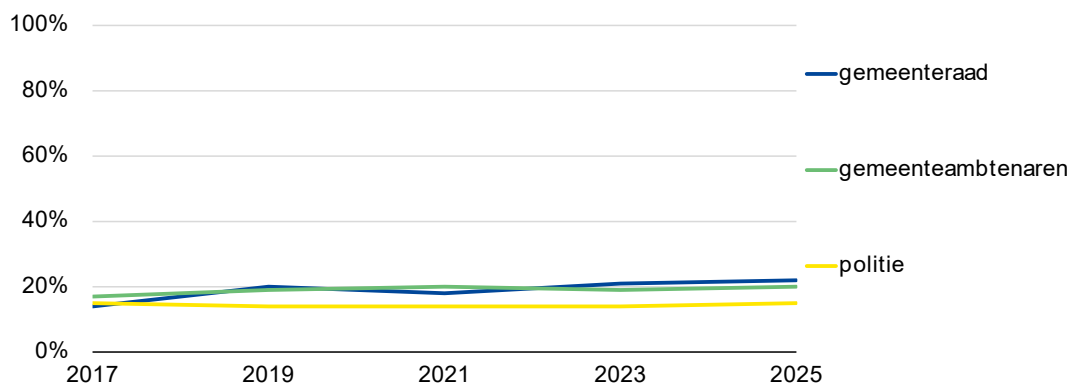
Figuur 3.3 Aandeel Amsterdammers dat (heel) weinig vertrouwen heeft in de regering, naar migratieachtergrond, 2017-2025 (procenten)

3.2 Vertrouwen in Amsterdamse instituties redelijk stabiel

In tegenstelling tot de landelijke instituties is het aandeel dat (heel) weinig vertrouwen in de Amsterdamse instituties heeft vrijwel stabiel sinds 2019. Ongeveer een vijfde van de respondenten heeft weinig vertrouwen in de gemeenteraad (22%) en gemeenteambtenaren (20%). In de politie heeft een iets kleiner aandeel weinig vertrouwen (15 procent). Het aandeel dat veel vertrouwen heeft in de gemeenteraad (27%) en gemeenteambtenaren (28%) is lager dan voor de politie (52%).

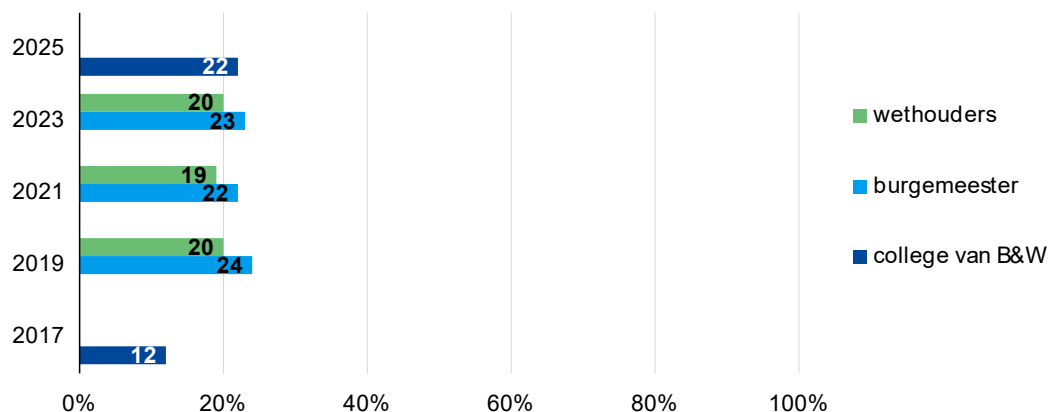
Figuur 3.4 Aandeel Amsterdammers dat (heel) weinig vertrouwen heeft in de gemeenteraad, gemeenteambtenaren en de politie, 2017-2025 (procenten)

Naar het vertrouwen in het college van burgemeester en wethouders is op verschillende manieren gevraagd in de afgelopen edities. In 2017 en 2025 is er gevraagd naar de mate van vertrouwen in het college van burgemeester en wethouders. Daarbij zien we dat het aandeel Amsterdammers dat veel vertrouwen heeft in het college stabiel is gebleven over de tijd: 30 procent geeft dit aan. Het aandeel dat weinig vertrouwen in het college is gegroeid: van 12 procent in 2017 naar 22 procent in 2025 en daarmee vergelijkbaar met het aandeel dat in tussenliggende edities van de Burgermonitor aangaf weinig vertrouwen te hebben in de burgemeester en in de wethouders (zie figuur 3.5).

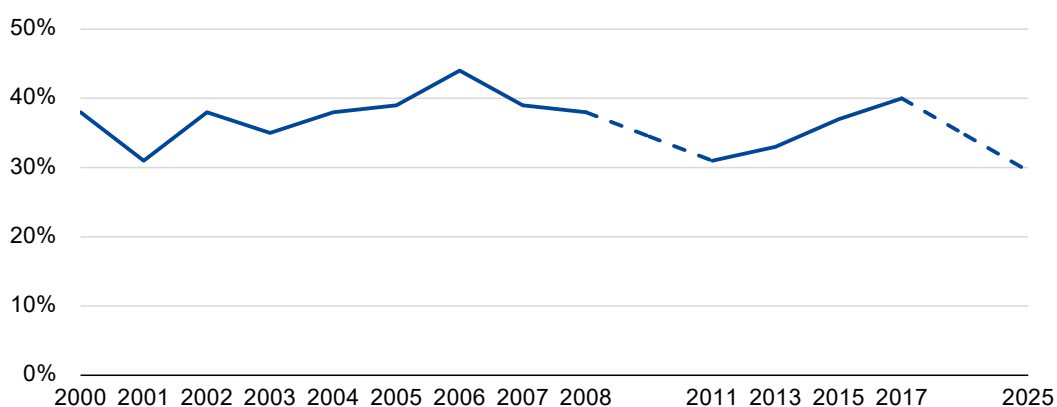
Tussen 2019 en 2023 is apart gevraagd naar de burgemeester en de wethouders. Daarbij zien we dat het aandeel dat veel vertrouwen heeft in de burgemeester hoger is dan onder wethouders. Het aandeel dat weinig vertrouwen heeft, is vergelijkbaar voor de burgemeester als voor de wethouders. De wethouders zijn met name minder bekend dan de burgemeester: een kwart kon in 2023 geen antwoord geven op de vraag in hoeverre zij vertrouwen hebben in de wethouders. Voor de burgemeester was dat in 2023 tien procent.

Figuur 3.5 Aandeel Amsterdammers dat (heel) weinig vertrouwen heeft in de burgemeester, wethouders en college van B&W, 2017-2025 (procenten)

In eerdere jaren is ook gevraagd naar het functioneren van de bestuur van Amsterdam (college van burgemeester en wethouders). Deze vraag is dit jaar voor het eerst sinds 2017 weer gevraagd. Daarbij zien we dat 30 procent in 2025 vindt dat het bestuur (zeer) goed functioneert, vergelijkbaar met het aandeel dat veel vertrouwen heeft in het college. Dit is lager dan 2017, maar vergelijkbaar met 2011 en 2001. Veertien procent vindt in 2025 dat het bestuur (zeer) slecht functioneert, 28 procent vindt het niet goed, maar ook niet slecht en 29 procent kan geen antwoord geven op deze vraag.

Figuur 3.6 Aandeel Amsterdammers dat vindt dat het bestuur van de gemeente (zeer) goed functioneert, 2000-2008, 2011-2017 en 2025* (procenten)

*in een aantal edities van de Burgermonitor is niet gevraagd naar het functioneren van het bestuur van de gemeente. Voor deze jaren is het gemiddelde genomen van de tussenliggende datapunten. In het figuur is dit weergegeven als een gestippelde lijn.

In tegenstelling tot het dalende vertrouwen in Nederlandse instituties als de regering en de Tweede Kamer, is de mate van vertrouwen in Amsterdamse instituties als het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad dus stabiel en bovendien hoger. Dit

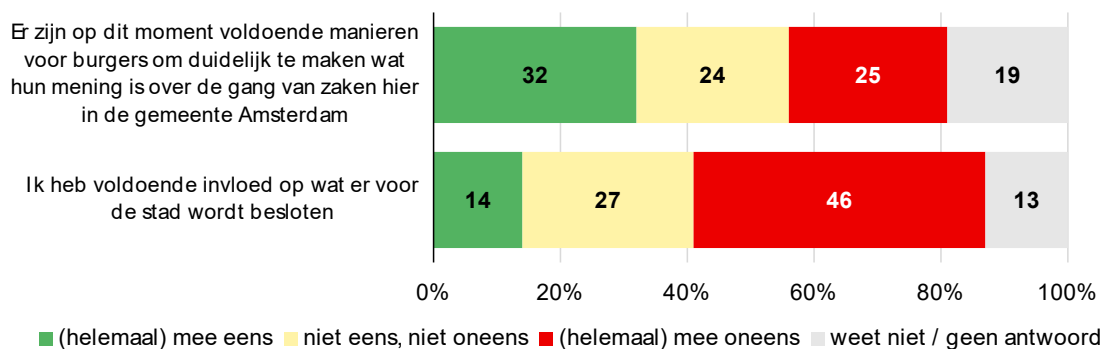
verschil tussen landelijke en Amsterdamse instituties was ook in eerdere jaren te zien, maar is dit jaar groter dan eerdere jaren. Uit landelijk onderzoek blijkt ook dat Nederlanders in het algemeen meer vertrouwen hebben in de lokale instituties dan de landelijke instituties (Geurkink et. al., 2026). Waar de meeste Nederlanders ontevreden zijn over de Haagse politiek, oordelen mensen veel positiever over de lokale politiek. Bijna twee derde geeft in de (na)zomer van 2025 het bestuur in de gemeente een 6 of hoger, en dat aandeel is de laatste jaren stabiel. Uit het landelijke onderzoek komt naar voren dat Nederlanders positiever zijn over de mate waarin de lokale politiek luistert, deskundig is, belangen zorgvuldig afweegt en over wat het lokaal bestuur bereikt ten opzichte van het landelijke bestuur. In het onderzoek worden ook een aantal verbeterpunten genoemd voor het lokaal bestuur, zoals open zijn over gemaakte fouten en niet handelen in eigenbelang (ibid.).

Een belangrijke kanttekening bij de positievere beoordeling van het gemeentebestuur is dat veel mensen niet goed weten wat het gemeentebestuur doet. Zo kunnen Amsterdammers vaker geen antwoord geven op de vragen over de Amsterdamse instituties. In landelijk onderzoek wordt benoemd dat Nederlanders aangeven dat ze de politiek in de gemeente niet volgen, er geen interesse in hebben of niet op de hoogte zijn van wat zich afspeelt in de gemeentepolitiek (Geurkink et. al., 2026). Voor sommige respondenten in het onderzoek is dat een reden om geen antwoord te geven op vragen over lokaal bestuur. Voor anderen is het een reden om een neutrale positie te kiezen of het bestuur net een voldoende te geven (ibid.).

3.3 Ervaren invloed stabiel laag

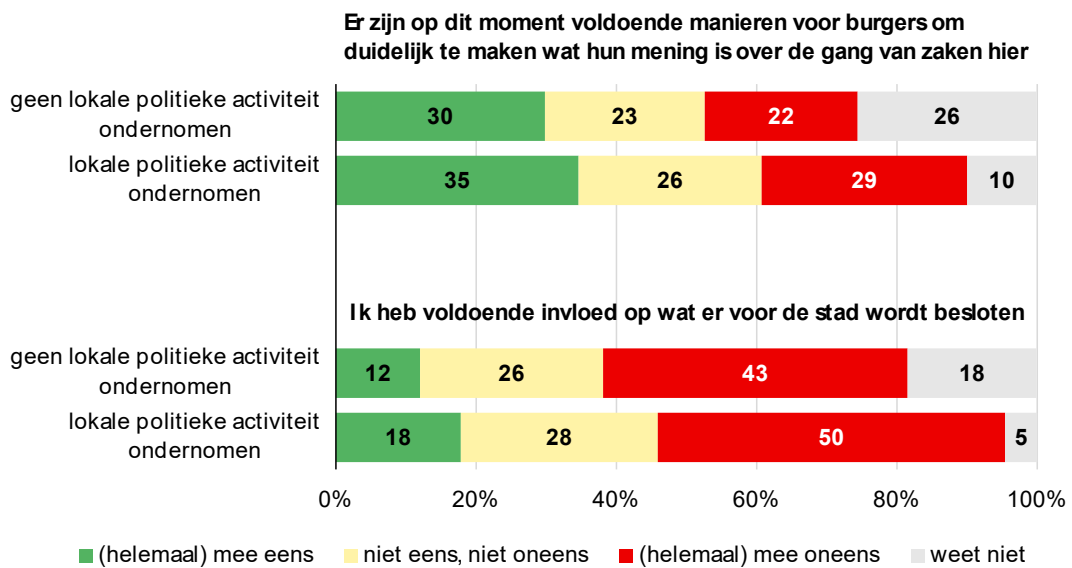
Betrouwbaarheid van het bestuur kent verschillende aspecten zoals responsiviteit, procedurele rechtvaardigheid en de mate waar in het bestuur problemen succesvol aanpakt. In de vorige paragrafen is er direct ingegaan op vertrouwen. In deze paragraaf gaan we in op twee aspecten van betrouwbaarheid, namelijk de ervaren invloed (dimensie van responsiviteit) en of het gemeentebestuur rekening houdt met belangen van alle Amsterdammers (dimensie van procedurele rechtvaardigheid). Hoewel in het landelijke onderzoek wordt benoemd dat Nederlanders positief zijn over de mate waarin de lokale politiek luistert, zien we in Amsterdam dat slechts 14 procent aangeeft dat zij voldoende invloed hebben op wat er voor de stad gebeurt. Dit aandeel is sinds 2017, toen deze vraag voor het eerst werd gesteld, vrijwel onveranderd. Een iets groter aandeel geeft aan dat er voldoende manieren zijn voor burgers om duidelijk te maken wat hun mening is over de gang van zaken hier in de gemeente Amsterdam (32 procent). Dit aandeel is vrijwel onveranderd sinds 2019, toen deze vraag voor het eerst werd gesteld.

Figuur 3.7 Mening over stellingen over ervaren invloed, 2025 (procenten)

Niet elke Amsterdammer heeft in het afgelopen jaar een activiteit ondernomen om iets politiek aan de orde te stellen of invloed uit te oefenen op lokale politici of de gemeente (zie paragraaf 2.2). We zien verschil in ervaren invloed tussen Amsterdammers die wel en niet een dergelijke activiteit hebben ondernomen. Daarbij zijn Amsterdammers die wel een politieke activiteit hebben ondernomen zowel positiever als negatiever over de invloed die zij hebben en de mogelijkheden die hiervoor zijn. Amsterdammers die geen politieke activiteit hebben ondernomen weten met name vaker geen antwoord te geven op deze vraag.

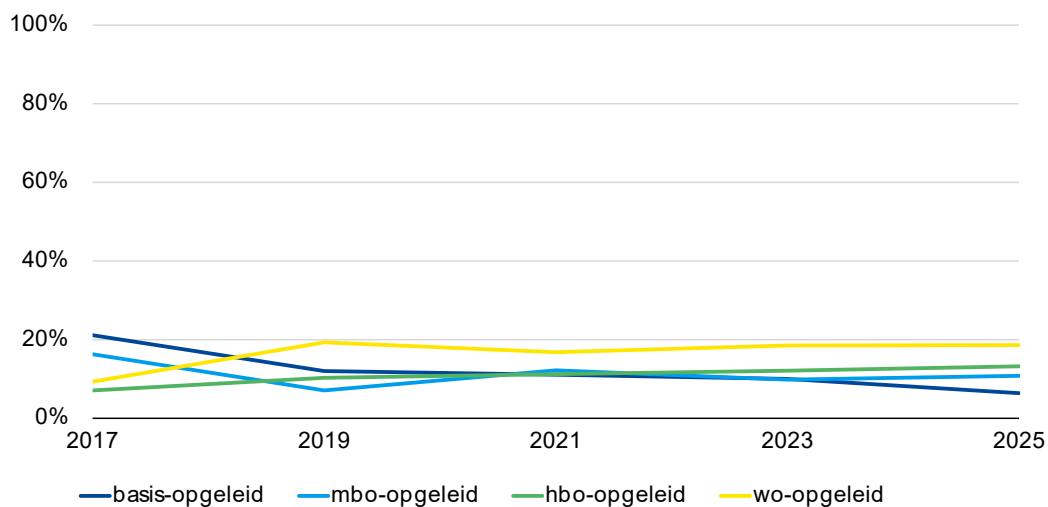
Figuur 3.8 Mening over stellingen over ervaren invloed, naar politieke activiteit, 2025 (procenten)

Naast verschillen in de mate van politieke activiteit, zien we ook verschillen tussen groepen Amsterdammers in de mate van ervaren invloed. Zo zien we dat de ervaren invloed afneemt met **leeftijd**: van de 25 tot en met 40-jarige Amsterdammers ervaart 17 procent voldoende invloed, van de 41 tot en met 64-jarige Amsterdammers is dat 14 procent en onder Amsterdammers van 65 jaar en ouder is dat 11 procent. Deze verschillen zijn redelijk stabiel sinds 2019.

De verschillen naar **opleidingsniveau** zijn de afgelopen jaren toegenomen, waarbij hbo- en wo-opgeleide Amsterdammers vaker voldoende invloed ervaren en basis- en mbo-opgeleide Amsterdammers juist minder vaak voldoende invloed ervaren.

Figuur 3.9 Ervaren voldoende invloed, naar opleidingsniveau, 2025 (procenten)

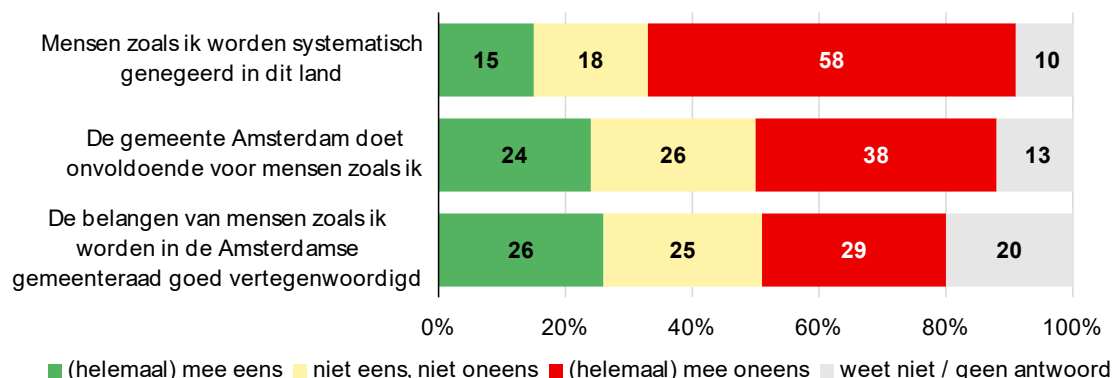

Ook verschillen naar **migratieachtergrond** zien we iedere editie terug. De ervaren invloed is iedere editie het hoogst onder Amsterdammers zonder migratieachtergrond. Bovendien is het aandeel onder deze groep dat voldoende invloed ervaart toegenomen: van 14 procent in 2017 naar 18 procent in 2025. Ook onder Amsterdammers met een tweede generatie migratieachtergrond is een toename te zien in de ervaren invloed: van 9 procent in 2017 naar 15 procent in 2025. De ervaren invloed is het laagst onder Amsterdammers met een eerste generatie migratieachtergrond: 11 procent ervaart voldoende invloed in 2025. Dit aandeel is vergelijkbaar met eerdere jaren.

Naast ervaren invloed zijn er ook een aantal vragen gesteld over een tweede aspect van vertrouwen, namelijk representatie: in hoeverre is de gemeente er voor alle Amsterdammers? Drie op de tien Amsterdammers vinden dat belangen van mensen zoals zij niet goed worden vertegenwoordigd in de Amsterdamse gemeenteraad. Dit is vergelijkbaar met 2023. Een aantal groepen Amsterdammers vindt vaker dat hun belangen niet goed worden vertegenwoordigd, namelijk Amsterdammers tussen de 41 en 64 jaar, mbo-opgeleide Amsterdammers en Amsterdammers met een migratieachtergrond. Deze laatste groep staat ook centraal in een landelijk onderzoek 'Is politiek voor iedereen?' (J. Dagevos & F. Vermeulen, 2024). Daarin komt hetzelfde beeld naar voren: Nederlanders met een migratieachtergrond ervaren minder vertegenwoordiging in de landelijke politiek. Ze vinden de politiek te weinig divers en ervaren dat de politiek niet naar hen luistert.

Een iets lager aandeel, namelijk een kwart van de Amsterdammers, vindt in 2025 dat de gemeente Amsterdam onvoldoende doet voor mensen zoals zij. Een stuk kleiner aandeel vindt dat mensen zoals zij systematisch worden genegeerd in dit land (15 procent).

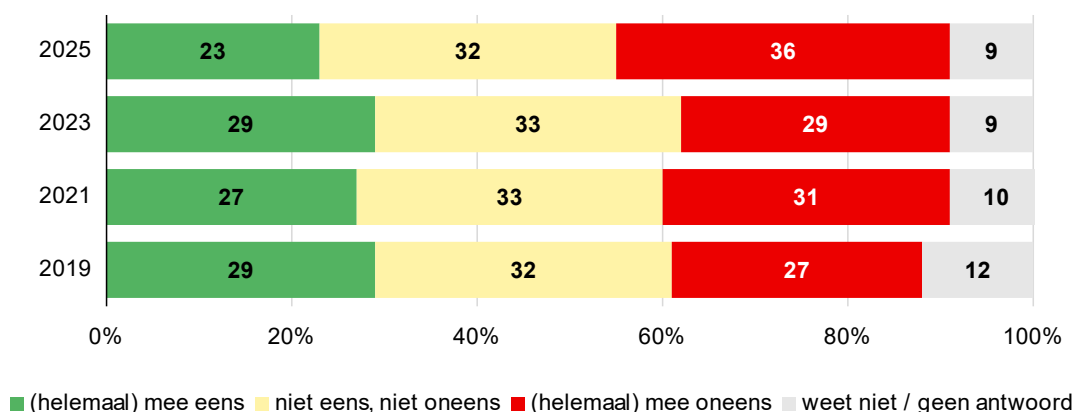
Figuur 3.10 Stellingen over ervaren representatie, 2025 (procenten)

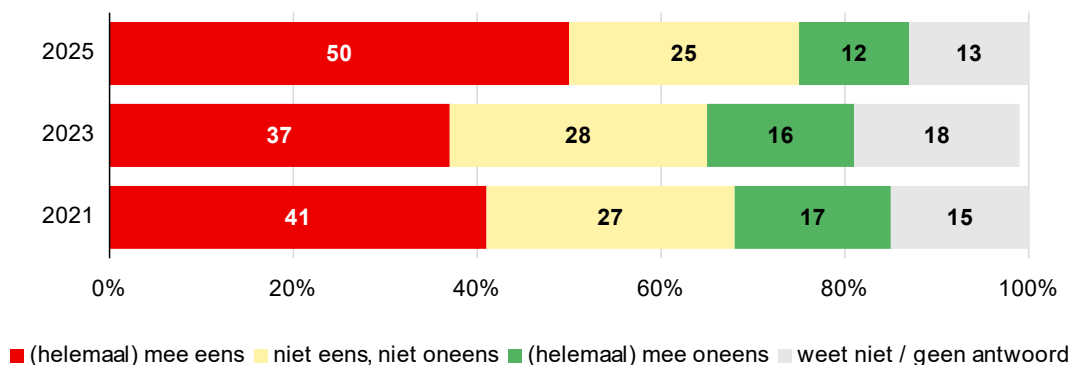
3.4 Amsterdammers een negatievere mening over politici

In voorgaande paragrafen zagen we dat politieke instituties een lager vertrouwen genieten dan instituties of instituten zoals de rechtspraak en de politie. In deze paragraaf wordt verder ingezoomd op hoe Amsterdammers denken over politici in het algemeen. De afgelopen jaren zijn Amsterdammers negatiever tegen politici gaan aankijken. Bijna een kwart van de respondent is het eens met de stelling: De meeste politici zijn bekwame mensen die weten wat ze doen. Dit is een kleiner aandeel dan eerdere jaren. Ook zien we een toename in het aandeel Amsterdammers dat het eens is met de stelling: Politici gaan vaak ongepast met elkaar om. In 2021 was 41 procent het eens met deze stelling, in 2025 is dat 50 procent. In eerdere edities is de stelling net anders geformuleerd dan dit jaar, namelijk 'onbehoorlijk' in plaats van 'ongepast' (2025), maar de stellingen zijn vergelijkbaar genoeg om naast elkaar te leggen.

Figuur 3.11 Mening over stelling: De meeste politici zijn bekwame mensen die weten wat ze doen, 2019-2025 (procenten)

Figuur 3.12 Mening over stelling: Politici gaan vaak ongepast met elkaar om, 2019-2025 (procenten)

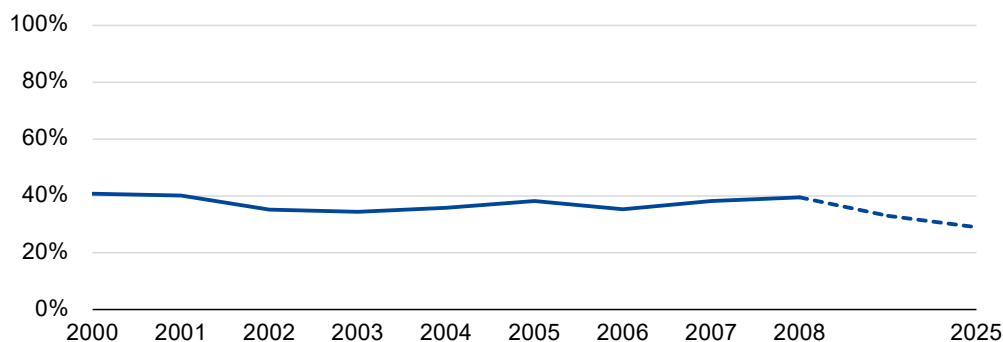

Amsterdammers ouder dan 40 jaar, Amsterdammers met migratieachtergrond en basis- en mbo-opgeleide Amsterdammers vinden minder vaak dat politici bekwaam zijn. De grootste daling ten opzichte van 2019 zien we echter bij (deels) een aantal andere groepen: onder Amsterdammers zonder migratieachtergrond, Amsterdammers jonger dan 64 jaar, en Amsterdammers met een basis- of wo-opleiding.

Amsterdammers zonder migratieachtergrond en mbo-opgeleide Amsterdammers geven vaker aan dat politici ongepast met elkaar om gaan. Zij zijn dit ook vaker gaan vinden: in 2021 vond 47 procent van de Amsterdammers zonder migratieachtergrond en mbo-opgeleide Amsterdammers dit en in 2025 is dat respectievelijk 59 en 58 procent.

Tussen 2000 en 2008 is daarnaast ook gevraagd naar politieke partijen in Amsterdam door middel van de stelling: 'De politieke partijen in Amsterdam zijn alleen maar geïnteresseerd in mijn stem, en niet in mijn mening'. Tussen de 35 en 40 procent van de Amsterdammers was het in deze jaren eens met deze stelling. In 2025 is deze stelling nogmaals voorgelegd en is het aandeel dat het eens is met deze stelling lager: 29 procent is het (helemaal) eens ten opzichte van 26 procent die het (helemaal) oneens is. Daarnaast is het aandeel dat geen antwoord op deze vraag wil of kan geven toegenomen. Tussen 2000 en 2008 lag dit rond de tien procent, terwijl dat in 2025 verdubbeld is naar 21 procent.

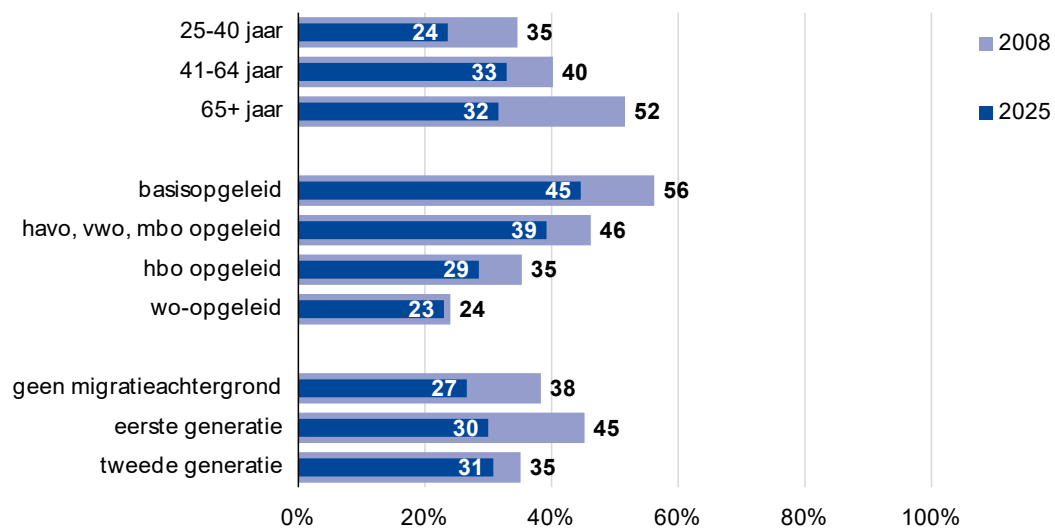
Figuur 3.13 Aandeel dat het eens is met de stelling: 'De politieke partijen in Amsterdam zijn alleen maar geïnteresseerd in mijn stem, en niet in mijn mening', 2000-2008 en 2025* (procenten)

*In een aantal edities van de Burgermonitor is deze stelling niet voorgelegd. Voor deze jaren is het gemiddelde genomen van de tussenliggende datapunten. In het figuur is dit weergegeven als een gestippelde lijn.

Basis- en mbo- opgeleide Amsterdammers vinden relatief vaak dat politieke partijen niet geïnteresseerd zijn in hun mening. Maar ook onder deze Amsterdammers zien we een daling. De daling is te zien onder alle groepen Amsterdammers, maar relatief groot onder Amsterdammers van 65 jaar en ouder en onder Amsterdammers van de eerste generatie migratieachtergrond (zie figuur 3.14).

Figuur 3.14 Aandeel dat het eens is met de stelling: 'De politieke partijen in Amsterdam zijn alleen maar geïnteresseerd in mijn stem, en niet in mijn mening', naar achtergrondkenmerken 2008 en 2025 (procenten)

4 Contact met de gemeente

Direct contact en ervaringen van mensen met de overheid, op lokaal niveau met bijvoorbeeld gemeenteambtenaren, zijn belangrijk voor hun algemene oordeel over de overheid en het vertrouwen dat zij hebben in de overheid. De frequentie en de kwaliteit van dergelijk direct contact zijn daarom belangrijke instrumenten om de beeldvorming van en het vertrouwen in de overheid te verbeteren (Van Noije et al. 2026, De Blok & Brummel 2022). In dit hoofdstuk gaan we in op media en informatiebronnen in relatie tot gemeentelijke dienstverlening. Welke bronnen raadplegen Amsterdammers als zij informatie zoeken over de gemeente, en welke bronnen worden vaker gebruikt door welke Amsterdammers? Tot slot wordt de tevredenheid van Amsterdammers met de gemeentelijke dienstverlening en de begrijpelijkheid van de communicatie besproken.

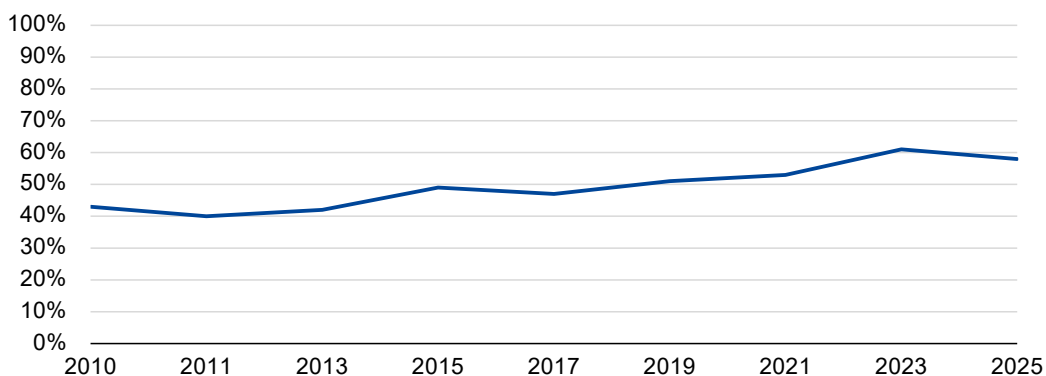
Kernpunten

- Amsterdammers zoeken steeds vaker informatie over zaken die de gemeente regelt. Zes op de tien heeft dat de afgelopen 12 maanden gedaan. Zij doen dit vooral via het internet.
- De tevredenheid met de dienstverlening van de gemeente Amsterdam is sinds 2021 wat toegenomen van een 6,5 naar een 6,9.
- Van de verschillende gemeentelijke kanalen worden de bewonersbrieven, vanuit de gemeente naar Amsterdammers, het meest gelezen.
- Bijna 2 op de 10 Amsterdammers heeft soms of altijd hulp nodig bij het begrijpen van brieven van de gemeente.

4.1 Informatie zoeken over zaken die de gemeente regelt vooral via het internet

Zes op de tien Amsterdammers (58%) heeft de afgelopen 12 maanden informatie gezocht over zaken die de gemeente regelt. Het gaat hier bijvoorbeeld om onderwerpen op het gebied van wonen, werken en leven in de stad en uitkeringen. Een steeds groter deel van de Amsterdammers zoekt naar dit soort informatie (zie figuur 4.1). In de periode 2010 tot en met 2013 ging het om ongeveer veertig procent van de Amsterdammers die dergelijke informatie opzocht. Vanaf 2015 tot en met 2021 lag dit aandeel rond de vijftig procent, voordat het vanaf 2023 toenam naar ongeveer zestig procent.

Figuur 4.1 Aandeel dat de afgelopen 12 maanden informatie heeft gezocht over zaken die de gemeente regelt, 2010-2025 (procenten)

Als Amsterdammers op zoek zijn naar informatie over zaken die de gemeente regelt, zoeken zij hier vooral naar via het internet. Ze raadplegen bijvoorbeeld een zoekmachine (72%) of kijken op de website van Amsterdam (72%). Beide bronnen zijn al sinds 2010 met afstand de meest geraadpleegde bronnen bij dit soort vragen, zie figuur 4.2.

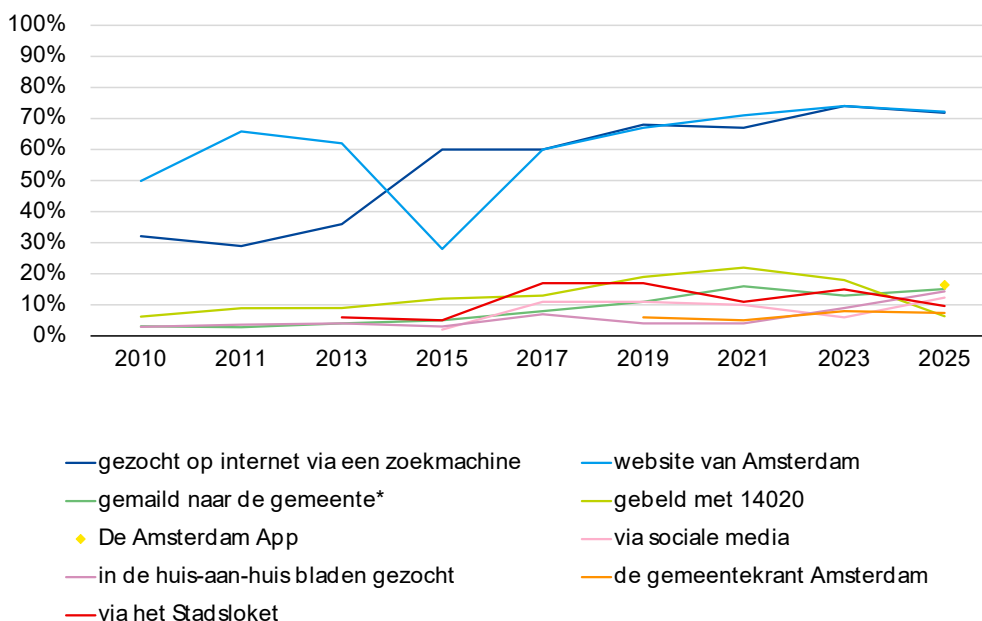
Het aandeel Amsterdammers dat informatie over de gemeente opzoekt via sociale media is na een dip in 2023 (6%) weer op het oude niveau (12%). Ook worden huis-aan-huisbladen steeds vaker als bron geraadpleegd voor dit soort vragen: waar dit aandeel in eerdere jaren rond de vijf procent lag, is dit in 2025 gestegen naar veertien procent. Het aandeel Amsterdammers dat contact opneemt met de gemeente via e-mail is sinds 2010 ook toegenomen: van drie naar vijftien procent.

Andere bronnen worden in 2025 juist minder vaak gebruikt dan in eerdere jaren. Het aandeel Amsterdammers dat bij vragen belt met het nummer van de gemeente, 14020, nam van 2010 tot 2021 toe, maar is sindsdien gedaald van ongeveer 20 naar 6 procent in 2025. Ook het aandeel dat langsgaat bij het stadsloket lijkt na een toename weer wat af te nemen. Onderzoek toont aan dat juist face-to-face contact juist goed is voor de relatie tussen overheid en burgers. Vooral bij zwaarwegende kwesties. Een persoonlijke ontmoeting met een ambtenaar wordt het vaakst als positief ervaren. Schriftelijk contact het minst. Telefonisch contact of contact via chat of videobellen zit daartussenin (Van Noije et al., 2026).

In 2024 is de Amsterdam App gelanceerd. Dit is een app van de gemeente via waar Amsterdammers onder andere regels over afval in de buurt kunnen opzoeken en werkzaamheden in de buurt kunnen volgen. Zestien procent geeft aan de Amsterdam App te hebben gebruikt om informatie te zoeken.

De Amsterdam App is deze editie toegevoegd, maar andere antwoordopties zijn in de loop der jaren juist komen te vervallen. Zo vragen we na 2015 niet meer uit of Amsterdammers hebben geprobeerd aan informatie te komen over zaken die de gemeente regelt door dit aan bekenden of burens te vragen (in 2015: 35%). En ook niet meer of zij een brief hebben geschreven naar de stad/het stadsdeel (in 2015: 13%).

Figuur 4.2 Hoe bent u op zoek gegaan naar informatie over zaken die de gemeente regelt? Meerdere antwoorden mogelijk, 2010-2025 (procenten).

*Verwoording van deze antwoordoptie was anders in 2010 en 2011: 'gemaild naar het stadsdeel of de stad'

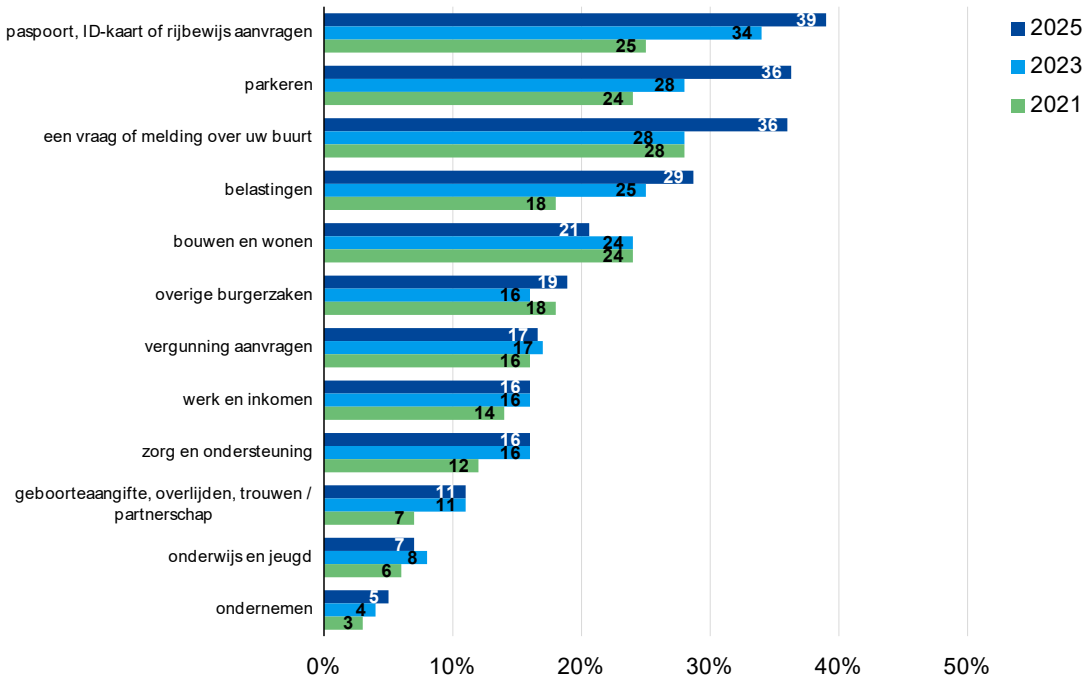
4.2 Amsterdammers tevredener over het laatste contact met de gemeente

Vergeleken met andere overheidsorganisaties hebben Nederlanders, na de Belastingdienst, het meest direct contact met de gemeente. Eén op de vier Nederlanders van 18 jaar en ouder heeft de afgelopen 12 maanden contact gehad met de gemeente (Van Noije et al., 2026). Amsterdammers lijken een stuk vaker contact te hebben met de gemeente; bijna alle respondenten geven aan de afgelopen 12 maanden contact te hebben gehad met de gemeente. Het gaat hierbij wel om Amsterdammers vanaf 25 jaar en ouder. Het aandeel dat de afgelopen 12 maanden *geen* contact heeft gehad met de gemeente is iets gedaald, van zeven procent in 2023 naar drie procent in 2025.

Van de Amsterdammers die de afgelopen 12 maanden contact heeft gehad met de gemeente, hebben de meeste contact gehad om een paspoort, ID-kaart of rijbewijs aan te vragen (39%, zie figuur 4.3). Gevolgd door contact over parkeren of vragen of meldingen over de eigen buurt. Dit waren ook in 2023 en 2021 de drie meest genoemde redenen voor contact. Het aandeel dat om die redenen contact had is ook toegenomen. Ook op landelijk niveau zien we dat de meerderheid van het contact met de gemeente gaat over het aanvragen van een paspoort of ID-kaart (Van Noije et al., 2026). Amsterdammers hebben sinds 2021 ook vaker contact met de gemeente over belastingen en zorg en ondersteuning.

Onder de optie 'anders' worden, onder andere, net als in 2023 veel zaken die te maken hebben met afval/vuilnis genoemd.

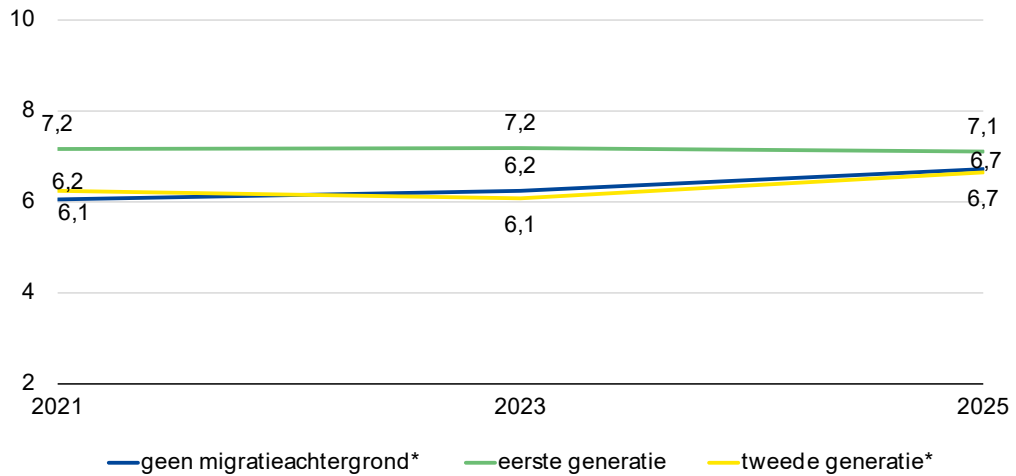
Figuur 4.3 Waarvoor heeft u de afgelopen 12 maanden contact gehad met de gemeente? Meerdere antwoorden mogelijk, 2021-2025 (procenten)

De tevredenheid met de dienstverlening van de gemeente Amsterdam is sinds 2021 wat toegenomen. Respondenten zijn gevraagd terug te denken aan het laatste contact dat zij hebben gehad met de gemeente en de dienstverlening te beoordelen tussen de 1 (heel erg ontevreden) en 10 (heel erg tevreden). De dienstverlening werd eerder beoordeeld met een 6,5 (2021) en een 6,6 (2023). In 2025 krijgt deze gemiddeld een 6,9. In 2021 en 2023 gaf ongeveer een kwart de dienstverlening een onvoldoende, respectievelijk 26 en 24 procent. In 2025 beoordeelt ongeveer twintig procent (21%) de dienstverlening als onvoldoende. Het meest gegeven cijfer is in 2025 en 2023 een 8. In 2021 was dit een 7.

We zien verschil in de beoordeling van de dienstverlening naar **migratieachtergrond**. Amsterdammers met een eerste generatie migratieachtergrond zijn consequent wat meer tevreden met de dienstverlening dan Amsterdammers uit de tweede generatie en Amsterdammers zonder migratieachtergrond. Tussen Amsterdammers uit de tweede generatie en Amsterdammers zonder migratieachtergrond zien we daarentegen geen wezenlijk verschil in beoordeling. Vooral in 2021 en 2023 zagen we een groter verschil tussen aan de ene kant Amsterdammers uit de eerste generatie, en aan de andere kant Amsterdammers uit de tweede generatie en zonder migratieachtergrond. In 2021 en 2023 verschilde de beoordeling met ongeveer een hele punt. In 2025 liggen de groepen wat dichter bij elkaar, doordat de gemiddelde beoordeling onder de Amsterdammers zonder migratieachtergrond en uit de tweede generatie is toegenomen.

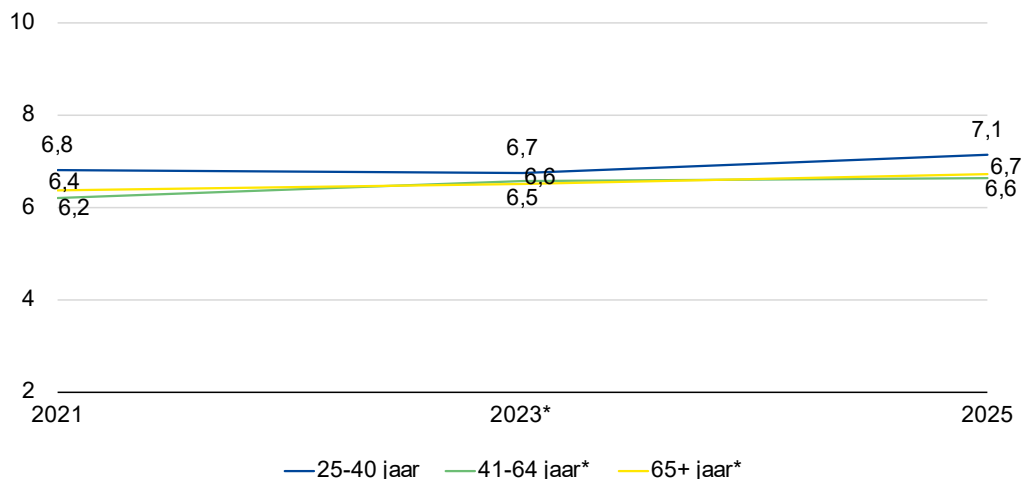
Figuur 4.4 Gemiddelde beoordeling dienstverlening gemeente Amsterdam bij laatste contact naar migratieachtergrond, beoordeeld tussen 1 (heel erg ontevreden) tot 10 (heel erg tevreden), 2021-2025 (rapportcijfer)

*We zien geen significant verschil tussen Amsterdammers met een tweede generatie migratieachtergrond en Amsterdammers zonder migratieachtergrond.

Verder zien we verschillen in de beoordeling naar **leeftijd**. Amsterdammers jonger dan 41 jaar, zijn positiever over de dienstverlening van de gemeente bij het laatste contact dan Amsterdammers ouder dan 41 jaar. Zowel in 2021 als 2025 beoordelen de jonge Amsterdammers het contact ongeveer een halve punt hoger. Binnen de groep Amsterdammers van 41 jaar en ouder zien we geen verschillen. In 2023 zagen we helemaal geen verschil tussen de drie leeftijdscategorieën.

Figuur 4.5 Gemiddelde beoordeling dienstverlening gemeente Amsterdam bij laatste contact naar leeftijdscategorie, beoordeeld tussen 1 (heel erg ontevreden) tot 10 (heel erg tevreden), 2021-2025 (rapportcijfer)

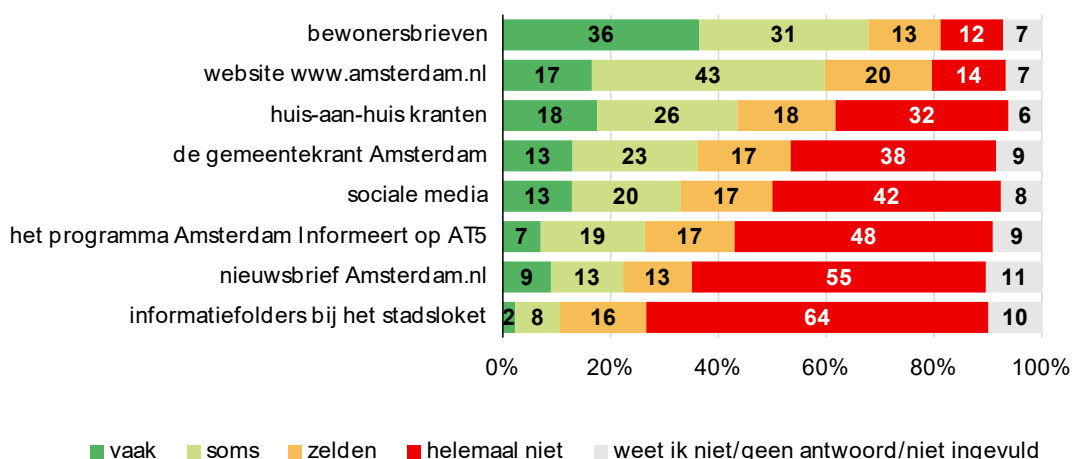

*We zien geen significant verschil tussen de leeftijdsgroepen in 2023. Daarbij zien we tussen 2021 en 2025 ook geen verschil tussen Amsterdammers tussen de 41 en 64 jaar en Amsterdammers van 65 jaar en ouder.

4.3 Amsterdammers lezen de bewonersbrieven het vaakst

De afgelopen twee edities van de Burgermonitor zijn Amsterdammers gevraagd naar in hoeverre zij gebruik maken van verschillende kanalen die de gemeente gebruikt om burgers te informeren. De uitkomsten zijn voor elk kanaal vrijwel identiek aan 2023. Bewonersbrieven die de gemeente verstuurt (68%) en de website amsterdam.nl (60%) worden het meest gebruikt om informatie vanuit de gemeente te verkrijgen. De informatiefolders bij het stadsloket worden het minst gebruikt (11%).

Figuur 4.6 Gebruik verschillende kanalen van de gemeente Amsterdam, 2025 (procenten)

Binnen groepen zien we verschillen in hoe vaak bronnen gelezen of bekeken worden.

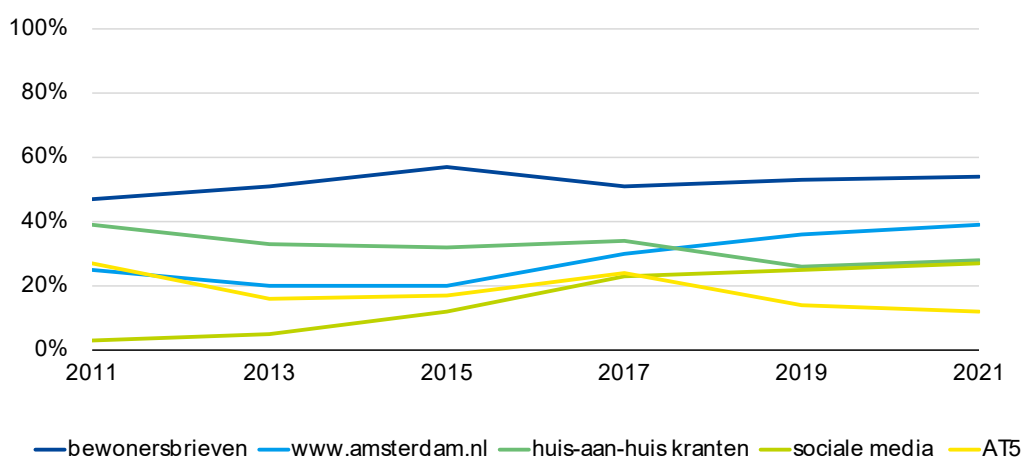
- **Bewonersbrieven** worden vaker gelezen door wo-opgeleide Amsterdammers met een migratieachtergrond. Onder Amsterdammers uit alle inkomensgroepen zijn bewonersbrieven populair. Alleen onder Amsterdammers met een laag inkomen (tot €2.100) worden bewonersbrieven minder vaak gelezen.
- **De website amsterdam.nl** is populair onder Amsterdammers tussen de 41 en 64 jaar.
- Via de **huis-aan-huis kranten** worden vooral Amsterdammers vanaf 41 jaar bereikt, en met name de Amsterdammers van 65 jaar en ouder. Ook worden deze vaker gelezen door basis- en mbo-opgeleide Amsterdammers.
- **De gemeentekrant** wordt, net zoals de huis-en-huis bladen, vaker gelezen door Amsterdammers vanaf 41 jaar en door mbo-opgeleide Amsterdammers. Ook bereiken deze Amsterdammers met een inkomen van maximaal €4.450 beter.
- Jongere Amsterdammers (tot en met 40 jaar) en Amsterdammers met een eerste generatie migratieachtergrond maken vaker gebruik van de gemeentelijke **sociale mediakanalen**.
- **Het programma Amsterdam Informeert op AT5** is populair onder Amsterdammers met een inkomen van maximaal €2.100, Amsterdammers ouder dan 41 jaar en basis- en mbo-opgeleide Amsterdammers. Ook hbo-opgeleide Amsterdammers kijken hier een stuk vaker naar dan wo-opgeleide Amsterdammers.

De twee minst gelezen informatiekanalen van de gemeente, **de nieuwsbrief Amsterdam.nl** en **informatiefolders bij het stadsloket**, worden door ongeveer dezelfde groepen juist vaker gebruikt. Deze informatiebronnen zijn relatief populair onder basis- en mbo-opgeleide Amsterdammers, Amsterdammers met een inkomen van maximaal €2.100 en bewoners van stadsdeel Zuidoost. De nieuwsbrief wordt ook vooral gelezen door oudere Amsterdammers (65 jaar en ouder). Bij deze twee bronnen zien we ook dat de combinatie van leeftijd en

migratieachtergrond en opleiding en inkomen een rol speelt: Amsterdammers ouder dan 41 jaar en met een eerste generatie migratieachtergrond lezen relatief vaker de nieuwsbrief en informatiefolders. Hetzelfde geldt voor basis- of mbo-opgeleide Amsterdammers met een lager of middeninkomen.

In eerdere edities van de Burgermonitor (2011-2021) werden Amsterdammers niet gevraagd in welke mate zij verschillende kanalen gebruikte, maar welke kanalen hun voorkeur hadden voor het ontvangen van informatie van de gemeente. De voorkeur komt goed overeen met de mate waarin de top drie kanalen worden gebruikt: Sinds 2011 gaven Amsterdammers keer op keer aan dat zij informatie het liefst via bewonersbrieven ontvingen, gevolgd door de website amsterdam.nl en huis-aan-huis kranten. Ook de voorkeur voor sociale media nam in de periode 2011 tot 2021 sterk toe.

Figuur 4.7 Voorkeur bronnen voor informatie van de gemeente, 2011-2021 (procenten)

4.4 Aandeel dat hulp nodig heeft bij begrijpen van brieven gemeente is stabiel

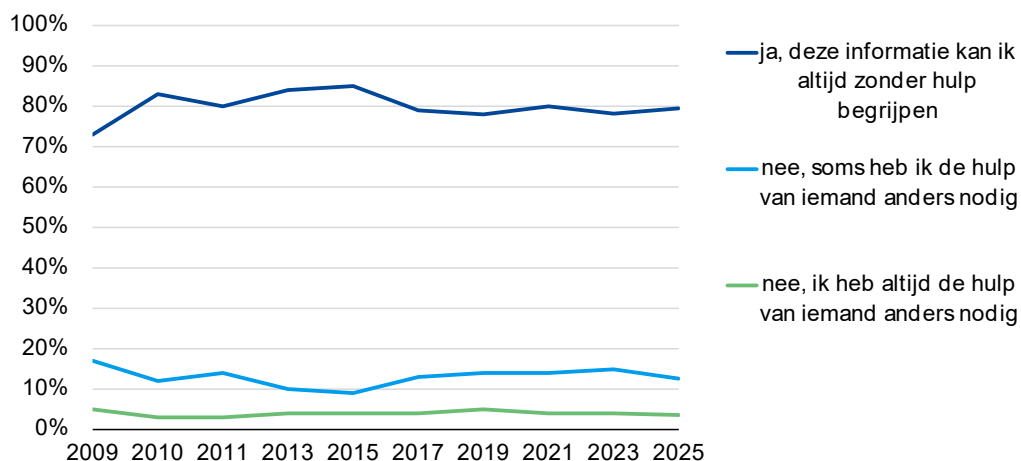
De gemeente Amsterdam vindt het belangrijk dat brieven, teksten op de website en andere schriftelijke informatie voor iedere Amsterdammer makkelijk te begrijpen zijn. Naar schatting heeft ongeveer 13 procent van de Amsterdammers tussen de 16 en 75 jaar moeite met taal en/of rekenen (Expertisepunt Basisvaardigheden & CBS, z.d.). Door rekening te houden met of de schriftelijke informatie makkelijk te begrijpen is, probeert de gemeente ook deze groep en alle andere Amsterdammers te bereiken.

Het aandeel respondenten dat aangeeft de brieven van de gemeente altijd zonder hulp te kunnen begrijpen is sinds 2010 ongeveer stabiel rond de tachtig procent. Ook het aandeel respondenten dat soms of altijd hulp nodig heeft is redelijk stabiel: iets meer dan tien procent heeft hier soms hulp bij nodig en ongeveer vier procent heeft dit altijd nodig.

De grootste verbetering in het begrip zien we van 2009 op 2010, toen het aandeel dat brieven altijd zonder hulp begrijpt steeg van 73 procent naar 83 procent. De grootste daling zien we van 2015 op 2017, toen dit aandeel daalde van 85 procent naar 79 procent. Dit zou kunnen komen doordat de vraag niet elk jaar precies hetzelfde is gesteld. Zo was 2017 het eerste jaar waarin de vraag voor het eerst niet alleen ging over het begrijpen van brieven, maar ook van teksten op de website van de gemeente. Bij de edities van 2013 en 2015 werd

uitgevraagd of respondenten de brieven en andere schriftelijke informatie van de gemeente begrijpen zonder hulp van anderen. Eerdere edities vroegen naar of respondenten de schriftelijke informatie van een *ambtelijke dienst* (bijvoorbeeld brieven) begrepen zonder hulp van anderen.

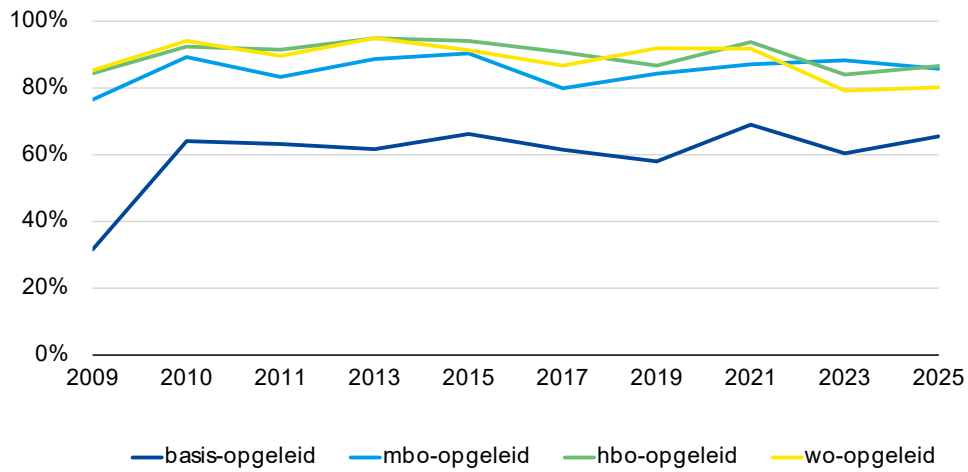
Figuur 4.8 Mate van begrip brieven van de gemeente, 2009-2025 (procenten)

We zien dat sommige Amsterdammers vaker hulp nodig hebben bij het begrijpen van gemeentelijke brieven. Bij sommige groepen is dit consequent. De verschillen naar **migratieachtergrond** bijvoorbeeld. Sinds 2011 geven bijna alle Amsterdammers zonder migratieachtergrond en Amsterdammers met een tweede generatie migratieachtergrond aan de brieven van de gemeente zonder hulp te kunnen begrijpen. Dit aandeel schommelt rond de negentig procent. Dit aandeel is een stuk lager onder Amsterdammers die zelf in het buitenland zijn geboren (de eerste generatie), waarvan ongeveer 60 procent aangeeft de brieven altijd te kunnen begrijpen.

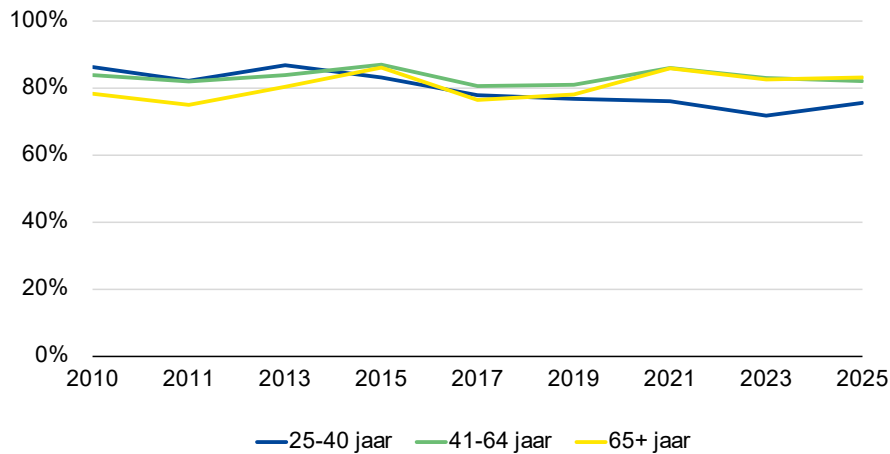
Gelet op **opleidingsniveau** zien we dat vergeleken met 2009 basisopgeleide Amsterdammers minder vaak hulp nodig hebben bij het begrijpen van brieven van de gemeente. Desondanks is de mate van begrip onder hen nog wel lager in vergelijking met andere opleidingsniveaus. Aan de andere kant zien we bij anderen dat het begrip juist is afgenomen. Zo zagen we in eerdere jaren dat hbo- en wo-opgeleide Amsterdammers het vaakst aangaven de brieven zonder hulp te begrijpen. Dit aandeel is vanaf 2013 gaan dalen, vooral onder de groep wo-opgeleiden.

Figuur 4.9 Aandeel dat aangeeft altijd brieven van de gemeente zonder hulp te begrijpen naar opleidingsniveau 2009-2025 (procenten)

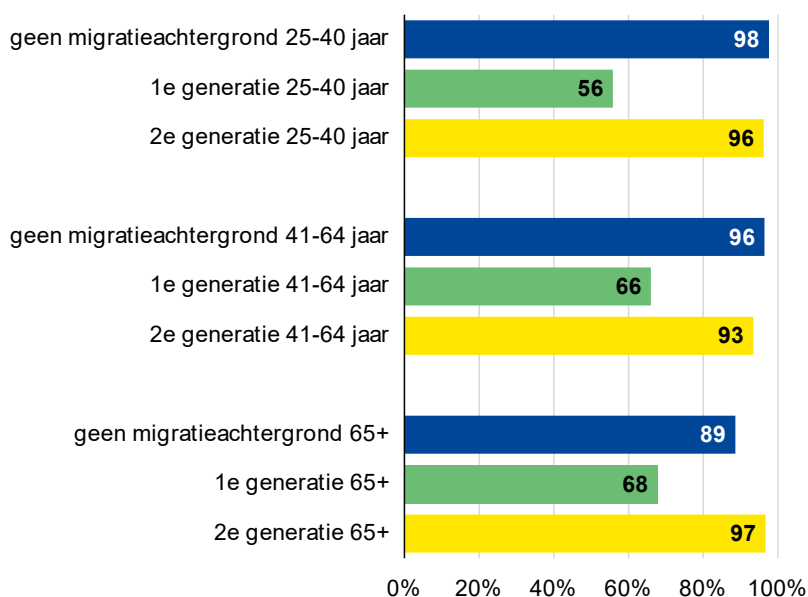
Ook binnen de **leeftijdsgroepen** zien we een ontwikkeling: Waar jonge Amsterdammers tot 2015 het minst vaak hulp nodig te hadden bij gemeentelijke brieven, zijn zij nu juist de leeftijdscategorie die het vaakst hulp nodig heeft. Bij Amsterdammers van 65 jaar en ouder zien we juist de tegenovergestelde ontwikkeling: eerder hadden zij vaker hulp nodig, terwijl zij dit nu het minst nodig hebben.

Figuur 4.10 Aandeel dat aangeeft altijd brieven van de gemeente zonder hulp te begrijpen naar leeftijdscategorie 2009-2025 (procenten)

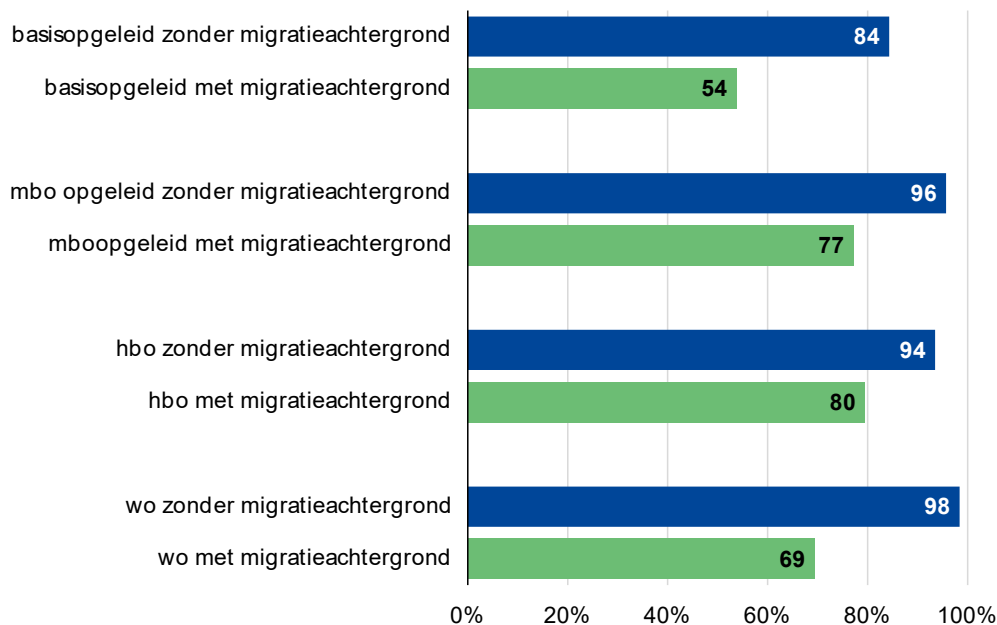
Dat jonge Amsterdammers en wo-opgeleide Amsterdammers brieven van de gemeente minder vaak zonder hulp begrijpen, lijkt samen te hangen met de samenstelling van deze groepen. Als we kijken naar de combinatie van migratieachtergrond en leeftijd, dan zien we dat begrip het laagst is onder de groep jonge Amsterdammers die in het buitenland zijn geboren.

Figuur 4.11 Aandeel dat aangeeft altijd brieven van de gemeente zonder hulp te begrijpen naar combinatie van generatie van migratie en leeftijdscategorie, 2023-2025 (procenten)

Gelet op de combinatie van opleidingsniveau en migratieachtergrond, zien we ook dat Amsterdammers die een wo-opleiding hebben afgerond en zelf in het buitenland zijn geboren vaker hulp nodig hebben. Basisopgeleide Amsterdammers met een migratieachtergrond hebben het meest hulp nodig.

Figuur 4.12 Aandeel dat aangeeft altijd brieven van de gemeente zonder hulp te begrijpen naar combinatie opleidingsniveau en herkomst, 2023-2025 (procenten)

Verder hebben ook Amsterdammers uit Nieuw-West en Zuidoost ook vaker hulp nodig bij gemeentelijke brieven.

5 Media en informatie

Sinds eerste editie van de Burgermonitor in 1999 is het medialandschap veel veranderd. De vragen die we in de Burgermonitor over media en informatie stellen zijn op hun beurt meegegaan met de ontwikkelingen. Van 1999 tot en met 2011 werd nog uitgevraagd of Amsterdammers toegang hadden tot het internet, en zo ja of dat thuis was (in 1999: 37%) of alleen via werk of opleiding. Amsterdammers met toegang tot het internet, werden beschreven als zogeheten ‘*internetters*’. Tegenwoordig is het internet verankert in het dagelijks leven, en vragen we naar maatschappelijke zorgen en vraagstukken die zijn opgekomen met deze ontwikkeling. Bijvoorbeeld de verspreiding van desinformatie en het vertrouwen in de juistheid van mediabronnen.

Ook de opkomst van sociale media is terug te zien in de Burgermonitor rapportages. In 2009 werd voor het eerst uitgevraagd of respondenten lid waren van ‘*een vriendengroep op het internet*’. Antwoordopties hierbij waren, onder andere, het inmiddels verdwenen Hyves en MySpace. Ook waren we benieuwd of Amsterdammers wel eens iets op het internet schreven, bijvoorbeeld via een blog, forum of Twitter (nu X). Eerder al, in 2004 vroegen we of respondenten wel eens discussieerde op het internet en over welke onderwerpen. De meest genoemde onderwerpen van discussie waren: islam/religie/religieuze waarden, hobby (boeken/games) en ICT/technologie/computers.

In dit hoofdstuk gaan we dieper in op het huidige gebruik van media en informatiebronnen door Amsterdammers. We kijken via welke media Amsterdammers het nieuws volgen; het vertrouwen dat zij hierin hebben en de zorgen over desinformatie. Vertrouwen in het nieuws is belangrijk, omdat het een voorwaarde is voor burgers om geïnteresseerd en geïnformeerd te kunnen zijn en om actief in de democratie te kunnen participeren (Commissariaat voor de Media, 2025).

Kernpunten

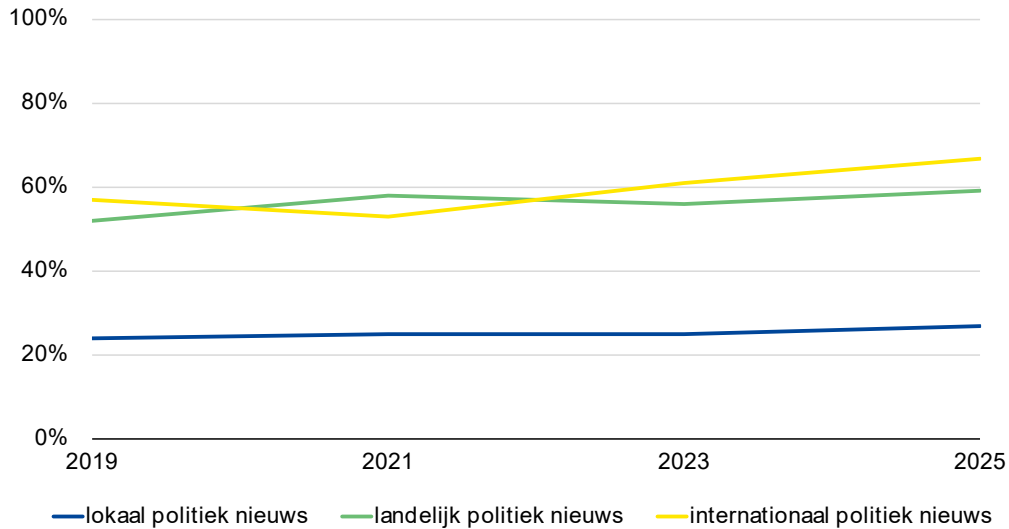
- Amsterdammers volgen vooral het internationale politiek nieuws. Zeven op de tien Amsterdammers volgt dit nieuws en zij doen dit ook vaker sinds 2019. Lokaal politiek nieuws wordt door een kwart gevolgd.
- Het nieuws wordt het meest gevolgd via landelijke nieuwszenders, net als eerdere jaren. In deze bron hebben Amsterdammers ook het meeste vertrouwen. Respondenten hebben het minst vertrouwen in de juistheid van berichten op opiniërende nieuwssites en online gemeenschappen.
- De zorgen over desinformatie zijn vergeleken met 2023 toegenomen in de stad. Het aandeel dat zich hier (heel) veel zorgen maakt is onder alle groepen Amsterdammers toegenomen.

5.1 Internationaal politiek nieuws best gevolgd, neemt ook sinds 2019 toe

Respondenten zijn gevraagd in hoeverre zij verschillende soorten politiek nieuws volgen. Internationaal politiek nieuws wordt het meest gevolgd door de Amsterdammer. Het

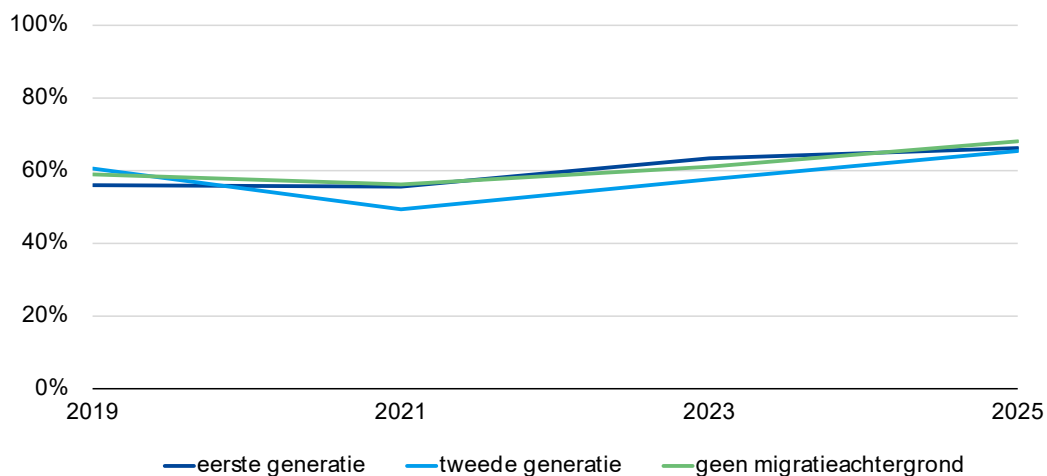
aandeel dat dit vrij goed tot zeer intensief volgt is tussen 2019 en 2025 toegenomen van ongeveer 6 op de 10 naar bijna 7 op de 10. In 2021 werd landelijk politiek nieuws het best gevolgd. Het aandeel Amsterdammers dat landelijk politiek nieuws vrij goed tot zeer intensief volgt is sinds 2021 redelijk stabiel. Amsterdammers volgen lokaal politiek nieuws minder goed. Sinds 2019 geeft ongeveer een kwart aan lokaal politiek nieuws vrij goed tot zeer intensief te volgen.

Figuur 5.1 Aandeel dat internationaal, landelijk en lokaal politiek nieuws vrij goed tot zeer intensief volgt, 2019-2025 (procenten)

De trend dat internationaal politiek nieuws meer wordt gevolgd zien we ook terug wanneer we kijken naar verschillen tussen Amsterdammers op basis van **migratieachtergrond**. Met name eerste generatie Amsterdammers en Amsterdammers zonder migratieachtergrond zijn dit vergeleken met 2019 vaker gaan doen (zie figuur 5.2). Het aandeel Amsterdammers met een Europese herkomst dat vrij goed tot zeer intensief internationaal politiek nieuws volgt is stabiel hoog, rond 75 procent. Amsterdammers met een buiten-Europese herkomst doen dit in mindere mate (in 2025: 63%), maar zijn dit wel ook meer gaan doen vergeleken met 2023 (57%). Lokaal en landelijk politiek nieuws worden beter gevolgd door Amsterdammers zonder migratieachtergrond. Zowel lokaal als landelijk politiek nieuws worden minder goed gevolgd door Amsterdammers met een Europese of Buiten-Europese herkomst.

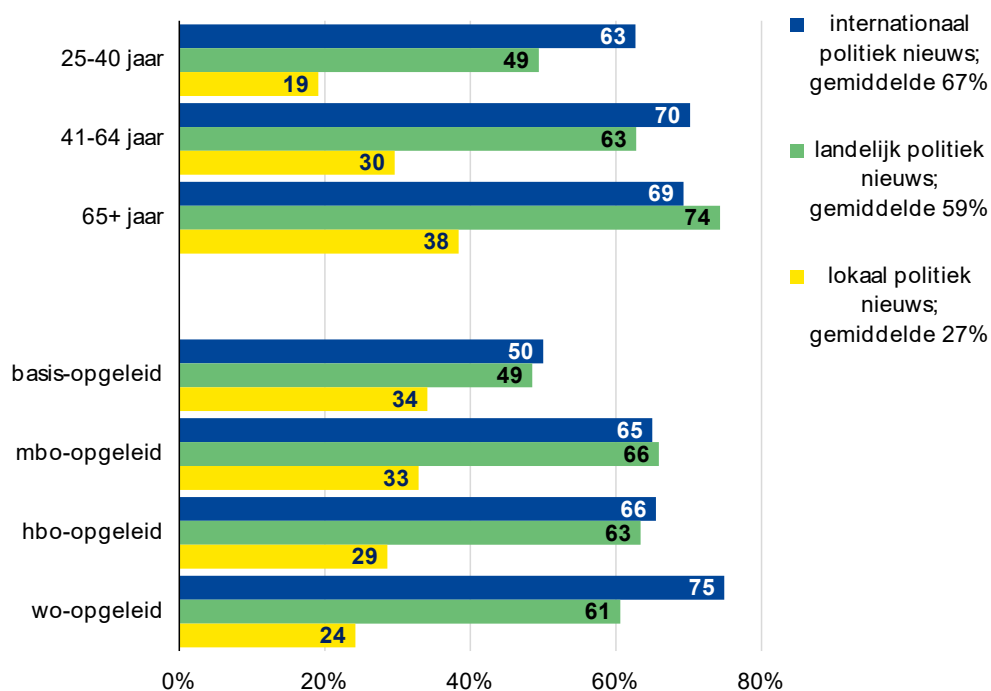
Figuur 5.2 Aandeel dat internationaal politiek nieuws vrij goed tot zeer intensief volgt naar migratieachtergrond, 2019-2025 (procenten)

Verder zien we verschillen naar **leeftijd**. Oudere Amsterdammers, van 65 jaar en ouder, volgen vaker het lokaal politieke nieuws. Landelijk politiek nieuws wordt vaker gevolgd door Amsterdammers vanaf 41 jaar. Alle soorten politiek nieuws worden minder goed gevolgd door Amsterdammers tussen de 25 en 40 jaar. Het verschil hierin tussen de jongere Amsterdammers en Amsterdammers van 41 jaar en ouder is het kleinst bij internationaal politiek nieuws.

Gelet op **opleidingsniveau** zien we dat wo-opgeleide Amsterdammers vaker internationaal nieuws volgen. Basisopgeleide Amsterdammers volgen in mindere mate landelijk en internationaal politiek nieuws.

Figuur 5.3 Aandeel dat internationaal, landelijk en lokaal politiek nieuws vrij goed tot zeer intensief volgt naar leeftijdsgroep en opleiding, 2025 (procenten)

5.2 Acht op de tien volgt het nieuws via landelijke nieuwszenders

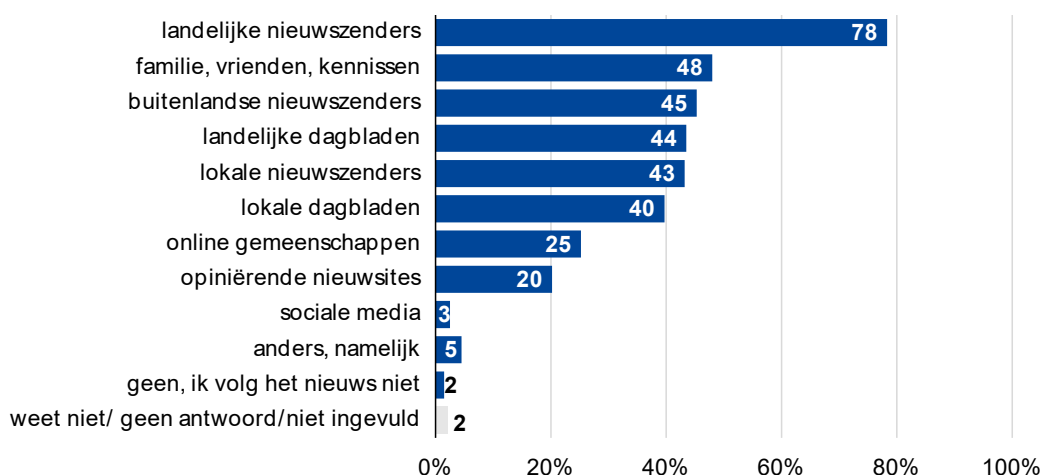
Net zoals eerdere edities zijn respondenten gevraagd via welke bronnen zij het nieuws volgen. Het maakt hierbij niet uit of dit via televisie, internet of papier is. Tot 2009 werd in de Burgermonitorenquête vooral gevraagd naar het volgen van nieuws via de televisie en het lezen van dagbladen/kranten. Vanaf toen verbrede de focus van het nieuws alleen volgen via televisie of de geschreven media, naar ook de mogelijkheid om nieuws te volgen via de radio of het internet. Vanaf 2015 werd er dieper ingegaan op de nieuwsconsumptie via het internet. Zo vroegen we of Amsterdammers één of meerdere (nieuws)sites of apps bekijken, zoals NU.nl en De Correspondent. Vandaag de dag wordt nieuws ook via sociale media gevolgd. In 2017 werden respondenten hier voor het eerst naar gevraagd.

Deze editie zijn enkele antwoordopties aangepast, waardoor we niet één op één kunnen vergelijken met eerdere jaren. Toch zien we weer dat de meeste Amsterdammers het nieuws volgen via de landelijke nieuwszenders. Sinds 2019 gaat het om ongeveer 8 op de 10 Amsterdammers. Ongeveer de helft (48%) van de Amsterdammers geeft aan het nieuws te volgen via familie, vrienden en/of kennissen. Ook volgen rond de 4 op de 10 Amsterdammers het nieuws via buitenlandse nieuwszenders, landelijke/lokale dagbladen en/of lokale nieuwszenders. Het nieuws wordt in mindere mate gevolgd via onlinegemeenschappen, zoals Facebookgroepen of een forum (25%) en opiniërende nieuwsites zoals De Correspondent of GeenStijl (20%).

Drie procent geeft aan het nieuws via sociale media te volgen. In eerdere jaren lag dit percentage een stuk hoger; tussen de 45 en 50 procent. Waarschijnlijk heeft dit verschil te maken met de aangepaste antwoordopties. Voorheen was sociale media een aparte antwoordoptie, maar omdat veel nieuwszenders en dagbladen tegenwoordig ook actief zijn op sociale media is deze antwoordoptie komen te vervallen. Wie het nieuws via de Instagrampagina van de NOS volgt, kan dit namelijk kwijt onder de antwoordoptie 'landelijke nieuwszenders'. Sociale mediakanalen die onder de categorie 'anders, namelijk' zijn genoemd, zijn dit jaar samengenomen onder 'sociale media'. Voorbeelden van kanalen die hier werden genoemd zijn: X (voorheen: Twitter), Instagram en YouTube.

Vijf procent geeft aan het nieuws op een andere manier te volgen dan de gegeven antwoordopties. Antwoorden die vaker terugkomen zijn: De Groene Amsterdammer, NLTimes.nl, DutchNews.com en podcasts. Ook geven sommige respondenten aan specifiek alternatieve media te volgen. Dat wil zeggen; media die zich afzetten tegen gevestigde journalistieke media (voor meer informatie over alternatieve media, zie bijvoorbeeld van der Nat, 2023).

Figuur 5.4 Hoe volgt u het nieuws? Het maakt hierbij niet uit of dit via televisie, internet of papier is, meerdere antwoorden mogelijk, 2025 (procenten)

Twee procent van de Amsterdammers volgt het nieuws helemaal niet. Dit aandeel is stabiel sinds 2019. Landelijk zien we dat het gebruik van nieuws daalt en het aandeel dat nieuws vaak mijdt toeneemt. In 2018 ging dit om vier procent van de Nederlanders, in 2026 elf procent. Enerzijds wordt een deel van deze groep gekenmerkt door dat zij weinig nieuws gebruiken, en anderzijds een deel dat juist veel nieuws gebruikt en veel interesse heeft in nieuws. Zij geven als reden om het nieuws te mijden dat zij overweldigd raken door de informatie. Dit zou te maken kunnen hebben met het feit dat sociale media een constante informatiestroom zijn (Commissariaat voor de Media, 2026b).

5.3 Meeste vertrouwen in berichten van landelijke nieuwszender

Het vertrouwen in het nieuws is onder Nederlanders het laagst sinds de eerste meting in 2018, maar stagneert nu. Het aandeel Nederlanders dat het merendeel van het nieuws vertrouwt is afgenomen van 59 procent in 2018 naar 49 procent in 2026. Het aandeel dat geen vertrouwen heeft in het merendeel van het nieuws, is sinds 2018 bijna verdubbeld van 11 procent naar 21 procent (Commissariaat voor de Media, 2026b).

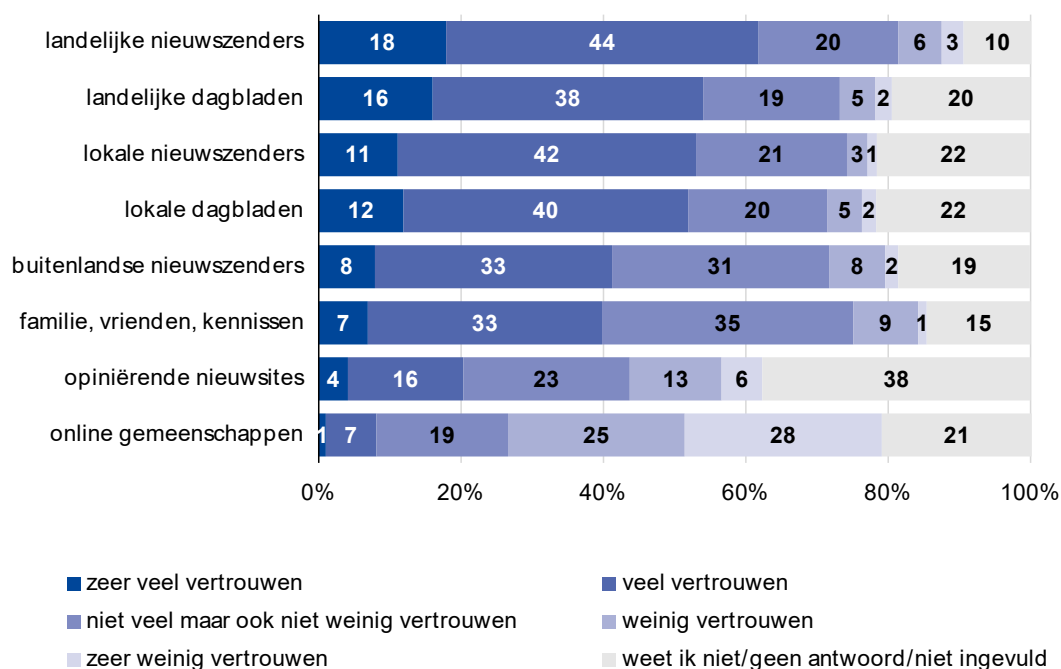
Respondenten in de Burgermonitor zijn voor verschillende nieuwsmedia gevraagd in hoeverre zij vertrouwen hebben in de juistheid van hun berichten. Twee antwoordopties zijn aangepast ten opzichte van eerdere jaren. Familie, vrienden en kennissen is als nieuwe optie toegevoegd, online gemeenschappen is nieuw ter vervanging van sociale media. Daarom kan er niet één op één worden vergeleken met 2023. Toch is de mate van vertrouwen in de juistheid van berichten op alle kanalen die toen ook werden uitgevraagd ongeveer gelijk gebleven.

Ongeveer 6 op de 10 (62%) Amsterdammers heeft (zeer) veel vertrouwen in de juistheid van berichten van landelijke nieuwszenders. Dit is ook het meest gebruikte kanaal om het nieuws te volgen. Ongeveer de helft van de Amsterdammers heeft (zeer) veel vertrouwen in de juistheid van landelijke (54%) en lokale (52%) dagbladen en lokale nieuwszenders (53%). Ondanks dat familie, vrienden en kennissen de op één na meest voorkomende manier is om het nieuws te volgen, heeft de Amsterdammer minder vertrouwen in de juistheid hiervan (40%).

Respondenten hebben het minst vertrouwen in de juistheid van berichten op opiniërende nieuwssites en online gemeenschappen, zie figuur 5.5. Landelijk onderzoek laat zien dat volgens Nederlanders respectievelijk TikTok, X (voorheen Twitter) en Facebook het grootste gevaar vormen voor foute of misleidende informatie (Commissariaat voor de Media, 2025). Daarbij stelt het Commissariaat voor de Media dat de risico's van sociale media en hun feeds voor betrouwbare informatievoorziening en democratische meningsvorming toenemen. Dit als gevolg van feeds die een steeds grotere rol krijgen op sociale media en dat sociale media voor steeds meer Nederlands de primaire nieuwsbron zijn. Daarnaast stelt het Commissariaat dat de risico's sterk toenemen doordat eigenaren van sommige sociale media zich bemoeien met de inhoud en feeds op hun platformen, mogelijk vanuit politieke of persoonlijke drijfveren (Commissariaat voor de Media, 2026a).

Bij alle mediabronnen heeft een relatief groot aandeel van de respondenten aangegeven niet te weten hoeveel vertrouwen zij hebben in de juistheid van berichten of geen antwoord gegeven. Bij opiniërende nieuwssites is dit zelfs bijna veertig procent.

Figuur 5.5 Hoeveel vertrouwen heeft u in de juistheid van berichten van de volgende mediabronnen? 2025 (procenten)

Welke Amsterdammers hebben juist wél vertrouwen in de juistheid van informatie van opiniërende nieuwssites en online gemeenschappen? Allereerst zien we dat fervente nieuwsvolgers, d.w.z. Amsterdammers die meer nieuwskanalen volgen dan gemiddeld (4), het meeste vertrouwen hebben in de juistheid van opiniërende nieuwssites (38%). Ongeveer een kwart (26%) van de minder fervente nieuwsvolgers, zij volgen tussen de 1 en 3 kanalen, heeft veel of zeer veel vertrouwen in de juistheid hiervan. Verder hebben Amsterdammers die wo-opgeleid zijn, Amsterdammers zonder migratieachtergrond, Amsterdammers met een inkomen vanaf € 4.450 en politiek linksgeoriënteerde Amsterdammers ook meer vertrouwen in de juistheid van opiniërende nieuwssites. Vooral opleiding lijkt hierbij een rol te spelen. Wanneer we kijken naar de combinatie van opleiding en inkomen zien we dat hbo-/wo-opgeleide Amsterdammers, los van het inkomen, allemaal meer vertrouwen hebben in deze nieuwsbron (rond de 25%). Onder basisopgeleide Amsterdammers is dit

onder alle inkomensgroepen een stuk lager. Wo-opgeleide Amsterdammers zonder migratieachtergrond hebben het meest vertrouwen in de juistheid van berichten van opiniërende nieuwssites (32%).

Samen met Amsterdammers met een migratieachtergrond hebben minder fervente nieuwsvolgers meer vertrouwen in de juistheid van berichten in onlinegemeenschappen (beide 12%). Amsterdammers zonder migratieachtergrond en fervente nieuwsvolgers kennen hier minder vertrouwen aan toe (respectievelijk 2% en 8%). Dit beeld blijven we ook zien als we kijken naar de combinatie van migratieachtergrond en opleiding. Met name onder Amsterdammers met een Europese herkomst en Amsterdammers met een eerste generatie migratieachtergrond is dit vertrouwen groter (beide 15%). Amsterdammers met een eerste generatie migratieachtergrond tussen de 25 en 40 jaar hebben het meest vertrouwen in de juistheid van berichten in onlinegemeenschappen (17%).

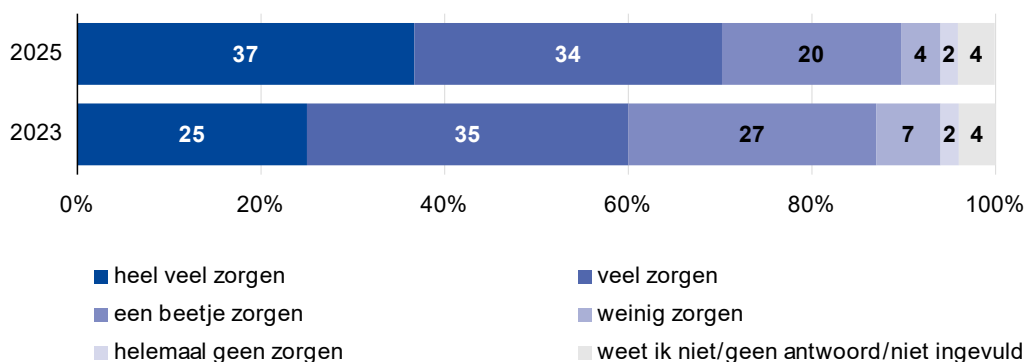
Het vertrouwen in berichten in onlinegemeenschappen is ook groter onder Amsterdammers uit stadsdelen Nieuw-West, Noord en Zuidoost.

5.4 Meer Amsterdammers maken zich zorgen om desinformatie

Desinformatie is het opzettelijk verspreiden van misleidende informatie. In 2023 zijn respondenten voor het eerst gevraagd in hoeverre zij zich hier zorgen over maken. De zorgen zijn toegenomen. In 2023 gaf 6 op de 10 Amsterdammers aan zich hier (heel) veel zorgen om te maken. In 2025 gaat dit om 7 op de 10. Ook is de groep die zich een beetje zorgen maakt over desinformatie kleiner geworden. Het aandeel Amsterdammers dat zich weinig of helemaal geen zorgen maakt over desinformatie, is ongeveer gelijk gebleven (zie figuur 4.6).

Zorgen om desinformatie speelde in 2023 al breder in Amsterdam dan in Nederland als geheel; bijna de helft van de Nederlanders (47%) gaf in 2022 aan dat zij zich (heel) veel zorgen maken om de effecten van desinformatie, tien procent deed dit helemaal niet (NCTV, 2022). Meer dan de helft van de Nederlanders (51%) geeft in 2026 aan dat zij zich zorgen maken over wat er echt en wat er nep is op het internet. Dit aandeel is vergeleken met 2018 21 procentpunt gestegen (Commissariaat voor de Media, 2026b).

Figuur 5.6 Desinformatie is het opzettelijk verspreiden van misleidende informatie. In hoeverre maakt u zich zorgen om desinformatie?, 2023 en 2025 (procenten)

Verschillende groepen Amsterdammers maken zich in verschillende mate zorgen over desinformatie. De groeiende zorg over desinformatie als geheel zien we wel terug: het

aandeel dat zich (heel) veel zorgen maakt is van 2023 op 2025 onder alle groepen toegenomen.

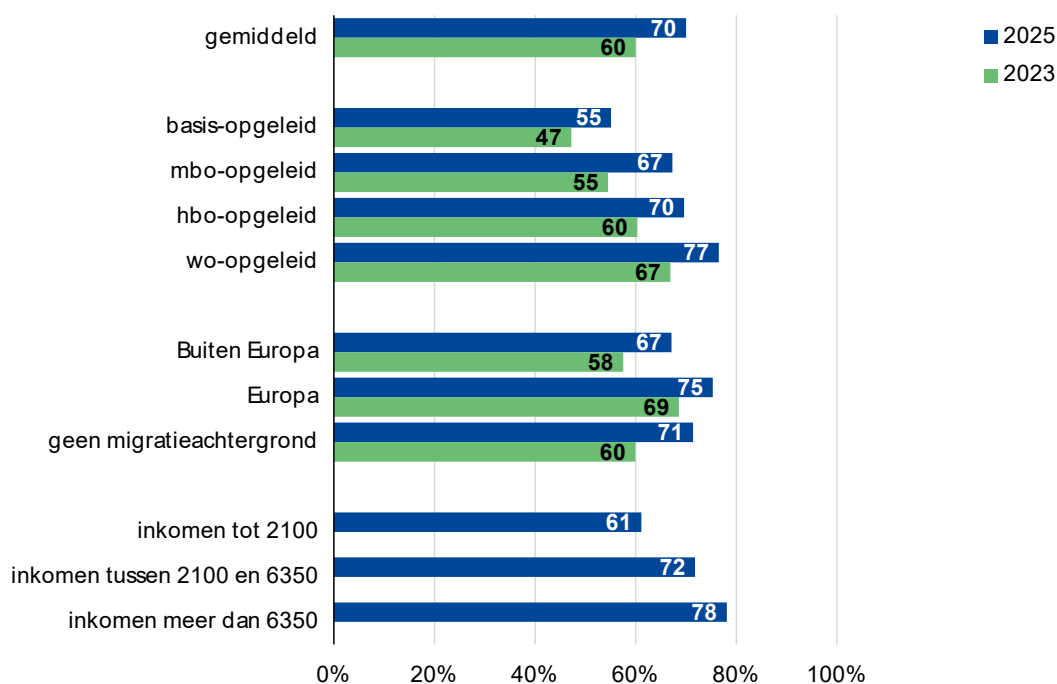
Sinds 2023 zien we bijvoorbeeld verschillen naar **opleidingsniveau**. De zorgen over desinformatie nemen toe naarmate iemand meer opleiding heeft genoten. Wo-opgeleide Amsterdammers maken zich relatief vaker (heel) veel zorgen om desinformatie, terwijl basisopgeleide Amsterdammers dit in mindere mate doen. Basisopgeleide Amsterdammers geven ook vaker geen antwoord op de vraag.

Ook zien we in zowel 2023 en 2025 verschillen naar **migratieachtergrond**. Amsterdammers met een Europese herkomst maken zich relatief meer zorgen om desinformatie dan Amsterdammers met een Buiten-Europese herkomst en Amsterdammers zonder migratieachtergrond. Tussen de laatste twee groepen zien we daarentegen maar een klein verschil.

Zorgen om desinformatie lijken ook samen te hangen met **politieke oriëntatie**. Amsterdammers die zich als politiek links identificeren maken zich hier meer zorgen om dan Amsterdammers die zich als politiek midden of rechts identificeren.

Verder nemen de zorgen om desinformatie toe naarmate het **inkomen** toeneemt. Omdat de gehanteerde inkomensgroepen in 2025 zijn aangepast, kunnen we niet één op één vergelijken. Maar in het algemeen zien we dat zorgen toenemen met inkomen. In 2025 verschilt het aandeel dat zich (heel) veel zorgen maakt over desinformatie tussen de laagste en hoogste inkomensgroep met bijna 20 procentpunt. Respondenten in de laagste inkomensgroep geven vaker geen antwoord op de vraag.

Figuur 5.7 Aandeel dat zich (heel) veel zorgen maakt over de verspreiding van desinformatie naar achtergrondkenmerken, 2023 en 2025 (procenten)

6 Hoe gaat het met Amsterdam?

‘Als u denkt aan Amsterdam, wat is dan het eerste woord dat u te binnen schiet?’: dit was de eerste vraag van de allereerste Burgermonitor, in 1999. Gevolgd door de vragen ‘wat ergert u het meest aan Amsterdam?’ en ‘waarover bent u het meest enthousiast?’ In de jaren daarna zijn verschillende varianten gebruikt om te meten wat Amsterdammers vinden van hun stad: in hoeverre het er prettig wonen is, hoe verbonden men zich met de stad voelt, of welke kant de stad op gaat. In deze editie hebben we ons gericht op onderwerpen die we langere tijd kunnen volgen, om ontwikkelingen te kunnen tonen.

Eén van de vragen die we opnieuw hebben gesteld is: als u de burgemeester van Amsterdam zou zijn, wat zou u dan als eerste in de stad willen veranderen? De onderwerpen die Amsterdammers noemen zijn vergeleken met 2007 niet veel veranderd: een schone stad, betaalbare woningen en veiligheid werden toen al, en in 2025 weer genoemd. Dit zijn net als in eerdere jaren ook een van de grootste zorgen van Amsterdammers voor de stad.

In de eerste tien jaar van de Burgermonitor werd gevraagd in welke mate de uitspraak ‘ik voel me thuis in Amsterdam’ voor de respondent gold. Deze vraag hebben we in 2025 opnieuw gesteld. We zien aan de hand daarvan dat het thuisgevoel is afgenomen sinds 1999. Naast deze twee onderwerpen komen Amsterdammers in dit hoofdstuk ook aan het woord over hoe verbonden zij zich voelen met de stad en met hun buurt, en welke kant de stad en hun buurt volgens hen opgaat.

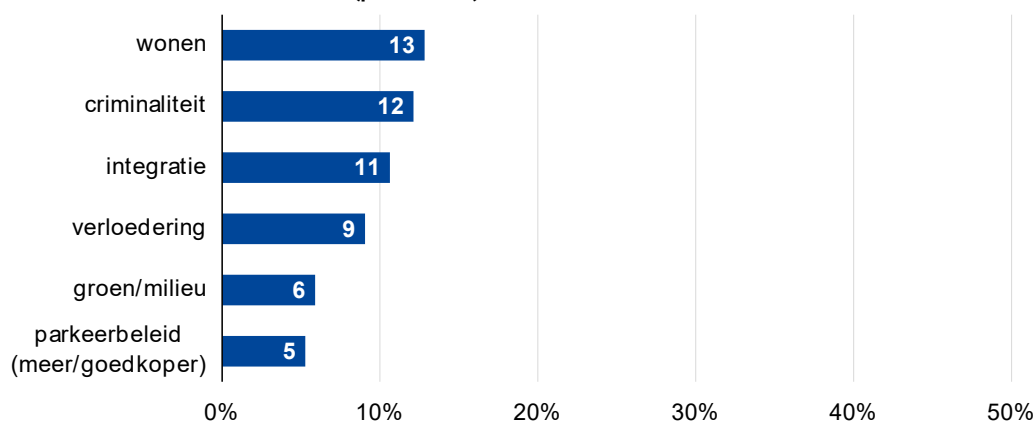
Kernpunten

- Wonen is voor Amsterdammers sinds 2007 één van de zaken die zij als eerste zouden aanpakken als zij Burgemeester zouden zijn. Maar in 2025 gaat het volgens Amsterdammers in de eerste plaats om een schonere stad, met minder afval.
- Veiligheid en criminaliteit is in 2025 het grootste punt van zorg voor Amsterdammers. Ruim een derde (36%) van de respondenten geven aan zich hier zorgen over te maken. Op de tweede plek komt afval in de stad, 35 procent van de Amsterdammers maakt zich hier zorgen over. Dit is een sterke toename ten opzichte van eerdere jaren.
- Tussen 1999 en 2010 voelden ruim acht op de tien Amsterdammers zich thuis in de stad. In 2025 is dit aandeel gedaald naar 67 procent. Deze afname zien we onder alle groepen Amsterdammers, maar wel sterker onder groepen die in omvang zijn toegenomen in de afgelopen 25 jaar. Dan gaat het over mensen die hier kort wonen en mensen met een migratieachtergrond.
- Amsterdammers voelen zich in de eerste plaats verbonden met hun stad, meer dan met Nederland, hun buurt of hun stadsdeel. Daarbij is de verbondenheid met Amsterdam in de afgelopen 15 jaar wel over het algemeen gedaald, terwijl de verbondenheid met buurt en stadsdeel over het algemeen zijn gestegen.
- 54 procent van de Amsterdammers vindt dat het eerder de slechte kant dan de goede kant op gaat met de stad. Dat is meer dan in voorgaande jaren. Ze zijn nog negatiever over Nederland als geheel: 69 procent van de Amsterdammers vindt dat het eerder de verkeerde dan de goede kant op gaat met Nederland. Dat is meer dan onder alle Nederlanders. Over de eigen buurt is het oordeel juist overwegend positief.

6.1 Als eerste veranderen: van betaalbare woningen tot een schonere stad

Als u de burgemeester van Amsterdam zou zijn, wat zou u dan als eerste in de stad willen veranderen? Dit was tussen 2007 en 2013 de eerste vraag van de Burgermonitor, en we stelden deze vraag in 2025 opnieuw. In 2007 kwam een aantal onderwerpen naar voren, met in de top drie wonen (wat destijds ‘huisvesting’ werd genoemd), criminaliteit en integratie. Daarnaast noemden respondenten (zeer) specifiek problemen of ideeën (bijvoorbeeld: “IJburg insectenvrij maken” of “een éénrichtingsstraat maken van de Pretoriusstraat.”).

Figuur 6.1 Zes meest genoemde onderwerpen die Amsterdammers als burgemeester als eerste zouden veranderen in de stad, 2007 (procenten)

Bij wonen ging het om meer betaalbare woningen in zowel de huur- als de koopsector. Sommigen wilden voor specifieke doelgroepen meer woningen bouwen (bijvoorbeeld studenten of ouderen), anderen stelden voor minder te slopen. Bij criminaliteit ging het om het bestrijden van criminaliteit en overlast, onder andere overlast van jongeren.

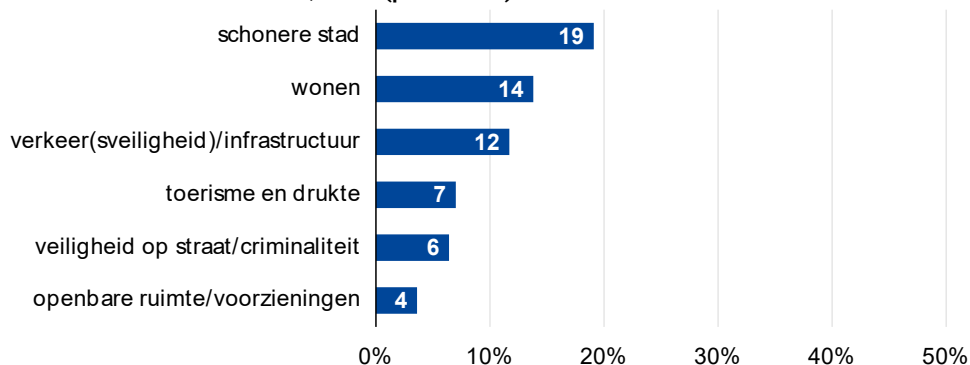
Overigens wordt in de rapportage van 2007 genoemd dat een soortgelijke vraag in een ander onderzoek in 1998 was gesteld. Veruit het meest genoemde onderwerp dat Amsterdammers destijds als eerste zouden aanpakken was criminaliteit, op enige afstand gevolgd door parkeerbeleid.

Tussen 2007 en 2013 kwamen afval, woningmarkt en verkeer naar voren als onderwerpen die Amsterdammers als eerste zouden veranderen in de stad. In 2010 valt op dat de Noord/Zuidlijn en respect en tolerantie naar elkaar ook als belangrijke onderwerpen naar voren komen.

Nu we in 2025 de vraag opnieuw hebben voorgelegd aan Amsterdammers, zien we een verschuiving in onderwerpen. De meest genoemde gewenste verandering die Amsterdammers noemen is een schonere stad (19%). Ze geven aan dat er veel afval in de stad is, dat er vuilnis op straat ligt en dat opengebroken vuilnisbakken voor veel afval en rommel zorgen.

“Viezigheid van open vuilnisbakken dat hele straten vies maakt door vogels en de wind. Amsterdam is een prachtige stad maar hierdoor lijkt het soms op een stortplaats.”

Figuur 6.2 Zes meest genoemde onderwerpen die Amsterdammers als burgemeester als eerste zouden veranderen in de stad, 2025 (procenten)

Daarnaast benoemt veertien procent van de ondervraagde Amsterdammers dat ze als eerst de woningmarkt in de stad zouden aanpakken als ze burgemeester zouden zijn. Hierbij benoemen ze dat er meer betaalbare woningen in de stad moeten komen. Ook geven ze aan dat er voorrangswoningen voor bepaalde groepen zouden moeten komen zoals jongeren, ouderen en personen die werkzaam zijn in tekortsectoren. Dit zijn vrijwel dezelfde woorden als in 2007.

“Veel, veel, veel meer jongerenhuisvesting. Ook aan specifieke ouderenhuisvesting is behoorlijk behoefte. Ik snap totaal niet hoe een in Amsterdam geboren en getogen kind dat inmiddels hard aan het werk is, aan een woning kan komen.”

Verder geeft twaalf procent van de ondervraagde Amsterdammers aan dat ze de verkeerssituatie en verkeersveiligheid in de stad zouden willen veranderen. Veel van de veranderingen die worden genoemd, gaan over het beter handhaven van de maximumsnelheid voor elektrische fietsen en het invoeren van een verbod op fatbikes. Daarnaast benoemt ook een deel van de respondenten dat ze de snelheidslimiet van 30 kilometer per uur zouden terugdraaien.

“Verkeersshufferigheid: agressieve fat bike-rijders, te snelle (...) fietsers, auto's die door rood rijden, taxi's die zich agressief niet aan de verkeersregels houden.”

Daarnaast zien we ook verschillen naar stadsdelen. Bewoners van Noord en Zuidoost zouden als eerst de woningmarkt in de stad veranderen, in de andere stadsdelen wordt de schone stad het meest genoemd.

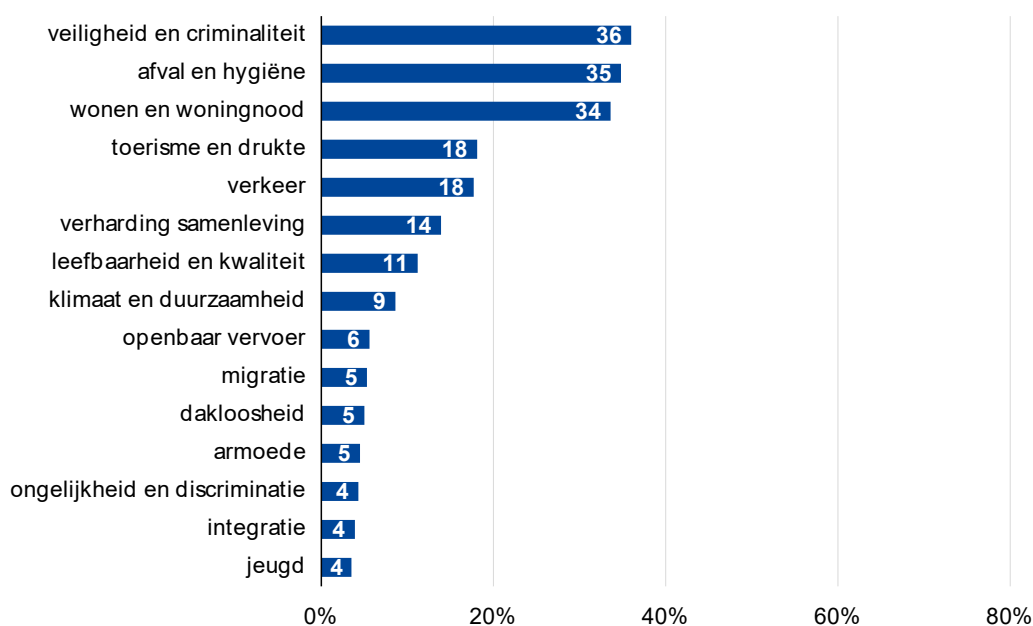
6.2 Criminaliteit, afval en woningmarkt grootste zorgen

Veiligheid en criminaliteit is in 2025 het grootste punt van zorg voor Amsterdammers. Ruim een derde (36%) van de respondenten geeft aan zich hier zorgen over te maken. Op de tweede plek komt afval in de stad, 35 procent van de Amsterdammers maakt zich hier zorgen over. Dit is een sterke toename ten opzichte van eerdere jaren, in 2023 gaf 15 procent van de Amsterdammers aan dat dit een van de drie zaken was waar ze zich het meeste zorgen over maakten in de stad. Op de derde plek staat woningnood, ruim een derde (34%) van de Amsterdammers benoemt dit thema. Ook al zijn de verschillen tussen de drie meest genoemde antwoorden klein, is het opvallend dat voor het eerst sinds in 2017 deze vraag is toegevoegd aan de Burgermonitor, woningnood niet als grootste punt van zorg genoemd wordt. In 2025 en 2023 is aan de respondenten in een open vraag gevraagd

over welke drie zaken ze zich persoonlijk het meeste zorgen maken in Amsterdam. In eerdere jaren konden respondenten kiezen uit een lijst met thema's en waar nodig in een open veld zelf nog thema's toevoegen.

Daarnaast maakt 18 procent van de Amsterdammers zich zorgen over het toerisme en de drukte in de stad. Het aandeel Amsterdammers dat zich hier zorgen over maakt verschilt over de jaren, in 2017 was dit nog 38 procent en in 2021 was dit 14 procent. In 2023 maakte nog 25 procent van de Amsterdammers zich zorgen over het verkeer in de stad, dit jaar is dit 18 procent.

Figuur 6.3 Vijftien meest genoemde zorgen in Amsterdam, 2025 (procenten)

Voor groepen Amsterdammers zijn er enkele verschillen als het gaat om hun grootste punt van zorgen voor de stad. Kijkend naar leeftijd dan is voor Amsterdammers tussen de 25 en 40 jaar het grootste punt van zorgen de woningnood, bij de andere leeftijdsgroepen is dit afval. Bij Amsterdammers met een basisopleiding of een mbo-opleiding is veiligheid en criminaliteit het grootste punt voor zorgen terwijl voor de Amsterdammers met een hbo of wo opleiding dit de woningnood is. Voor Amsterdammers met een inkomen tot € 2.100 is woningnood het grootste punt van zorgen, voor Amsterdammers met hogere inkomens is dit afval.

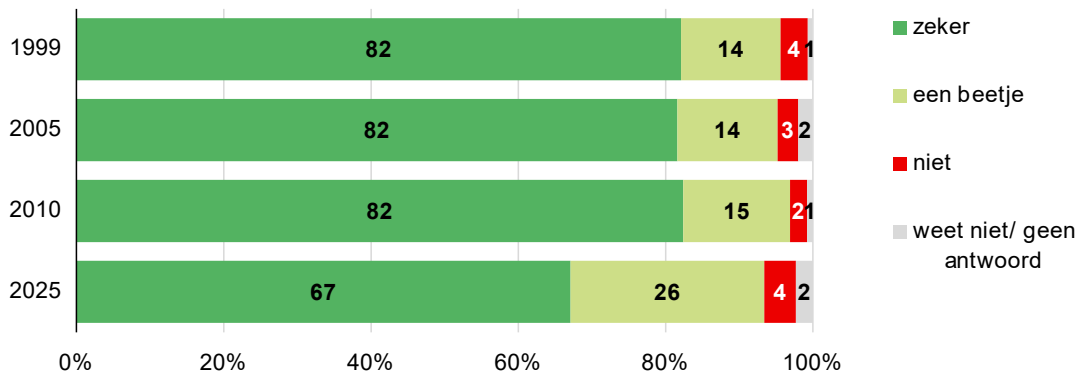
Daarnaast zien we ook verschillen naar stadsdelen. Bewoners van Centrum en West maken zich relatief vaker zorgen over afval in de stad. In Noord is wonen en woningnood de grootste zorg. Terwijl in de andere stadsdelen criminaliteit en veiligheid in de stad de grootste zorg is.

6.3 Thuis voelen in de stad gedaald in 25 jaar tijd

De mate waarin Amsterdammers zich thuis voelen in hun stad werd in de eerste tien jaar van de Burgermonitor elk jaar onderzocht. In 1999 gaf 82 procent aan dat de uitspraak 'Ik voel me thuis in Amsterdam' zeker voor hen gold; voor veertien procent was dat een beetje en voor vier procent niet. Deze percentages bleven stabiel tot en met 2010.

In 2025 voelen Amsterdammers zich minder vaak thuis in Amsterdam (67 procent) dan 15 jaar geleden. Het aandeel dat zich een beetje thuis voelt is gegroeid, van vijftien procent in 2010 naar 26 procent in 2025. Het aandeel dat zich niet thuis voelt in de stad is hetzelfde als in 1999.

Figuur 6.4 Mate waarin Amsterdammers het eens zijn met de stelling ‘Ik voel me thuis in Amsterdam’, 1999, 2005, 2010 en 2025 (procenten)

De afname van het aandeel dat zich zeker thuis voelt in Amsterdam lijkt vooral te maken hebben met twee effecten: de mate waarin men zich thuis voelt in de stad is voor alle groepen afgenomen, maar daarnaast is die afname relatief groot onder groepen die in omvang zijn toegenomen in de afgelopen 25 jaar.

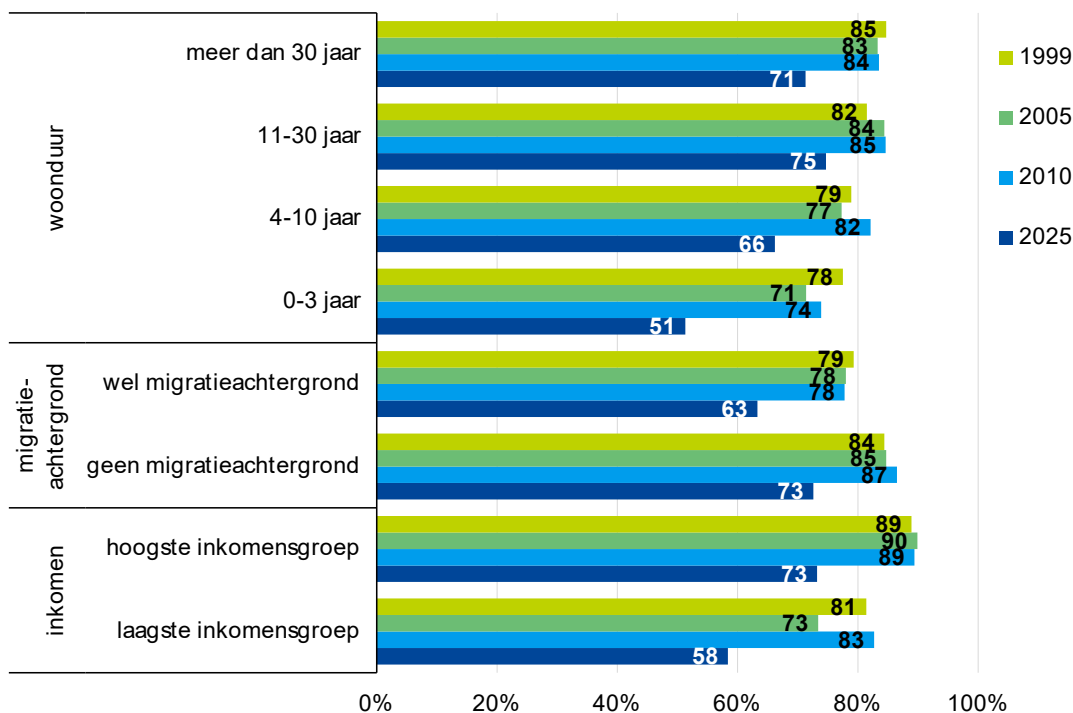
Dit zien we bijvoorbeeld als we kijken naar de relatie tussen **woonduur** en thuis voelen. We zien dat Amsterdammers die hier nul tot drie jaar wonen zich minder vaak thuis voelen in de stad dan Amsterdammers die hier langer verblijven. De groep die hier kort woont neemt juist toe de afgelopen jaren (O&S, 2024). Bovendien is de afname in het thuis voelen het grootst onder de groep die hier maximaal drie jaar woont: in 1999 voelde 78 procent van deze groep zich zeker thuis in Amsterdam, in 2025 is dit 51 procent. De afname is veel minder sterk onder de groep die dertig jaar of langer in de stad verblijft, van 85 procent naar 71 procent.

Eenzelfde ontwikkeling zien we als we kijken naar **migratieachtergrond**: over het algemeen voelen Amsterdammers met een migratieachtergrond zich minder vaak thuis in de stad dan Amsterdammers zonder migratieachtergrond. In de afgelopen 25 jaar is het aandeel Amsterdammers met een migratieachtergrond gegroeid, van 45 naar 60 procent (zie O&S, [Dashboard Kerncijfers](#)). Onder beide groepen is het aandeel dat aangeeft zich zeker thuis te voelen in de stad afgenomen tussen 1999 en 2025, maar die afname is groter onder Amsterdammers met een migratieachtergrond (van 79% naar 63%) dan onder Amsterdammers zonder migratieachtergrond (van 84% naar 73%).

Verder zien we grote verschillen in het thuis voelen naar **inkomen**. De inkomensgroepen zijn echter lastig te vergelijken tussen 1999 en 2025: in 1999 had de groep in de laagste inkomenscategorie een inkomen tot 1.400 gulden per maand, en de hoogste boven de 4.400 gulden. In 2025 gaat het respectievelijk om inkomens tot 2.100 euro en hoger dan 6.350 euro. Toch zien we: hoe hoger het inkomen, hoe vaker mensen aangeven dat zij zich zeker thuis voelen in de stad. De afname in het thuis voelen is minder groot dan gemiddeld

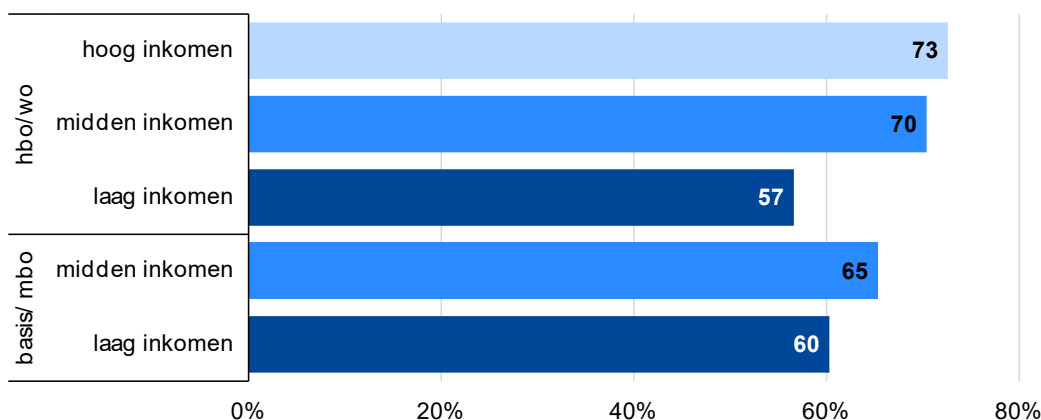
onder de hoogste inkomens, die ook in omvang zijn gegroeid in de afgelopen jaren (zie O&S, [Dashboard kerncijfers](#)).

Figuur 6.5 Aandeel Amsterdammers dat zich zeker thuis voelt in Amsterdam, 1999, 2005, 2010 en 2025, naar woonduur, migratieachtergrond en inkomensgroepen (procenten)

Verder zien we dat **opleiding** een rol speelt, maar beperkt. Amsterdammers met een hbo/wo-opleiding voelen zich over het algemeen vaker thuis in de stad (70%) dan Amsterdammers met een basis/mbo-opleiding (63%). Inkomen lijkt een belangrijkere rol te spelen: Amsterdammers met een hbo/wo-opleiding en een laag inkomen voelen zich minder vaak thuis (57%) dan gemiddeld (67%).

Figuur 6.6 Aandeel Amsterdammers dat zich zeker thuis voelt in Amsterdam, naar opleiding en inkomensgroepen, 2025 (procenten)*

* De groep basis/mbo opgeleid met een hoog inkomen is te klein om mee te nemen.

Thuis voelen hangt ook samen met een aantal andere kenmerken die eerder in dit rapport naar voren komen. Zo geven Amsterdammers die zich links plaatsen op het politieke

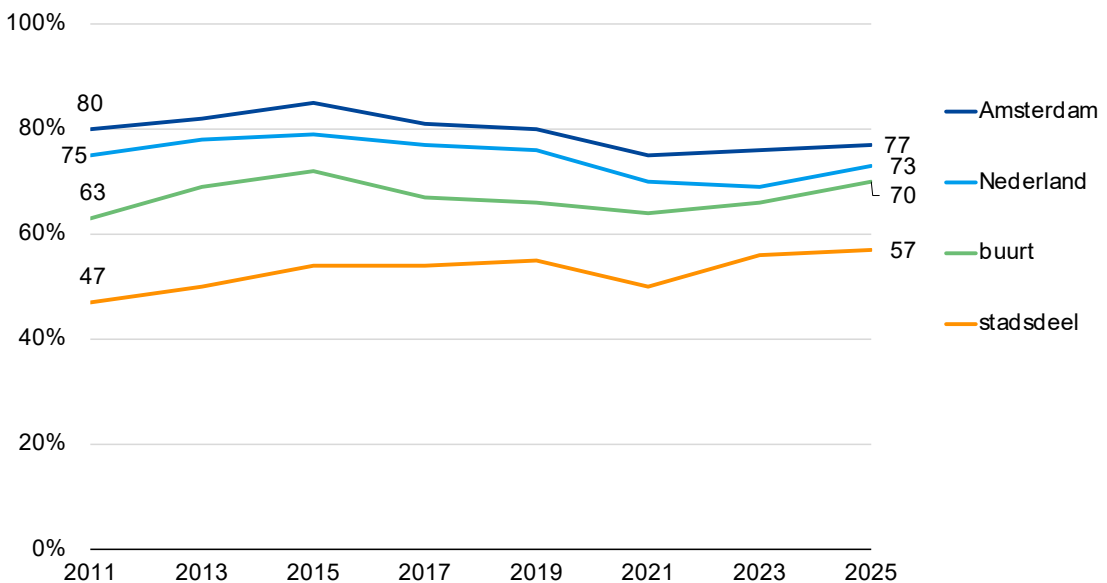
spectrum vaker aan zich zeker thuis te voelen in de stad (73%) dan mensen die zich rechts plaatsen (59%). Vooral Amsterdammers die zich uiterst rechts plaatsen geven relatief vaak aan dat zij zich niet thuis voelen in Amsterdam (18% vs. 4% gemiddeld). Verder zien we dat ervaren discriminatie maar ook sociaal isolement samenhangen met het thuisgevoel in de stad. Zo voelt 53 procent van de Amsterdammers die in het afgelopen jaar discriminatie hebben ervaren zich zeker thuis in Amsterdam, tegenover 71 procent van degenen die geen discriminatie hebben ervaren. En van de Amsterdammers die weinig mensen hebben met wie ze echt kunnen praten voelt 56 procent zich zeker thuis in Amsterdam, tegenover 74 procent van de mensen voor wie dit niet geldt.

6.4 Verbondenheid met stad schommelt, stijgt voor buurt en stadsdeel

Na 2010 werd de vraag over het thuis voelen niet meer gesteld, maar is wel gevraagd in hoeverre Amsterdammers zich verbonden voelen met de stad. In 2025 zien we dat er een grote samenhang is tussen thuis voelen en verbondenheid: vrijwel alle Amsterdammers die zich thuis voelen in de stad voelen zich er ook mee verbonden. Maar de twee vragen meten een andere relatie tot de stad. Zo voelt niet iedereen die zich verbonden voelt met de stad zich ook helemaal thuis in Amsterdam. De helft van de mensen die zich een beetje thuis voelt in de stad voelt zich niet verbonden met Amsterdam.

De vraag over verbondenheid is bovendien ook verkozen om schaalniveau te kunnen vergelijken: we vragen ook naar verbondenheid met buurt, stadsdeel en Nederland. De uitkomsten zijn consistent door de jaren heen: Amsterdammers voelen zich in de eerste plaats verbonden met hun stad, meer dan met Nederland, hun buurt of hun stadsdeel. Voor deze vier niveaus geldt dat de verbondenheid steeg tussen 2011 en 2015, vervolgens daalde t/m 2021, om daarna weer (licht) te stijgen. Daarbij is de verbondenheid met Amsterdam weliswaar het hoogst, maar deze is in de afgelopen 15 jaar grofweg gedaald, terwijl de verbondenheid met buurt en stadsdeel over het algemeen is gestegen.

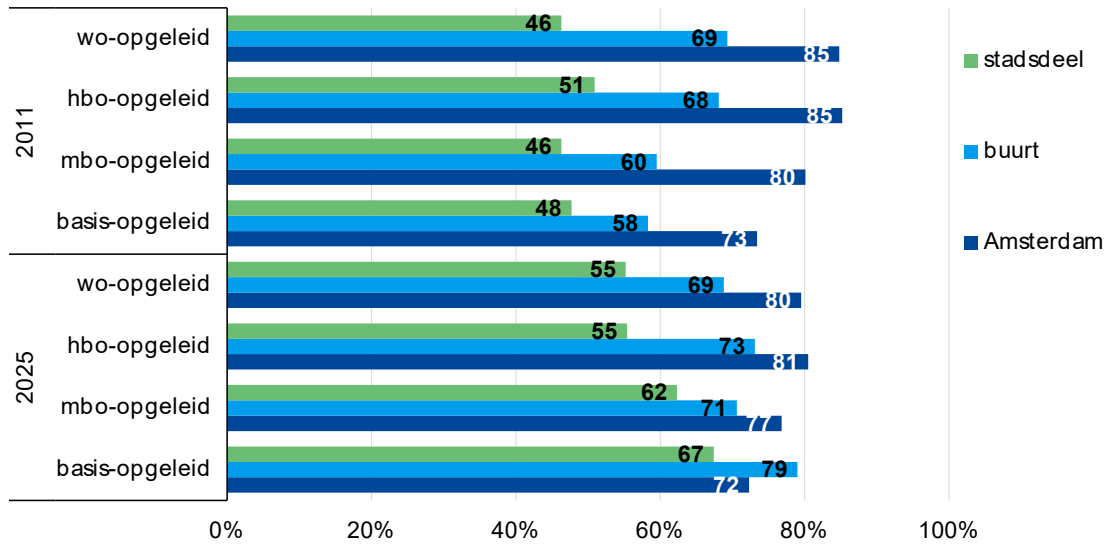
Figuur 6.7 Aandeel Amsterdammers dat zich verbonden voelt met Amsterdam, Nederland, de eigen buurt en het eigen stadsdeel, 2011-2025 (procenten)

Zoals we in eerdere edities ook hebben laten zien, zijn er grote verschillen in de verbondenheid met stad, buurt en stadsdeel tussen groepen Amsterdammers. De grootste verschillen zien we naar **opleiding**. Hbo en wo-opgeleide Amsterdammers voelen zich iets vaker verbonden met Amsterdam dan Amsterdammers met een basis- of mbo-opleiding. Toch zijn deze verschillen ook kleiner geworden vergeleken met 2011, omdat de verbondenheid met Amsterdam vooral is afgenomen onder hbo- en wo-opgeleide Amsterdammers.

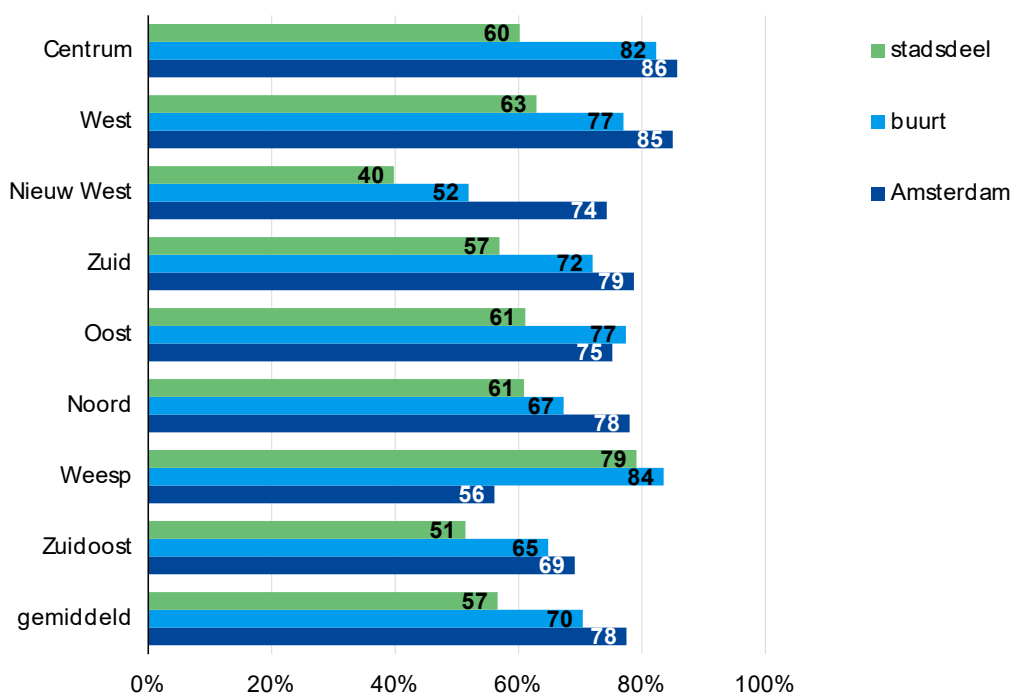
Amsterdammers met een basisopleiding voelen zich het meer verbonden met hun buurt (79%) dan gemiddeld (70%). Bovendien voelen zij zich meer verbonden met hun buurt dan met Amsterdam (72%). Dat was in 2011 anders: de verbondenheid met buurt en stadsdeel is sterk gestegen onder deze groep.

Figuur 6.8 Aandeel Amsterdammers dat zich verbonden voelt met Amsterdam, de eigen buurt en het eigen stadsdeel, 2011 en 2025, naar opleiding (procenten)

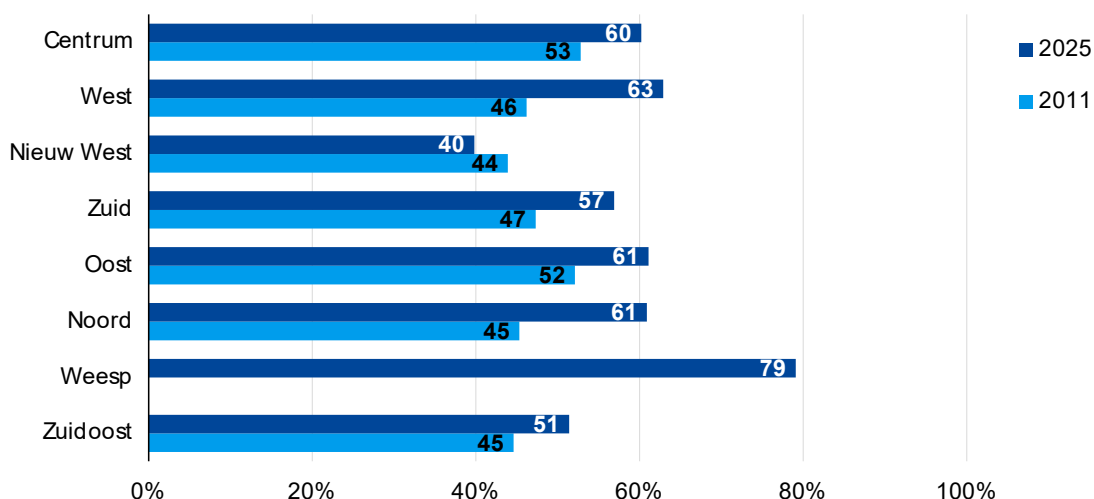
De verbondenheid met Amsterdam, de buurt en het stadsdeel verschilt vooral sterk per stadsdeel. Zo zien we dat inwoners van Weesp zich veel minder verbonden voelen met Amsterdam (56%) dan inwoners van Centrum (86%) en West (85%). Ook de verbondenheid met het stadsdeel verschilt: in Weesp voelt met zich vooral verbonden met het stadsgebied (79%), in Nieuw-West is dit twee keer minder (40%). Ook de verbondenheid met de buurt is verdeeld, variërend tussen 84 procent in Weesp en 82 procent in Centrum, en 52 procent in Nieuw-West.

Figuur 6.9 Aandeel Amsterdammers dat zich verbonden voelt met Amsterdam, de eigen buurt en het eigen stadsdeel, naar stadsdeel, 2025 (procenten)

De verbondenheid met Amsterdam verschilt per stadsdeel, en die verschillen zijn vrijwel onveranderd in de loop van de jaren. De verschillen in de mate waarin Amsterdammers zich verbonden voelen met hun stadsdeel zijn wel groter geworden sinds 2011. Dit komt omdat de verbondenheid met het stadsdeel sterk is toegenomen in Noord en West, iets minder in een aantal andere stadsdelen, terwijl het in Nieuw-West licht is afgenomen.

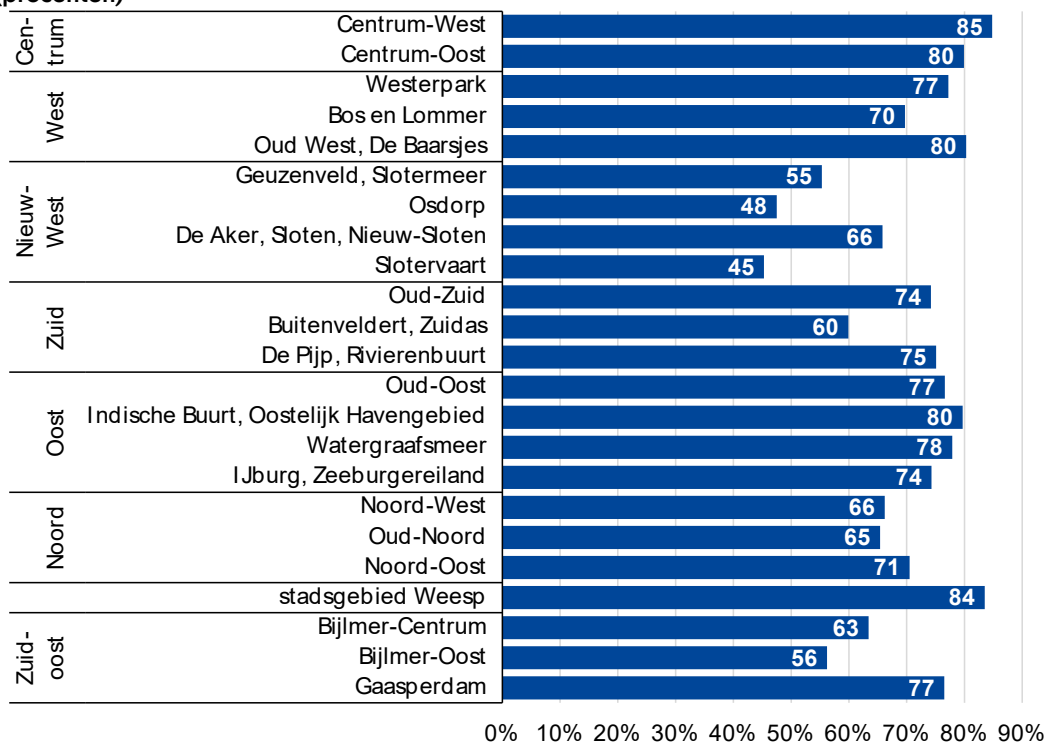
Figuur 6.10 Aandeel Amsterdammers dat zich verbonden voelt met het eigen stadsdeel, naar stadsdeel, 2011 en 2025 (procenten)

De verschillen in verbondenheid met de eigen buurt volgen ongeveer dezelfde ontwikkeling tussen 2011 en 2025. Met de meest recente data zien we dat er niet alleen verschillen zijn in de mate van verbondenheid met de eigen buurt tussen stadsdelen, maar in sommige

stadsdelen ook daarbinnen. Zo voelt 66 procent van de inwoners van de Aker, Sloten, Nieuw-Sloten zich verbonden met de eigen buurt, tegenover 45 procent in Slotervaart. Ook in Zuidoost zien we grote verschillen: in Bijlmer-Oost voelt 56 procent zich verbonden met de buurt, maar dit aandeel is 20 procentpunt hoger (77%) in Gaasperdam.

Figuur 6.11 Aandeel Amsterdammers dat zich verbonden voelt met de eigen buurt, naar gebied, 2025 (procenten)

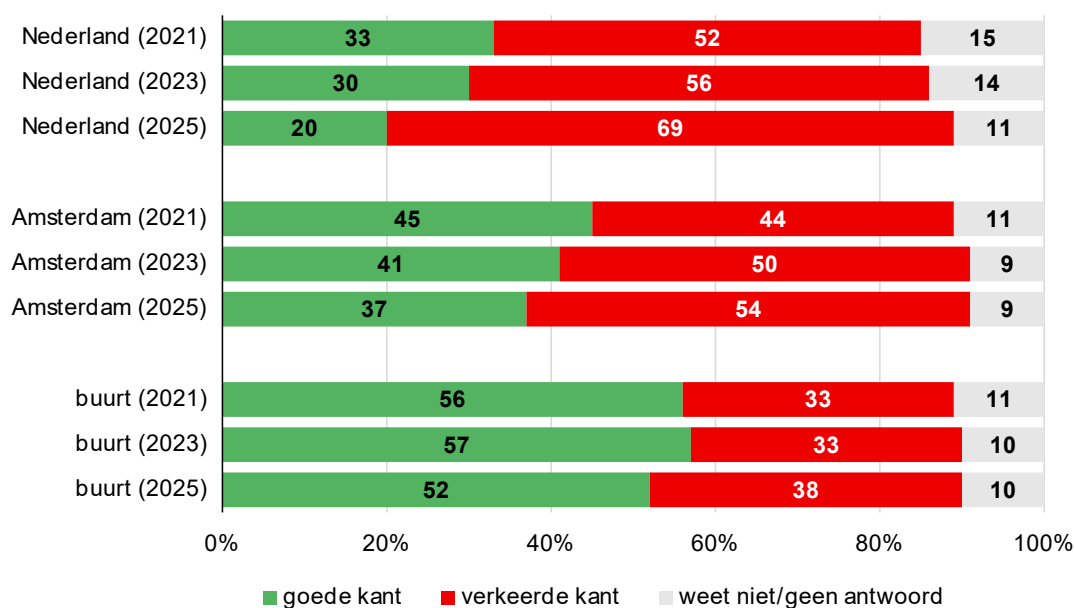
* gebieden een laag aantal respondenten zijn buiten beschouwing gelaten.

6.5 Negatiever over ontwikkelingen in Nederland, Amsterdam en de eigen buurt

Bijna zeven op de tien Amsterdammers (69%) vinden dat het eerder de slechte kant dan de goede kant op gaat met Nederland. Twintig procent vindt dat het de goede kant op gaat. Dit beeld is negatiever dan eerdere jaren: in 2021 vond 52 procent dat het de verkeerde kant op ging met Nederland.

Ook landelijk is hier onderzoek naar gedaan. Dit is echter niet één op één te vergelijken vanwege een extra, 'neutrale', tussencategorie als antwoordoptie, maar het geeft wel een indicatie. Uit het landelijke onderzoek blijkt dat ruim zes op de tien (63%) Nederlanders denken dat het de verkeerde kant op gaat met Nederland. Ook dit is een toename in vergelijking met eerdere jaren. Twee op de tien Nederlanders vinden eind 2025 dat het evenveel de goede als de verkeerde kan opgaat (20%) en een op de tien (11%) denkt dat het de goede kant op gaat. Zes procent weet geen antwoord te geven op de vraag (B. Geurkink et. al, 2026). Een vergelijking tussen de landelijke en de Amsterdamse cijfers wordt echter bemoeilijkt door het ontbreken van de middencategorie in de Amsterdamse vragenlijst.

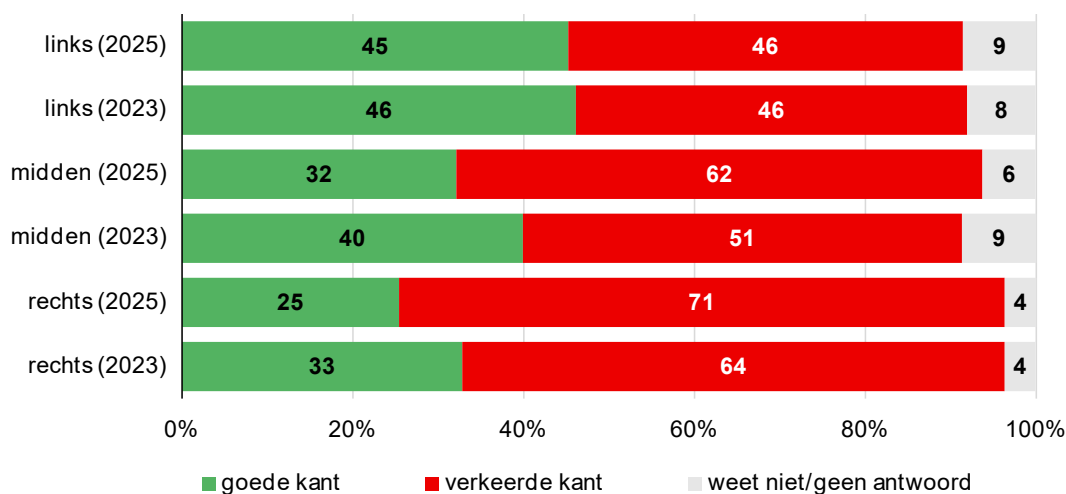
Figuur 6.12 Welke kant gaat het op met Nederland, Amsterdam en uw buurt, 2021, 2023 en 2025 (procenten)

Ook over welke kant het op gaat met Amsterdam zijn Amsterdammers negatiever dan in eerdere jaren: iets meer dan de helft vindt dat het de verkeerde kant op gaat met de stad (54%). In 2021 was dat een kleiner aandeel met 44 procent. Onder een aantal groepen is de daling sterker dan gemiddeld, namelijk onder Amsterdammers die in het buitenland zijn geboren (-17 procentpunt), onder Amsterdammers van 25 tot en met 40 jaar (-14 procentpunt) en onder Amsterdammers met een mbo-opleiding (-12 procentpunt). Deze laatste groep vindt ook relatief vaak dat het de verkeerde kant op gaat met de stad (68% van hen)

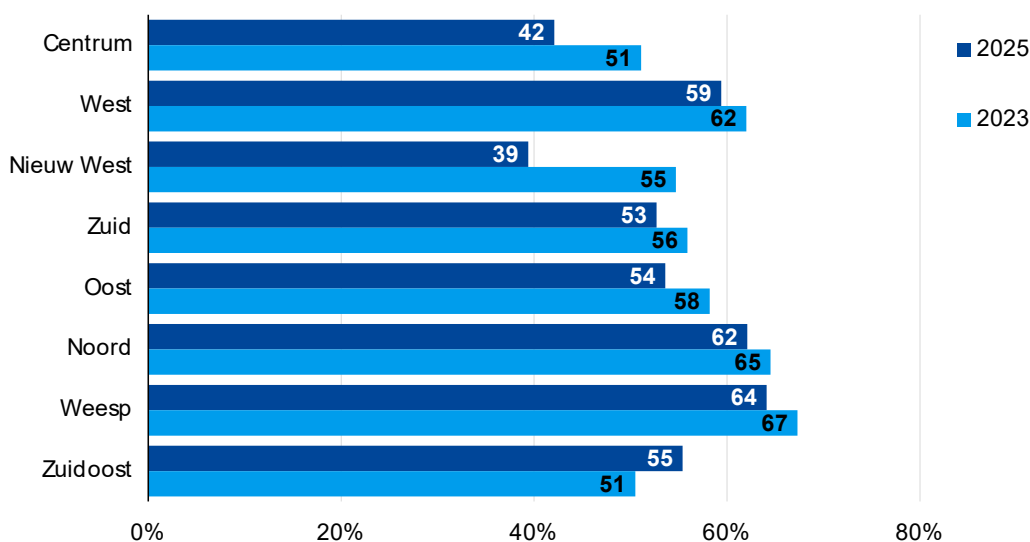
Amsterdammers die zichzelf rechts plaatsen op het politieke spectrum vinden echter nog iets vaker dat het de verkeerde kant op gaat met de stad (71%). Dit is vaker dan in 2023. Ook onder Amsterdammers die zichzelf op het midden plaatsen van het politieke spectrum is het aandeel dat denkt dat het de verkeerde kant op gaat toegenomen naar 62 procent. Onder Amsterdammers die zich links plaatsen is het aandeel stabiel gebleven met 46 procent.

Figuur 6.13 Welke kant gaat het op met Amsterdam? Naar positie op de links-rechts-schaal, 2023-2025 (procenten)

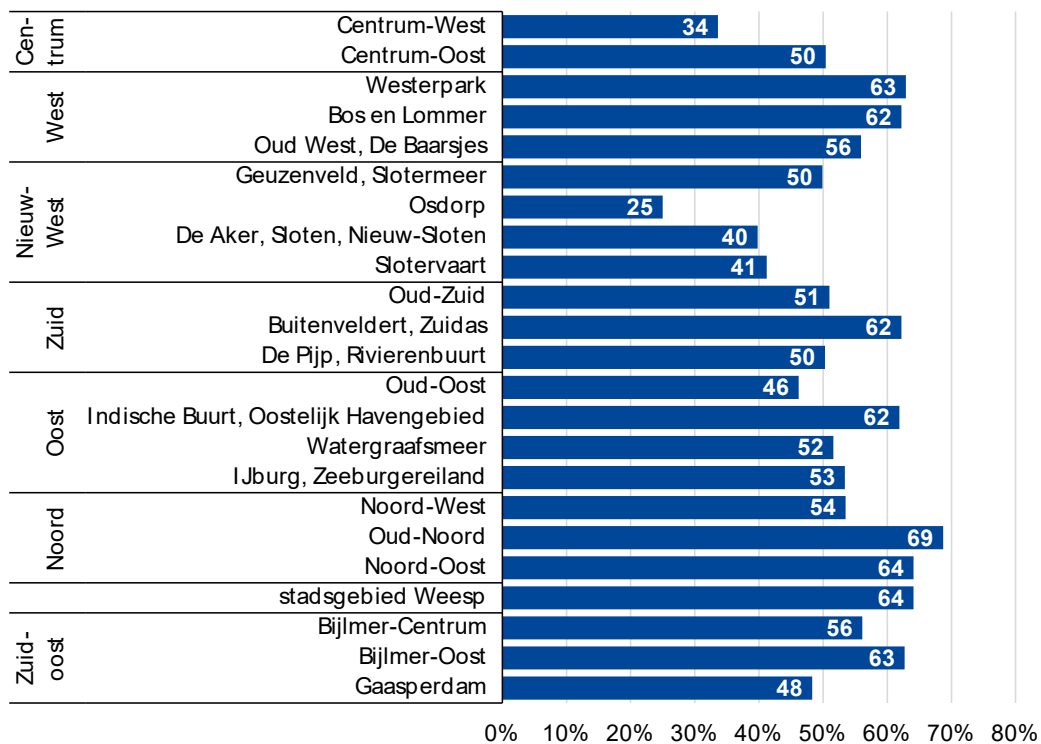
Over de buurt zijn Amsterdammers optimistischer. Zo vindt iets meer dan de helft dat het de goede kant op gaat met hun buurt (52%) en ongeveer vier op de tien de verkeerde kant (38%). Maar ook over de buurt zijn Amsterdammers minder positief dan eerdere jaren. Dit zien we vooral onder bewoners van stadsdeel Nieuw-West en bewoners van stadsdeel Centrum. In deze stadsdelen vindt minder dan de helft dat het de goede kant op gaat met hun buurt.

Figuur 6.14 Aandeel dat vindt dat het de goede kant opgaat met de buurt, naar stadsdeel, 2023-2025 (procenten)

Binnen stadsdelen zijn er wel verschillen in het oordeel over ontwikkelingen in de eigen buurt. Zo zegt de helft van de inwoners in Centrum-Oost dat het de goede kant opgaat, terwijl dit aandeel 34 procent is in Centrum-West. In Geuzenveld, Slotermeer is de helft optimistisch, twee keer zo veel als in Osdorp.

Figuur 6.15 Aandeel dat vindt dat het de goede kant op gaat met de buurt, naar gebied*, 2025 (procenten)

* gebieden een laag aantal respondenten zijn buiten beschouwing gelaten.

Positieve gevoelens over de ontwikkelingen die de eigen buurt aangaan hangen samen met de mate van verbondenheid met de buurt. Zo zegt 59 procent van de personen die zich verbonden voelen met hun eigen buurt dat het de goede kant opgaat met hun buurt. Van de mensen die zich niet verbonden voelen met hun buurt is dit 32 procent.

7 Omgaan met andere Amsterdammers

De bevolkingssamenstelling van Amsterdam is sterk veranderd in ruim 25 jaar tijd, met meer twintigers en dertigers, meer Amsterdammers met een hbo/wo-opleiding en meer Amsterdammers met een migratieachtergrond (Gemeente Amsterdam, 2026). De vraag is of deze ontwikkeling een impact heeft op de omgang tussen Amsterdammers. Maar hoe meten we dit? Vanaf 2005 werd gevraagd naar het imago van groepen met een migratieachtergrond. Vanaf 2011 werd de focus verbreed en werd ook gevraagd naar de acceptatie van homoseksualiteit, maar ook – eenmalig – naar hoffelijkheid. Amsterdam had toen als beleid om onbeschoft gedrag in het openbaar te bespreken en tegen te gaan. Van de Amsterdammers had 21 procent vaak en 47 procent weleens onbeschoft gedrag meegemaakt. Daarbij werden voorbeelden voorgelegd, zoals harde muziek draaien in de openbare ruimte, bellen tijdens het afrekenen of bestellen, niet opstaan voor ouderen in het openbaar vervoer. Overigens vond 39 procent van de Amsterdammers die dit gedrag hadden waargenomen dit ook een probleem. Slechts een klein deel vond dat de overheid een rol had in het aanpakken hiervan. Het beleid werd ook niet voortgezet.

Als we terugblikken op de reeks Burgermonitoren sinds 1999 zien we dat maatschappelijke discussies die opkomen (en soms weer verdwijnen) van invloed zijn op de vragen die we stellen in de Burgermonitor over de omgang tussen Amsterdammers. Toen de Burgermonitor begon werd de discussie over de multiculturele samenleving volop gevoerd. Dat heeft geleid tot een sterke nadruk in de vragenlijst op vragen over de omgang tussen herkomstgroepen, de taal die mijn thuis spreekt, en het bevragen van Amsterdammers met een migratieachtergrond naar de verbondenheid met hun land van herkomst. Sinds enkele jaren wordt breder gevraagd naar de omgang tussen groepen met verschillende kenmerken, maar ook naar verschillende vormen van polarisatie.

In dit hoofdstuk kijken we naar de samenstelling van het sociaal netwerk van Amsterdammers, dat sinds 2019 steeds homogener is geworden. Daarna komt de vraag aan de orde hoe verschillende bevolkingsgroepen volgens Amsterdammers met elkaar omgaan. Ook wordt de acceptatie van homoseksualiteit en van genderdiversiteit in kaart gebracht. Over de verdeling van taken binnen huishoudens, een nieuw onderwerp in deze editie, zijn Amsterdammers zeer eensgezind. Tot slot komt polarisatie aan de orde: Amsterdammers ervaren vaker ideologische polarisatie en 23 procent vermijdt gesprekken met mensen die anders denken.

Kernpunten

- Een meerderheid van de Amsterdammers heeft vrienden die uitsluitend of overwegend hetzelfde zijn of denken als zichzelf als het gaat om opleiding, leeftijd, herkomst, politieke opvattingen en religieuze ideeën. Vriendenkringen zijn bovendien homogener geworden sinds 2019, vooral als het gaat om politieke opvattingen en religieuze ideeën.
- De omgang tussen verschillende leeftijdsgroepen en groepen met verschillende geslachten of genderidentiteiten wordt over het algemeen als goed ervaren. Er worden wel vaker dan voorheen scheidslijnen ervaren tussen herkomstgroepen en groepen met verschillende politieke opvattingen.

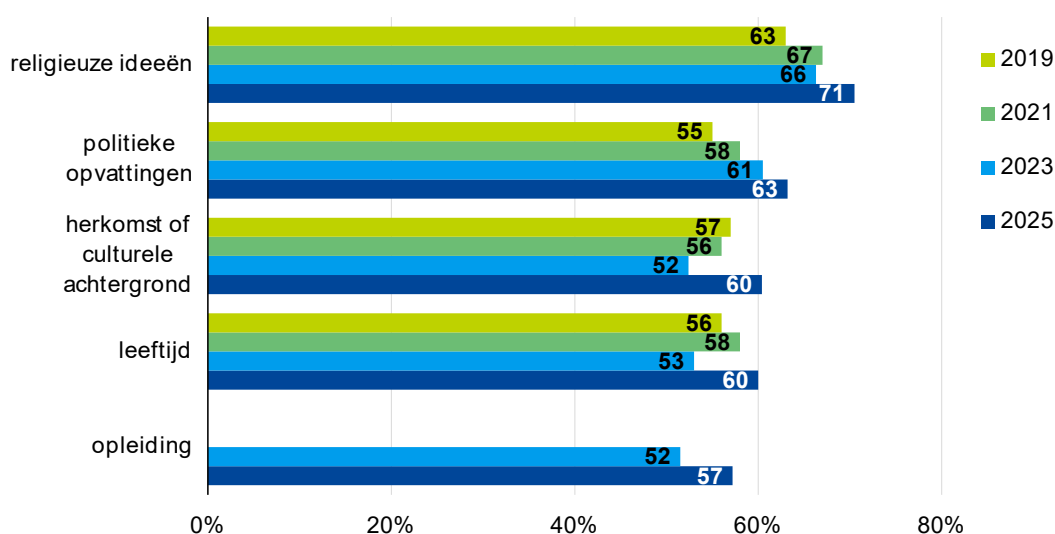
- De acceptatie van homoseksualiteit is hoog in Amsterdam. Driekwart à 87 procent toont zich acceptierend in de antwoorden op vier stellingen over homoseksualiteit. Ruim de helft toont zich acceptierend op alle voorgelegde stellingen over dit onderwerp.
- De acceptatie van transgender personen is daarentegen minder breed gedragen. Van de Amsterdammers heeft 17 procent geen enkele moeite met genderdiversiteit en spreekt zich acceptierend uit op alle voorgelegde stellingen.
- Negen van de tien Amsterdammers vinden dat binnen een huishouden de man en de vrouw even verantwoordelijk zijn voor het huishouden, het geld en het opvoeden van de kinderen. Voor één à twee procent van de Amsterdammers is vooral de vrouw verantwoordelijk is voor deze taken, terwijl vijf procent zegt dat vooral de man verantwoordelijk is voor het geld. Dit aandeel is hoger onder de groep zich rechts op het politiek spectrum plaatst.
- In grote meerderheid ervaren Amsterdammers ideologische polarisatie in de samenleving (78%), maar zij benadrukken de noodzaak tot compromissen tussen standpunten (74%). De druk om een standpunt in te nemen wordt door 4 op de 10 Amsterdammers ervaren. Verder geeft 14 procent aan dat zij mensen zijn gaan haten om hun standpunten.

7.1 Homogeniteit vriendenkring toegenomen sinds 2019

Een meerderheid van de Amsterdammers heeft vrienden die uitsluitend of overwegend hetzelfde zijn of denken als zichzelf. We vragen naar de samenstelling van de vriendenkring op het gebied van opleiding, leeftijd, herkomst, politieke opvattingen en religieuze ideeën. Sociale netwerken zijn vooral homogeen als het om religieuze ideeën gaat: 71 procent van de Amsterdammers heeft vrienden en kennissen met dezelfde religieuze ideeën.

We zien bovendien dat de homogeniteit van vriendenkringen is toegenomen sinds 2019, op alle dimensies. Terwijl vriendenkringen diverser qua herkomst en leeftijd waren geworden tussen 2019 en 2023, is de homogeniteit weer toegenomen in 2025. Daarbij zien we dat de homogeniteit van vriendenkringen vrijwel onder alle groepen is toegenomen, maar net iets meer onder groepen die relatief vaak heterogene vriendenkringen hebben: oudere Amsterdammers, Amsterdammers met een basisopleiding en Amsterdammers met een migratieachtergrond. Zij hebben dus ten opzichte van andere Amsterdammers vaker een heterogeen netwerk, maar ten opzichte van eerdere jaren zien we dat hun netwerken homogener zijn geworden. Zo hebben Amsterdammers van 65 jaar en ouder over het algemeen iets vaker heterogene vriendenkringen; in 2019 had 50 procent een homogene vriendenkring wat betreft religieuze ideeën en dit is toegenomen naar 65 procent in 2025. Gemiddeld is dit meer: 71 procent. Wat betreft politieke opvattingen is de homogeniteit van hun vriendenkring toegenomen van 48 procent in 2019 naar 58 procent in 2025; wel nog steeds minder dan het gemiddeld van 65 procent.

Figuur 7.1 Aandeel Amsterdammers dat uitsluitend of overwegend omgaat met vrienden met dezelfde kenmerken als henzelf, naar dimensie, 2019-2025 (procenten)

In eerdere edities van de Burgermonitor is al benadrukt welke groepen het vaakst homogene, dan wel heterogene vriendenkringen hebben. Daarin zien we weinig veranderingen. In totaal gaat 30 procent van de Amsterdammers op alle dimensies (leeftijd, opleiding, herkomst, politieke opvattingen en religieuze ideeën) uitsluitend of overwegend om met mensen met dezelfde kenmerken als zichzelf. We spreken dan van een homogeen netwerk. Amsterdammers met een wo-opleiding hebben relatief het vaakst een homogeen netwerk, net als Amsterdammers met een hoog inkomen en Amsterdammers zonder migratieachtergrond. Dit geldt vooral voor Amsterdammers met een hoog inkomen zonder migratieachtergrond: van hen heeft 56 procent op alle dimensies een homogene vriendenkring.

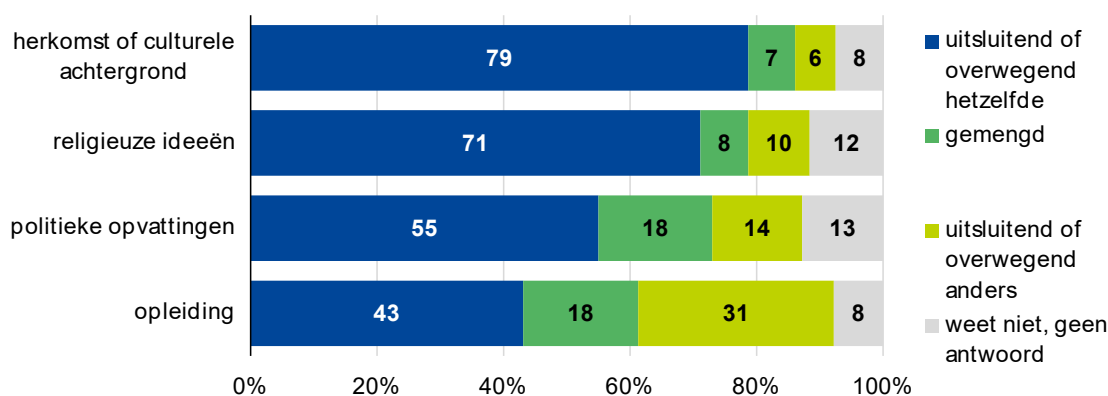
Daarentegen hebben Amsterdammers met een basis- of mbo-opleiding en met een migratieachtergrond het vaakst heterogene netwerken: bijna 9 op de 10 gaat minstens op een dimensie om met mensen die anders zijn of denken dan zij. Zo hebben Amsterdammers met een basis/mbo-opleiding twee keer zo vaak diverse vriendenkringen wat betreft opleiding. Amsterdammers die in het buitenland zijn geboren hebben relatief vaak vrienden of kennissen met andere religieuze ideeën.

Hoe vaak komt het voor dat Amsterdammers een uitzondering zijn binnen hun vriendenkring? Oftewel: dat zij uitsluitend of overwegend omgaan met mensen met andere kenmerken of denkbeelden dan zij? Dit zien we alleen voor een paar groepen, maar meestal slechts op één dimensie. Zo vormen Amsterdammers met een basis/mbo-opleiding of een laag inkomen relatief vaak een uitzondering binnen hun vriendenkring, maar alleen wat betreft opleiding. Amsterdammers tussen 25 en 40 jaar vormen wat betreft herkomst veel vaker een uitzondering in hun netwerk dan Amsterdammers van 65 jaar en ouder. Een uitzondering vormen binnen de vriendenkring hangt samen met eenzaamheid: gemiddeld geeft een kwart van de Amsterdammers aan dat ze weinig mensen hebben met wie ze echt kunnen praten. Onder degenen die een uitzondering zijn qua politieke opvattingen binnen hun vriendenkring is dit 36 procent, onder degenen die in religieuze zin een uitzondering vormen is dit 38 procent.

Families zijn overigens iets vaker divers samengesteld dan vriendenkringen. We hebben voor het eerst gevraagd naar de samenstelling van de groep familieleden (1^e en 2^e graads, oftewel inclusief ooms, tantes, neven en nichten). De helft van de Amsterdammers heeft familieleden die een andere opleiding hebben dan zichzelf. Een op de drie is binnen de familie een uitzondering qua opleiding. Wat betreft politieke opvattingen is het beeld gemengd: een meerderheid heeft een homogene familie, bij 18 procent zijn de opvattingen verdeeld, en bij 14 procent is de respondent in de minderheid. Qua herkomst en religieuze ideeën zijn families echter relatief homogeen.

We zien kleine verschillen tussen Amsterdammers in de samenstelling van hun families. Zo hebben, net als voor vriendenkringen, basis/mbo-opgeleide Amsterdammers, Amsterdammers met een laag inkomen en in het buitenland geboren Amsterdammers relatief vaak heterogeen samengestelde families.

Figuur 7.2 Samenstelling familieleden van Amsterdammers in relatie tot eigen herkomst, religieuze ideeën, politieke opvattingen en opleiding, 2025 (procenten)

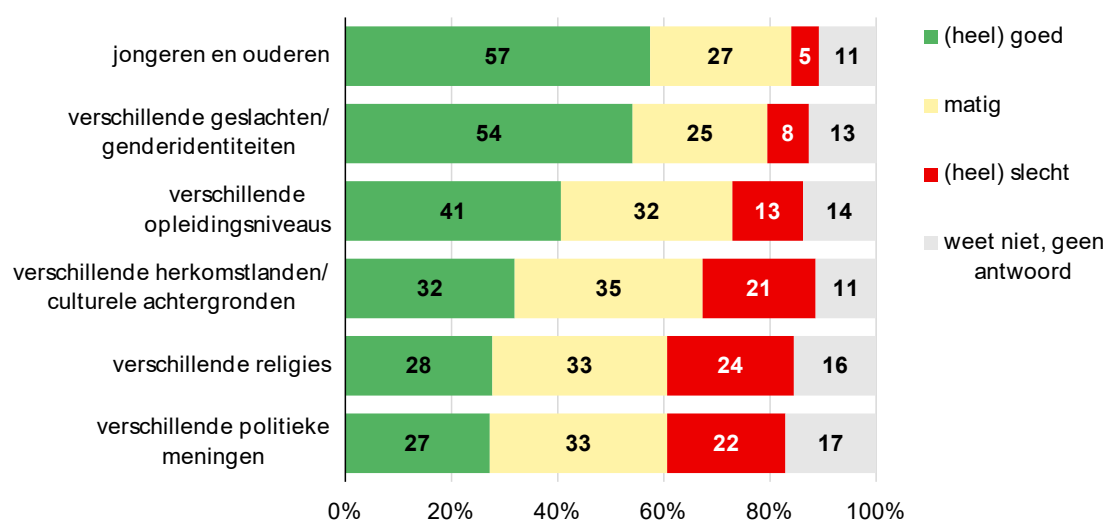
Ook in landelijk onderzoek is gekeken naar de samenstelling van sociale netwerken (Vermeij & Thijssen, 2024). Uit dat onderzoek blijkt dat sociale netwerken van Nederlanders (binnen hun familie, in de buurt, op school of op het werk) veelal langs welvaartslijnen zijn gestructureerd. Ze zijn niet geheel gescheiden, maar wel homogener geworden in termen van inkomen en vermogen. Volgens de onderzoekers werd de leefwereld van de minst welvarende Nederlanders armer in termen van inkomen en vermogen, terwijl die van de meest welvarende Nederlanders nog welvarender werd in sociaaleconomische zin. Hoewel de data niet vergelijkbaar is, zien we in Amsterdam meer homogeniteit in netwerken bij de meest welvarende groep dan bij de minst welvarende groep.

7.2 Geen scheidslijnen ervaren naar leeftijd en gender, wel vaker naar herkomst

Buiten hun eigen familie en vriendenkring zien Amsterdammers hoe mensen in de stad met elkaar omgaan. Hoe verloopt dat over het algemeen volgens hen? Dit vragen we om een beeld te krijgen van hoe Amsterdammers het samenleven in de stad ervaren op een aantal terreinen. Met deze vragen kunnen we in beeld brengen of Amsterdammers scheidslijnen ervaren of juist goed contact als het gaat om leeftijdsgroepen, verschillende geslachten en genderidentiteiten, opleidingen, herkomstlanden en religies.

Het beeld dat uit de antwoorden komt is gemengd. De omgang tussen leeftijdsgroepen wordt in meerderheid (heel) goed beoordeeld als het gaat om leeftijdsgroepen. Ook de omgang tussen groepen van verschillende geslachten of genderidentiteiten wordt in meerderheid als goed ervaren. Dat is twee keer zo vaak als voor het oordeel van de omgang tussen groepen met verschillende religies en politieke opvattingen. Het oordeel over de omgang tussen groepen met verschillende opleidingsniveau en herkomstlanden valt daar tussenin. Voor alle dimensies geldt dat meer mensen de omgang als goed beoordelen dan als slecht. Ook is voor elke dimensie een grote groep die spreekt van een matige omgang: een kwart à een derde.

Figuur 7.3 Oordeel over omgang tussen groepen Amsterdammers met verschillende kenmerken, 2025 (procenten)

Leeftijd speelt een rol in de antwoorden: Amsterdammers tussen 25 en 40 jaar oordelen vaker positief over de omgang tussen groepen dan oudere Amsterdammers. Zo zegt 39 procent van de groep tussen 25 en 40 jaar dat de omgang tussen groepen uit verschillende herkomstlanden (heel) goed is, terwijl dit aandeel 24 procent is onder de Amsterdammers van 65 jaar en ouder.

Ook **opleiding** speelt een rol, al is die niet eenduidig. Zo zegt 63 procent van de Amsterdammers met een wo-opleiding dat de omgang tussen groepen met verschillende geslachten en genderidentiteiten (heel) goed is, terwijl dit aandeel 41 procent is onder Amsterdammers met een basisopleiding. Daarentegen oordelen Amsterdammers met een basisopleiding vaker positief over de omgang tussen groepen met verschillende politieke meningen (32%) en tussen herkomstgroepen (38%) dan gemiddeld.

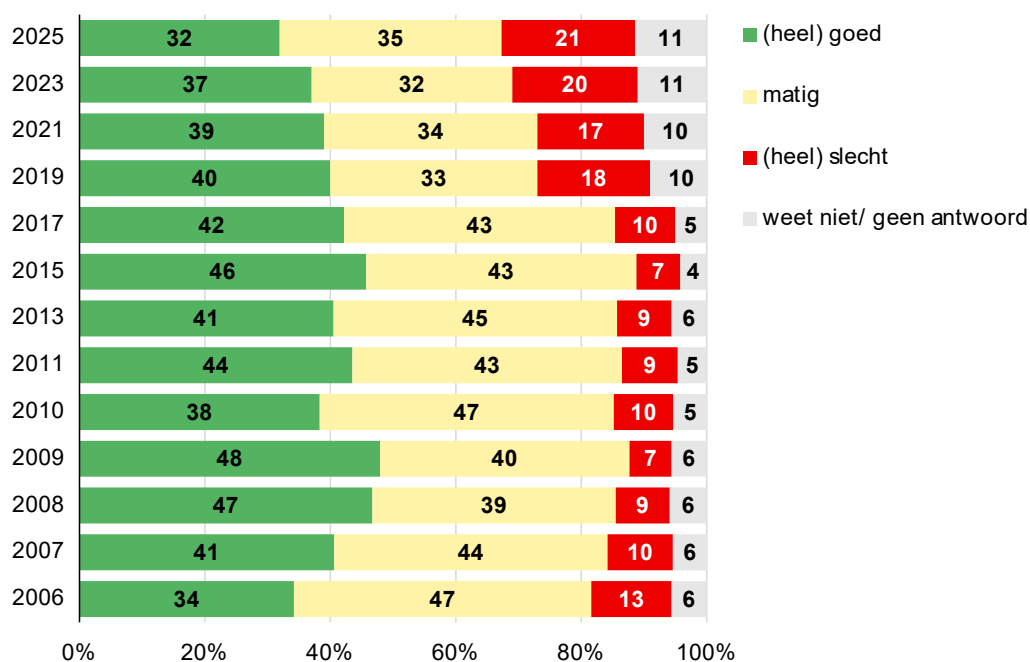
Verder hangt **migratieachtergrond** samen met het oordeel over de omgang tussen groepen Amsterdammers. Amsterdammers die in het buitenland zijn geboren oordelen vaker positief over de omgang tussen verschillende opleidingsgroepen (46%), geslachten en genderidentiteiten (58%), verschillende religie (33%) en verschillende herkomstgroepen (41%) dan gemiddeld.

Hoe de omgang tussen groepen wordt ervaren hangt daarnaast samen met andere vraagstukken. Zo ervaren Amsterdammers die zich thuis voelen in de stad de omgang tussen groepen vaker als positief dan Amsterdammers die zich een beetje of niet thuis voelen in

Amsterdam, en dit voor alle kenmerken. Amsterdammers die in het afgelopen jaar discriminatie hebben ervaren oordelen vaker negatief over de omgang tussen groepen dan Amsterdammers die dit niet hebben meegemaakt.

De vraag over de omgang tussen groepen Amsterdammers met verschillende herkomstlanden of culturele achtergronden stellen we al 20 jaar op dezelfde manier. In 2006 beoordeelde 34 procent de omgang tussen deze groepen als goed, in 2025 is dit vrijwel hetzelfde (32%). Wel is anders dat een veel grotere groep deze omgang als (heel) slecht beoordeeld in 2025 (21%) dan in 2006 (13%). In de tussenliggende jaren werd de omgang tussen herkomstgroepen eerst steeds positiever beoordeeld: in 2009 vond bijna de helft van de Amsterdammers deze omgang (heel) goed. Daarna schommelde dit oordeel. Vanaf 2015 daalt het aandeel dat de omgang tussen herkomstgroepen als goed beoordeeld. Ook zien we een toename van de groep die deze omgang als slecht beoordeeld, van zeven procent in 2015 tot 21 procent in 2025. De groep die geen antwoord kan of wil geven op de vraag neemt ook toe in dezelfde periode van tijd, van vijf naar elf procent.

Figuur 7.4 Oordeel over omgang tussen groepen Amsterdammers met verschillende herkomstlanden of culturele achtergronden, 2006-2025 (procenten)

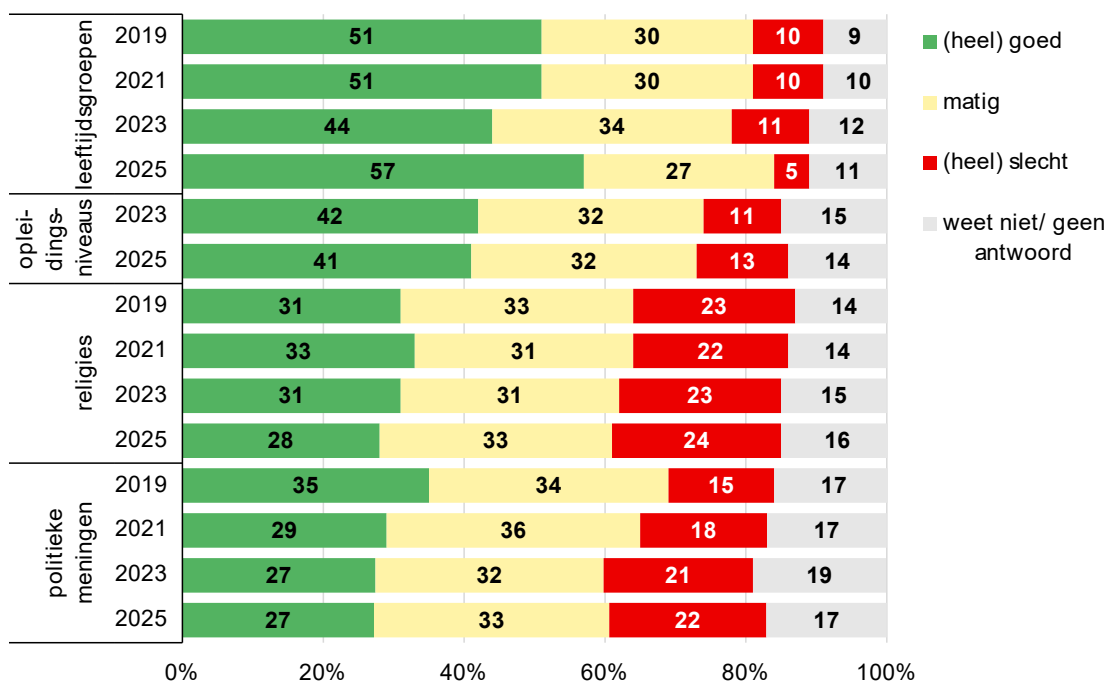

De meest recente data laten zien dat vooral Amsterdammers tussen 25 en 40 jaar (39%), Amsterdammers met een basisopleiding (38%) en Amsterdammers die in het buitenland zijn geboren relatief vaak van mening zijn dat herkomstgroepen goed met elkaar omgaan. Ook oordelen Amsterdammers met een heterogene vriendenkring vaker positief over de omgang tussen herkomstgroepen (35%) dan Amsterdammers met een homogene vriendenkring (28%). Amsterdammers die zich thuis voelen in de stad oordelen ook vaker positief (34%) dan degenen die zich hier niet thuisvelen (23%).

Sinds 2019 vragen we daarnaast hoe Amsterdammers de omgang ervaren tussen mensen van verschillende leeftijden, mensen met verschillende politieke meningen, mensen met verschillende religies en mensen met verschillende herkomstlanden of culturele

achtergronden. In 2023 hebben we ook gevraagd naar de omgang tussen mensen met verschillende opleidingsniveaus. We zien kleine verschillen in de loop van de jaren, wel zien we dat het oordeel over de omgang tussen leeftijdsgroepen in 2025 positiever is geworden. Daarentegen is het oordeel over omgang tussen groepen met verschillende politieke meningen minder vaak positief (van 35% naar 27%), en vaker negatief (van 15% naar 22%).

Figuur 7.5 Oordeel over omgang tussen verschillende groepen Amsterdammers, 2019-2025 (procenten)

7.3 Lhb-acceptatie hoog in de stad

Ongeveer een op de vijf Amsterdammers behoort tot de lhbtq+ gemeenschap (21%). Dit komt neer op ongeveer 193.000 inwoners in 2024 (O&S, 2025a). Amsterdam heeft de titel 'Regenboogstad'. Steden met deze titel bevorderen actief de emancipatie en toename van acceptatie van lhbtq+ personen binnen de gehele bevolking (Rijksoverheid, 2022). Onderzoek laat zien dat Amsterdamse lhbtq+ personen zich vaker onveilig voelen en meer discriminatie ervaren. Ook zijn ze vaker slachtoffer van verschillende vormen van criminaliteit (O&S, 2025b).

De attitudes van Amsterdammers ten aanzien van de lhbtq+-gemeenschap onderzoeken we in de Burgermonitor meten we met vier stellingen:

- 'Ik vind het aanstootgevend als twee vrouwen in het openbaar zoenen';
- 'Ik vind het aanstootgevend als twee mannen in het openbaar zoenen';
- 'Ik zou het geen probleem vinden als mijn kind op school les krijgt van een homoseksuele leraar of een lesbische lerares';
- 'Ik zou er geen moeite mee hebben als mijn kind een homoseksuele of lesbische relatie zou hebben'.

Middels deze stellingen is een schaal gemaakt. Net zoals eerdere jaren is in navolging van het SCP gevraagd naar homoseksuele mannen en lesbische vrouwen. Deze terminologie is

echter minder inclusief dan het breder geaccepteerde lhbtqiqa+. De monitor van het SCP is voor het laatst in 2022 gepubliceerd (Huijnk, 2022), de vergelijking met Amsterdam daarmee is in de vorige editie van de Burgermonitor gemaakt.

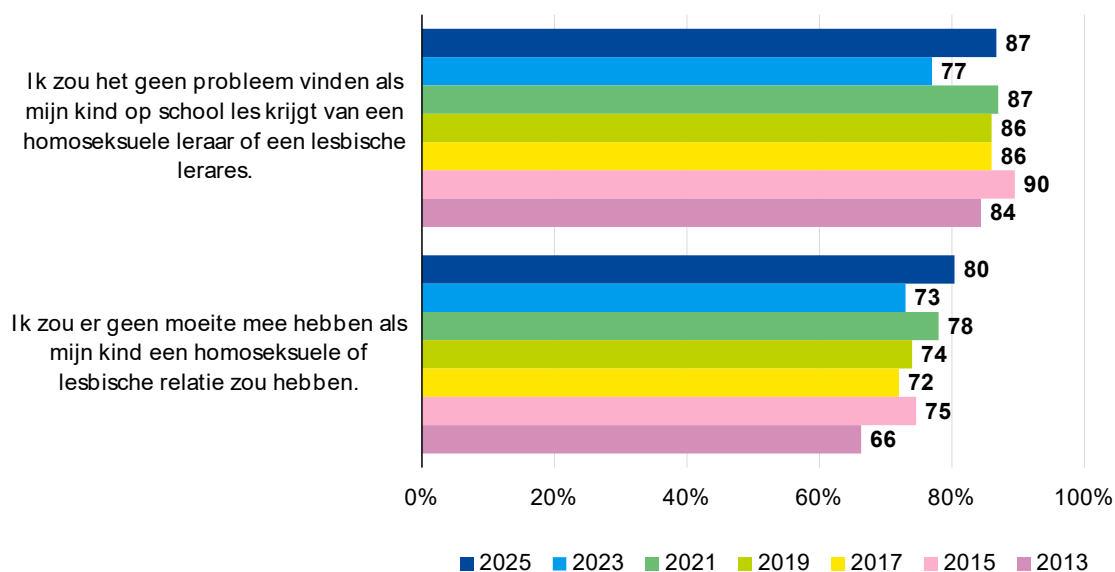
De schaal voor acceptatie van homoseksualiteit loopt van één tot en met vijf, waarbij één staat voor niet acceptierend en vijf voor heel acceptierend ten aanzien van homoseksuele mannen en lesbische vrouwen. In 2025 is het Amsterdamse gemiddelde op de schaal 4.4. Dit komt overeen met 2023: toen was de gemiddelde uitkomst 4.3. In 2021 kwamen Amsterdammers hoger uit op de schaal met 4.6. Sinds 2023 is echter een deel van de stellingen aangepast en is één-op-één vergelijking daarom niet mogelijk. In 2025 heeft meer dan de helft (53%) van de Amsterdammers op basis van de vier stellingen geen enkele moeite met homoseksualiteit (score: vijf). Dit aandeel ligt iets hoger dan in 2023, toen ging het om 47 procent van de Amsterdammers. Tien procent komt uit op een drie of lager op de acceptatieschaal en heeft hier dus meer moeite mee. Dit aandeel is wel gedaald ten opzichte van 2023 (16%).

Tussen groepen zien we verschillen in de mate van acceptatie van homoseksualiteit. Zo zien we verschillen naar **leeftijd**. Amsterdammers tussen 25 en 40 jaar komen gemiddeld hoger uit op de schaal (4.6) dan Amsterdammers tussen de 41 en 64 jaar (4.3) en Amsterdammers van 65 jaar en ouder (4.1). Twintigers en dertigers zijn hiermee meer acceptierend jegens lhb-personen dan andere Amsterdammers.

Verder zien we verschillen naar **opleiding**. Amsterdammers met een basisopleiding tonen zich minder acceptierend dan gemiddeld, met een uitkomst op de acceptatieschaal van 3.6. Amsterdammers met een wo-opleiding laten juist een relatief hoge uitkomst zien op de schaal: 4.6. De verschillen naar migratieachtergrond zijn daarentegen klein: de uitkomst voor respondenten zonder migratieachtergrond is iets hoger op de acceptatieschaal (4.5) dan voor respondenten met een migratieachtergrond (4.3).

Bij de vier stellingen in de acceptatieschaal voor homoseksualiteit zien we verschillen over de jaren heen (zie figuur 7.6). Vanaf 2013 was het aandeel ondervraagde Amsterdammers dat aangaf het geen probleem te vinden als hun kind op school les krijgt van een homoseksuele leraar of een lesbische lerares vrij stabiel. In 2023 was er een afname van 10 procentpunten te zien naar 77 procent, waarna dit aandeel weer toenam naar 87 procent in 2025. De acceptatie van homoseksualiteit in het eigen gezin is gestegen in de loop van de jaren. Het aandeel Amsterdammers dat aangeeft er geen moeite mee te hebben als hun kind een homoseksuele of lesbische relatie zou hebben is gestegen van 66 procent in 2013 naar 80 procent in 2025.

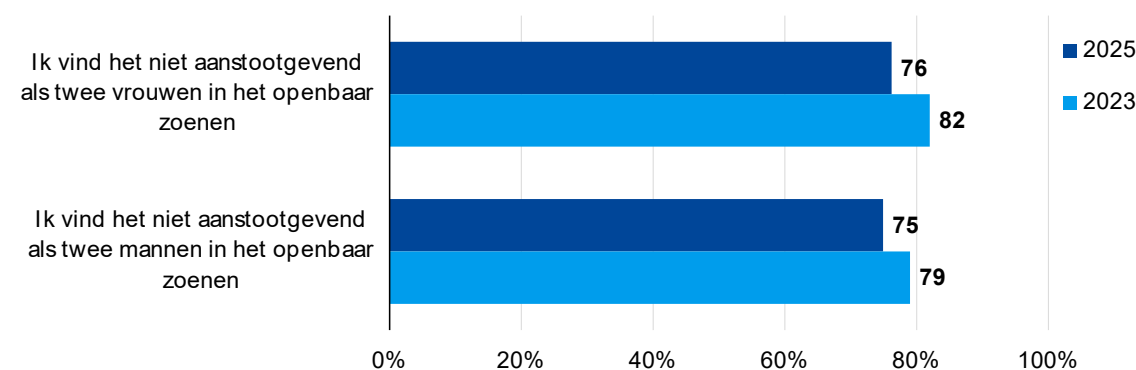
Figuur 7.6 Aandeel dat het eens is met stellingen over de acceptatie van homoseksualiteit, 2013-2025 (procenten)*

* In de jaren 2013 t/m 2021 werden de stellingen negatief geformuleerd.

Drie kwart van de Amsterdammers vindt het niet aanstootgevend als twee mensen van hetzelfde geslacht in het openbaar zoenen. We zien echter wel een afname in de acceptatie hiervan. Daarbij is de acceptatie van het in het openbaar zoenen van twee vrouwen sterker afgenomen dan die tussen twee mannen. Hierdoor accepteert een even groot deel van de Amsterdammers dat twee vrouwen als dat twee mannen zoenen in het openbaar.

Figuur 7.7 Aandeel dat het eens is met stellingen over het in het openbaar zoenen van stellen van gelijk geslacht, 2023-2025 (procenten)

7.4 Zeventien procent heeft geen enkele moeite met genderdiversiteit

Naast opvattingen over seksuele diversiteit zijn er in de Burgermonitor ook vragen gesteld over opvattingen over genderdiversiteit. Ook hiervoor is inspiratie gezocht bij stellingen uit SCP-onderzoek. De volgende stellingen hebben we voorgelegd aan Amsterdammers:

- 'Ik zou er een probleem mee hebben om iemand die ik gewend ben met hij/hem aan te spreken, mij vraagt diegene met zij/haar aan te spreken';

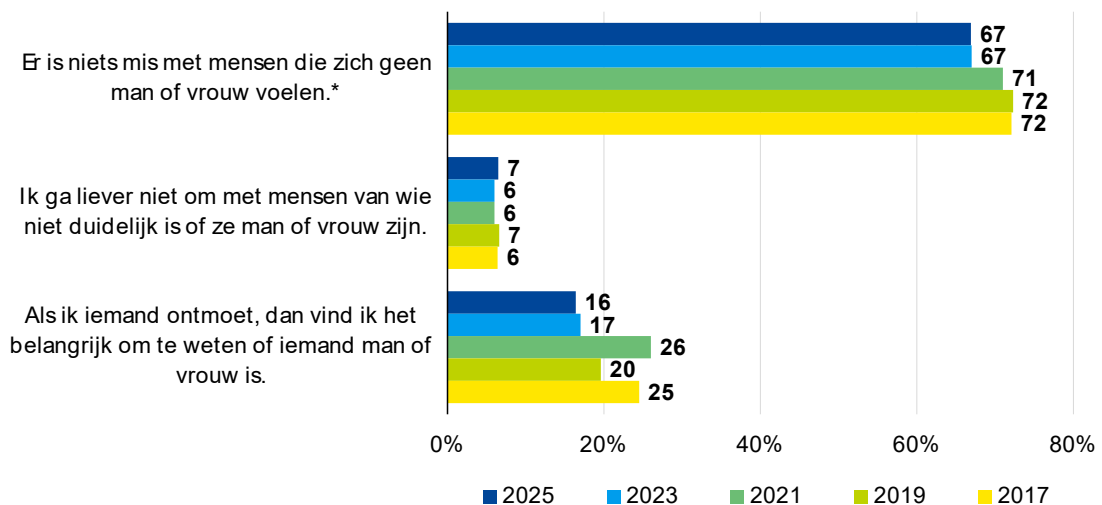
- ‘Er is niets mis met mensen die zich geen man of vrouw voelen’;
- ‘Ik ga liever niet om met mensen van wie niet duidelijk is of ze man of vrouw zijn’;
- ‘Als ik iemand ontmoet, dan vind ik het belangrijk om te weten of iemand man of vrouw is’;
- ‘Ik heb er geen moeite mee als iemand hun lichaam wil aanpassen’.

Op basis van deze stellingen is een schaal van acceptatie van genderdiversiteit gemaakt, die loopt van één (niet acceptierend) tot vijf (heel acceptierend). Net als in 2023 en 2021 komen Amsterdammers gemiddeld uit op 4.0. In 2025 heeft 17 procent van de Amsterdammers op basis van de vijf stellingen geen enkele moeite met genderdiversiteit (uitkomst: vijf). Dit aandeel is vergelijkbaar met 2023: toen ging het om 18 procent van de Amsterdammers. Veertien procent komt uit op een drie of lager op de schaal en toont zich met andere woorden niet acceptierend op minstens een van de stellingen. Dit aandeel is iets gedaald ten opzichte van 2023 (15%).

De uitkomsten op de acceptatieschaal van homoseksualiteit en de acceptatieschaal voor genderdiversiteit hangen met elkaar samen. Personen die acceptierend zijn tegenover trans personen en non-binaire personen, zijn dit ook vaker tegenover lhb-personen (pearsons r: 0,59). Dat zien we ook terug in het feit dat de groepen die aangeven moeite te hebben met homoseksualiteit, ook moeite hebben met genderdiversiteit. Met name Amsterdammers met een basisopleiding en een migratieachtergrond komen relatief laag uit op de acceptatieschaal voor genderdiversiteit (3.3). Amsterdammers met een wo-opleiding zonder migratieachtergrond komen het hoogst uit (4.2).

Bij de vijf stellingen in de acceptatieschaal voor genderdiversiteit zien we verschillen door de jaren heen (zie figuur 7.8). Tot 2023 was het aandeel Amsterdammers wat aangaf dat er niets mis is met mensen die zich geen man of vrouw voelen stabiel. In 2023 was er een kleine afname naar 67 procent, dit aandeel is in 2025 stabiel gebleven. Tussen 2017 en 2021 vond een kwart à een vijfde van de Amsterdammers het belangrijk om te weten of iemand man of vrouw was, in 2025 geeft 16 procent aan dit belangrijk te vinden.

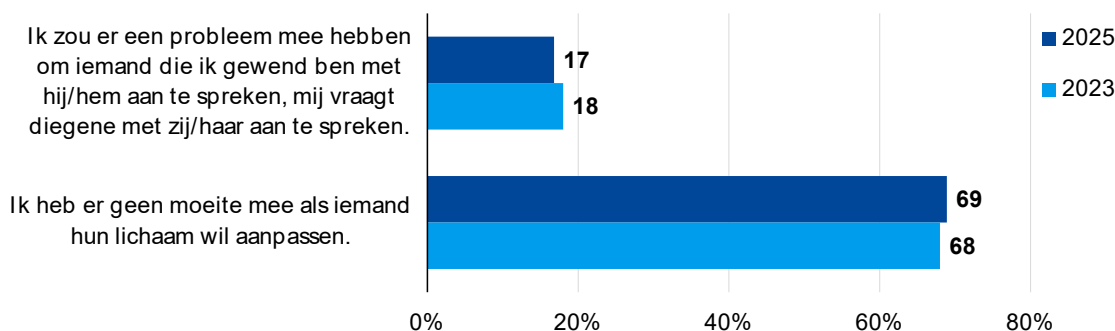
Figuur 7.8 Aandeel dat het eens is met stellingen over transgenderacceptatie in Amsterdam, 2017-2025 (procenten)

* In de jaren 2017 en 2019 werd een stelling met de tegenovergestelde mening voorgelegd.

Van de ondervraagde Amsterdammers geeft 17 procent aan er een probleem mee te hebben als iemand waarbij ze gewend zijn die met hij/hem aan te spreken vraagt om diegene met zij/haar aan te spreken. Dit aandeel komt overeen met 2023. Daarnaast geeft 69 procent van de Amsterdammers aan er geen moeite mee te hebben als iemand zijn lichaam wil aanpassen, ook dit komt overeen met 2023.

Figuur 7.9 Aandeel dat het eens is met stellingen over de acceptatie van transgender personen, 2023-2025 (procenten)

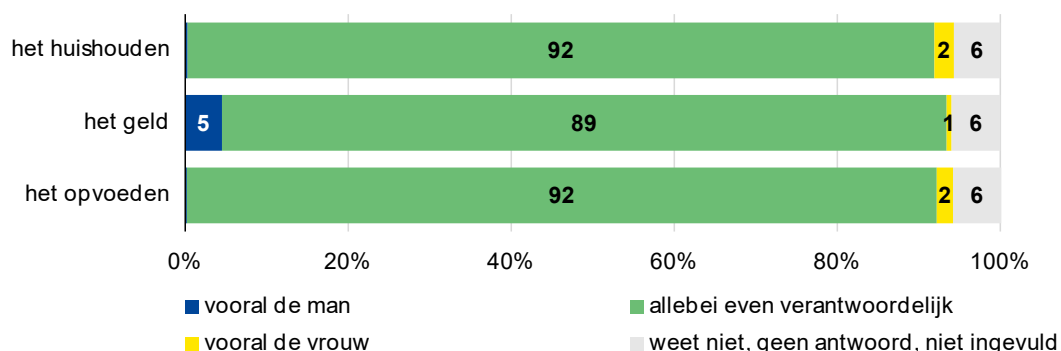

7.5 Verantwoordelijkheden binnen huishouden horen gelijk verdeeld

De term manosphere wordt steeds vaker gebruikt, het is een verzamelnaam voor een online netwerk van websites, fora, sociale media-accounts en podcasts waarin mannelijkheid en de positie van mannen centraal staan. Professionals ervaren dat met name jongeren steeds meer worden beïnvloed door deze denkbeelden (NOS, 2026; School en Veiligheid, 2026). Voor het eerst is daarom in de Burgermonitor de vraag gesteld hoe Amsterdammers vinden dat de verantwoordelijkheid voor het huishouden, het geld en het opvoeden binnen een huishouden zouden moeten worden verdeeld. Deze vraag gaat uit van een huishouden bestaand uit een heteroseksueel koppel. Dit is niet representatief voor heel Amsterdam, waar een veelzijdigheid aan huishoudsamenstellingen en koppels voorkomen. Maar daar is voor gekozen omdat de manosphere wel het heteroseksueel koppel als uitgangspunt heeft, en verschillen in taakverdeling en inkomen binnen die stellen het grootst zijn (van der Vleuten & Moberg, 2026).

Het overgrote deel van respondenten vindt dat binnen een huishouden de man en de vrouw even verantwoordelijk zijn voor het huishouden, het geld en het opvoeden van de kinderen. Als het gaat om het huishouden en het opvoeden van de kinderen dan geeft 92 procent van de respondenten aan dat de man en de vrouw even verantwoordelijk zijn. Dit aandeel ligt lager (89%) als het gaat om het geld binnen het huishouden, daar vindt 5 procent van de respondenten dat vooral de man daar verantwoordelijk voor is.

Figuur 7.10 Hoe denkt u dat de volgende verantwoordelijkheden verdeeld zouden moeten zijn binnen een huishouden, 2025 (procenten)

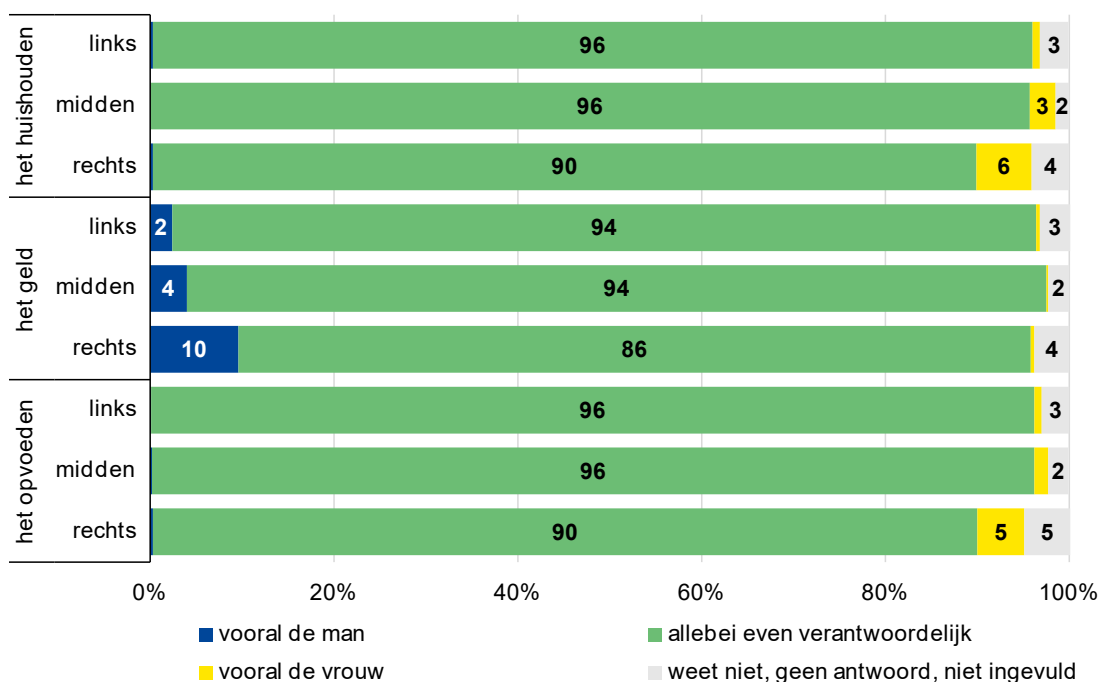
Tussen groepen zien we enkele verschillen in hoe er wordt geantwoord op deze stellingen, bijvoorbeeld naar **leeftijd**. Als het gaat om wie er binnen een huishouden de verantwoordelijk heeft voor het geld dan geeft een groter deel van de Amsterdammers tussen 25 en 40 jaar aan dat ze vinden dat vooral de man hiervoor verantwoordelijk is. Ook van de Amsterdammers die zichzelf identificeren als man, Amsterdammers met een migratieachtergrond, en Amsterdammers met een buiten Europese migratieachtergrond vindt een groter deel dat de man verantwoordelijk is voor het geld binnen het huishouden.

Met name geeft een groter deel van de Amsterdammers met een tweede generatie **migratieachtergrond** in de leeftijd 25-40 jaar aan dat de man verantwoordelijk is voor het geld in het huishouden. Van deze groep vindt eveneens een groter deel dat de vrouw verantwoordelijk is voor het opvoeden van de kinderen binnen het huishouden.

In de Burgermonitor vragen we aan Amsterdammers waar zij zich politiek gezien zouden plaatsen op een lijn van 1 (links) tot en met 7 (rechts), zie ook paragraaf 2.4. Voor alle drie de thema's: huishouden, geld en opvoeden zien we verschillen in relatie tot de links-rechtsplaatsing. De verschillen op de thema's hangen sterker samen met politieke opvattingen dan met achtergrondkenmerken als leeftijd, opleiding en migratieachtergrond.

Zo geeft zes procent van de Amsterdammers die zichzelf rechts plaatsen op de schaal aan dat ze vinden dat vooral de vrouw verantwoordelijk is voor het huishouden. Dit aandeel ligt lager bij Amsterdammers die zichzelf in het midden plaatsen (3%) en bij Amsterdammers die zichzelf links op de schaal plaatsen (1%). Deze verschillen zijn nog groter als het gaat om de verantwoordelijkheid voor het geld, daar geeft tien procent van de Amsterdammers die zichzelf rechts plaatst op de schaal aan dat dit de verantwoordelijkheid van de man is. Gemiddeld is dit 5 procent. Ook als het gaat om de opvoeding van kinderen dan geeft vijf procent van de Amsterdammers die zich rechts plaatst op de schaal aan dat dit de verantwoordelijkheid van de vrouw is, van de Amsterdammers die zichzelf links plaatsen geeft één procent dit aan.

Figuur 7.11 Hoe denkt u dat de volgende verantwoordelijkheden verdeeld zouden moeten zijn binnen een huishouden, naar plaatsing op de links-rechts schaal, 2025 (procenten)

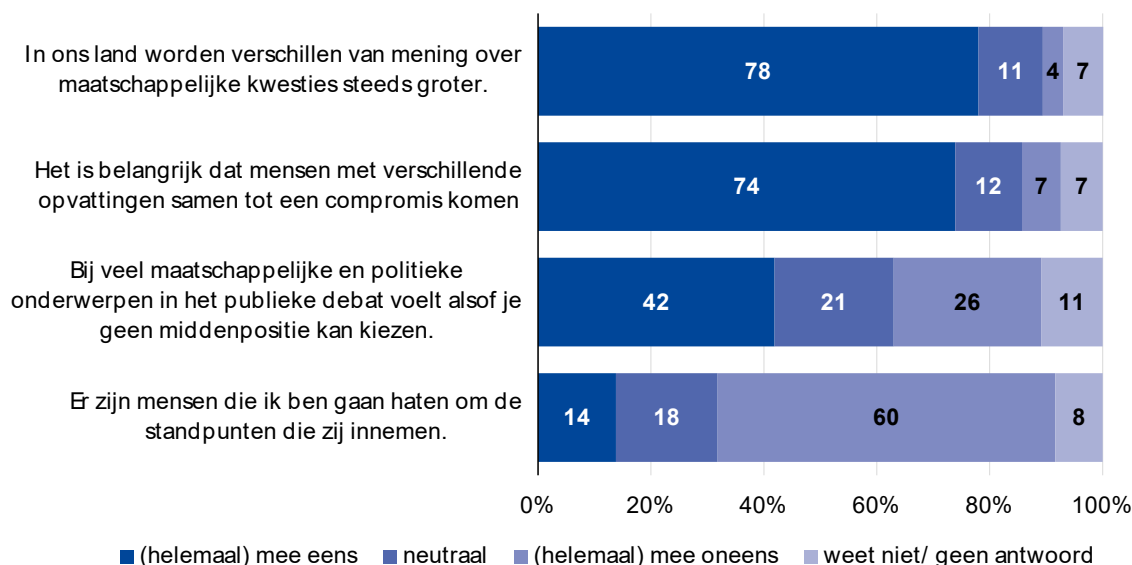
7.6 Amsterdammers zien toename meningsverschillen in Nederland

In de editie van 2023 legden wij voor het eerst stellingen over polarisatie voor aan respondenten, omdat dit onderwerp steeds meer aandacht kreeg. In 2025 hebben we dit verder aangevuld om verschillende aspecten van polarisatie te onderzoeken aan de hand van de volgende stellingen:

- 'In ons land worden verschillen van mening over maatschappelijke kwesties steeds groter.' Hiermee meten we de ideologische polarisatie die respondenten ervaren in de samenleving.
- 'Het is belangrijk dat mensen met verschillende opvattingen samen tot een compromis komen, zelfs als dat betekent dat niemand helemaal krijgt wat hij/zij wil.' Deze stelling meet de mate waarin respondenten tegenwicht willen bieden aan ideologische polarisatie.
- 'Bij veel maatschappelijke en politieke onderwerpen in het publieke debat voelt het alsof je een bepaalde positie moet innemen. Het voelt alsof je geen middenpositie kan kiezen.' Hiermee meten we de ervaren polarisatiedruk, oftewel de druk van een gepolariseerde omgeving op de respondent.
- 'Er zijn mensen die ik ben gaan haten om de standpunten die zij innemen', waarmee we affectieve polarisatie meten, dat wil zeggen negatieve gevoelens ten aanzien van mensen die anders denken.

In grote meerderheid ervaren Amsterdammers ideologische polarisatie in de samenleving (78%), maar benadrukken zij de noodzaak tot compromissen tussen mensen met verschillende opvattingen (74%). Polarisatiedruk wordt door 4 op de 10 Amsterdammers ervaren. Verder geeft 14 procent aan dat zij mensen zijn gaan haten om hun standpunten.

Figuur 7.12 Oordeel van Amsterdammers over stellingen over polarisatie, 2025 (procenten)

Enkele groepen Amsterdammers ervaren relatief vaak dat sprake is van toenemende ideologische polarisatie: hbo-opgeleide Amsterdammers, Amsterdammers zonder migratieachtergrond en Amsterdammers met lage middeninkomens (tussen 2.100 en 4.450 euro) zijn het relatief vaak eens met de stelling dat verschillen van mening steeds groter worden (respectievelijk 84%, 83% en 82%).

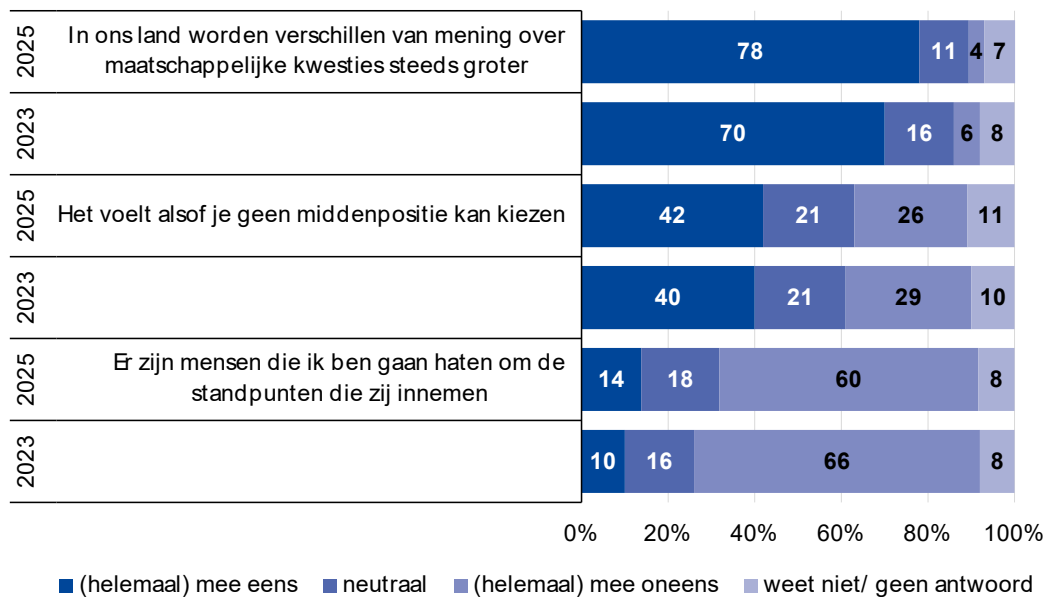
De stelling over de noodzaak voor compromissen is bovengemiddeld vaak bevestigend beantwoord door Amsterdammers zonder migratieachtergrond (82%) en Amsterdammers van 65 jaar en ouder (80%).

Het ervaren van de druk om een positie te kiezen hangt samen met **leeftijd, opleiding en inkomen**. Zo is 48 van de groep van 25 t/m 40 jaar het eens met die stelling, tegenover 35 procent onder de groep van 65 jaar en ouder. Van de Amsterdammers met een basisopleiding is 32 procent het eens met de stelling, van de wo-opgeleide Amsterdammers 45 procent. Ook neemt de mate waarin mensen het eens zijn met de stelling toe met het inkomen.

Affectieve polarisatie meten we met de stellingen dat men mensen is gaan haten vanwege hun standpunten. Amsterdammers met hoge middeninkomens (tussen 4.450 en 6.350 euro: 18%) geven dit bovengemiddeld vaak aan, net als Amsterdammers met een Europese migratieachtergrond (17%). Verder zijn Amsterdammers die zich niet thuis voelen in de stad relatief vaak mensen gaan haten om hun standpunten: 22 procent. Dat geldt ook voor Amsterdammers die discriminatie hebben ervaren in het afgelopen jaar (21%).

Wanneer we de antwoorden op de stellingen vergelijken met de antwoorden in 2023, dan zien we enkele verschuivingen: Amsterdammers ervaren vaker dat verschillen van mening over maatschappelijke kwesties groter worden (78% mee eens in 2025; 70% in 2023), en geven vaker aan (14%) dan in 2023 (10%) dat ze andere mensen zijn gaan haten om de standpunten die zij innemen. De polarisatiedruk ('het voelt alsof je geen middenpositie kan kiezen') is stabiel gebleven.

Figuur 7.13 Oordeel van Amsterdammers over stellingen over polarisatie, 2023 en 2025 (procenten)

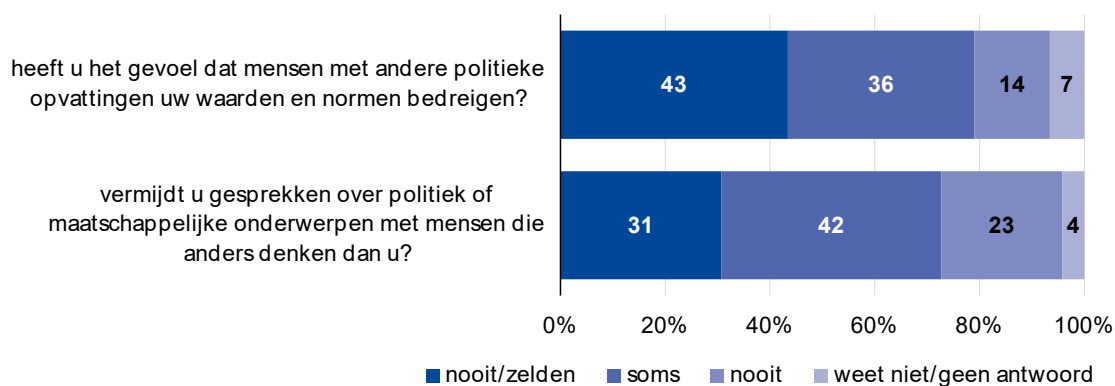

De toename bij de stellingen over ideologische polarisatie (meningsverschillen worden steeds groter) en over affectieve polarisatie (mensen gaan haten om hun standpunten) hangen vooral samen met verschuivingen binnen de groepen naar **opleiding** en naar **migratieachtergrond**. Zo geven hbo- en wo-opgeleide Amsterdammers in 2025 vaker aan dat ze andere mensen zijn gaan haten om een standpunten dan in 2023. Die toename, van negen naar veertien procent, werkt sterk door in het gemiddelde voor Amsterdam. Verder zijn Amsterdammers met een Europese migratieachtergrond het twee keer vaker eens met de stelling over affectieve polarisatie dan in 2023, een toename van acht naar 17 procent.

Ideologische polarisatie wordt vaker ervaren door Amsterdammers met een basisopleiding: het aandeel dat het eens is met de stelling over toenemende meningsverschillen is gestegen van 62 procent naar 75 procent. Overigens is dat nog steeds onder het gemiddelde. De verschillen naar migratieachtergrond zijn kleiner geworden, omdat groepen die in 2023 minder vaak ideologische polarisatie ervoeren, namelijk Amsterdammers die in het buitenland zijn geboren en Amsterdammers met een Europese migratieachtergrond, het in 2025 veel vaker eens zijn met de stelling.

We hebben daarnaast gevraagd hoe vaak respondenten gesprekken vermijden over politiek of maatschappelijke onderwerpen met mensen die anders denken dan zichzelf. Ook hebben we gevraagd hoeveel zij het gevoel hebben dat mensen met andere politieke opvattingen hun waarden en normen bedreigen. Hiermee maken we de polarisatiedruk en affectieve polarisatie concreter.

Figuur 7.14 Ervaren bedreiging door andere politieke opvattingen en vermijden van gesprekken, 2025 (procenten)

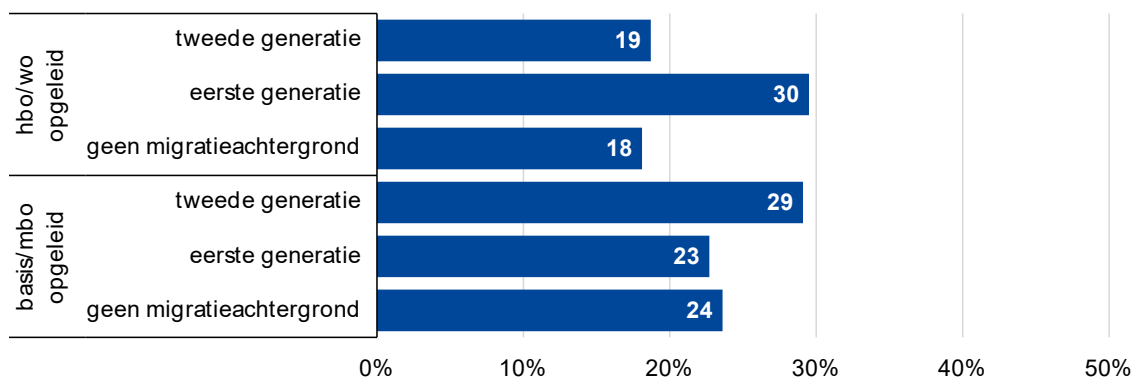

Het gevoel dat andere politieke opvattingen een bedreiging vormen neemt af met de **leeftijd**. Zo heeft 17 procent van de groep van 25 t/m 40 jaar dit gevoel, tegenover 11 procent van de groep van 65 jaar en ouder.

Daarnaast zien we dat Amsterdammers met vrienden die uitsluitend of overwegend andere politieke opvattingen hebben relatief vaak andere politieke opvattingen als een bedreiging ervaren (24%) dan gemiddeld (14%). Oftewel: een kwart van de Amsterdammers die qua politieke opvattingen een minderheid vormen binnen hun vriendenkring, voelt zich bedreigd in de eigen normen en waarden. Een grotere groep (34%) voelt dat nooit. Alsnog laat dit zien dat mensen zich vaker dan gemiddeld bedreigd voelen wanneer zij qua politieke opvattingen in de minderheid zijn binnen hun vriendenkring. Daarentegen is het gevoel van bedreiging veel minder frequent in een vriendenkring met gemengde politieke opvattingen (14%).

Het vermijden van gesprekken wordt relatief vaak gerapporteerd door Amsterdammers die in het buitenland zijn geboren (27%). Zoomen we verder in, dan blijkt dat dit vooral geldt voor de Amsterdammers met een hbo/wo-opleiding die in het buitenland zijn geboren (30%). Onder de Amsterdammers met een basis of mbo-opleiding is het juist de groep met een migratieachtergrond die in Nederland is geboren (de tweede generatie) die relatief vaak aangeeft gesprekken te vermijden (29%).

Figuur 7.15 Aandeel Amsterdammers dat vaak gesprekken vermijdt over politieke of maatschappelijke onderwerpen, naar opleiding en migratieachtergrond, 2025 (procenten)

Samenvatting en conclusie

De Burgermonitor biedt een overzicht van het gedrag en de opvattingen van Amsterdammers op het gebied van de politiek, de gemeentelijke dienstverlening, het gebruik van media en het samenleven in de stad. Sinds 1999 verspreidt O&S een enquête onder een representatieve groep Amsterdammers. In totaal hebben dit jaar 2.437 Amsterdammers van 25 jaar en ouder de hele vragenlijst ingevuld.

Ruime meerderheid voelt zich thuis in Amsterdam, maar ook ruim de helft vindt het de verkeerde kant op gaan met de stad

Een groot deel van de Amsterdammers voelt zich thuis in de stad. Tussen 1999 en 2010 voelden ruim acht op de tien Amsterdammers zich thuis in de stad. In 2025 stelden we deze vraag opnieuw en is dit aandeel gedaald naar 67 procent. Deze afname zien we onder alle groepen Amsterdammers, maar wel sterker onder groepen die in omvang zijn toegenomen in de afgelopen 25 jaar. Dan gaat het om mensen die korter dan drie jaar in Amsterdam wonen en mensen met een migratieachtergrond.

Hoewel Amsterdammers zich thuis voelen in hun stad, vinden veel Amsterdammers dat het meer de verkeerde kant op gaat met de stad: 54 procent. In 2025 waren de belangrijkste punten van zorg voor Amsterdammers veiligheid en criminaliteit, afval in de stad en wonen. Deze drie zorgen werden elk door ruim een derde van de respondenten genoemd. Deze onderwerpen komen door de jaren heen ook steeds terug als problemen die volgens Amsterdammers aangepakt moeten worden. Zo noemen Amsterdammers tussen 2007 en 2013 steevast wonen, criminaliteit en afval als onderwerpen die zij als eerste zouden veranderen als ze burgermeester zouden zijn.

Amsterdammers voelen zich in de eerste plaats verbonden met hun stad (77%), meer dan met Nederland, hun buurt of hun stadsdeel. Wanneer we kijken naar verbondenheid, vallen stadsgebied Weesp en stadsdeel Nieuw-West op. In Weesp voelt een aanzienlijk groter deel zich verbonden met het gebied (79%). In Nieuw-West voelt juist een aanzienlijk kleiner aandeel van de inwoners zich verbonden met hun stadsdeel (40% tegenover 57% gemiddeld). Bovendien is dit aandeel licht afgenomen ten opzichte van 2011, terwijl dit in de andere stadsdelen is toegenomen of gelijk is gebleven. Inwoners in Nieuw-West voelen zich ook minder verbonden met hun buurt (52% tegenover 70% gemiddeld) en geven minder vaak aan dat het de goede kant op gaat met hun buurt (39% tegenover 52% gemiddeld). Dit speelt met name in Slotervaart en Osdorp.

Toenemende verschillen in verkiezingsopkomst tussen stadsdelen en lage stemintentie onder wo-opgeleide Amsterdammers die in het buitenland zijn geboren

Net als in 2022 bracht in 2026 minder dan de helft van de Amsterdamse kiesgerechtigden hun stem uit bij de gemeenteraadsverkiezingen (47%). De opkomst schommelt al een aantal jaar rond de vijftig procent. Uit eerder onderzoek weten we dat vooral de structurele ongelijkheid in opkomst een probleem is. Wanneer sommige groepen niet gaan stemmen, kan de gemeenteraad moeilijk een afspiegeling zijn van alle Amsterdammers. Hierdoor ontstaat de kans dat behoeften van bepaalde groepen Amsterdammers minder goed doorklinken in de raad, waardoor het risico ontstaat dat het beleid minder goed voor hen uitpakt. Dat kan weer bijdragen aan minder politiek vertrouwen onder deze groepen en

minder participatie. Hierdoor kan een vicieuze cirkel van verwijdering ontstaan (O&S en SST, 2025).

De opkomstverschillen tussen stadsdelen nemen toe sinds 2010: in Centrum (65%) en Weesp (59%) was de opkomst in 2026 het dubbele van de opkomst in Zuidoost (30%) en Nieuw-West (33%). Maar het zijn met name sommige groepen Amsterdammers die minder geneigd zijn om te stemmen en deze verschillen in stemintentie zien we al 25 jaar: Amsterdammers van 25-40 jaar en/of met een basisopleiding en/of een geboorteland buiten Nederland, gaan minder vaak dan gemiddeld stemmen. Opvallend is de lage stemintentie onder Amsterdammers die in het buitenland geboren zijn en een wo-opleiding hebben. Met name omdat deze groep Amsterdammers groeit. In eerder onderzoek komt naar voren dat er mogelijk sprake is van een gebrek aan kennis over het politieke systeem onder Amsterdammers die in het buitenland zijn geboren (Leiwakabessy et al., 2022). Het bereiken van deze groep kan iets anders vragen van politieke partijen, zoals Engelstalige campagnes of inzet op verschillende mediaplatformen.

Tevreden met gemeentelijke dienstverlening, maar ervaren invloed op de stad is laag

Het aandeel Amsterdammers dat weinig vertrouwen heeft in de regering (66%) en de Tweede Kamer (51%) is toegenomen. Het aandeel Amsterdammers dat weinig vertrouwen heeft in het college van B&W (22%) en de gemeenteraad (22%) is een stuk lager en vrijwel stabiel sinds 2019. Hoewel Amsterdammers redelijk vertrouwen hebben in de Amsterdamse instituties (rond de 30% heeft veel vertrouwen in het college en de raad), zien we wel dat één aspect van politiek vertrouwen al jaren onder druk staat. De ervaren invloed op wat er voor de stad wordt besloten is relatief laag: al jaren vindt slechts 14 procent van de Amsterdammers dat zij voldoende invloed hebben. Een veel groter deel (46%) vindt dat zij *onvoldoende* invloed hebben.

Direct contact en ervaringen met gemeenteambtenaren zijn sterk van invloed op hoe burgers de overheid beoordelen en in welke mate zij politiek vertrouwen hebben (Van Noije et al. 2026, De Blok & Brummel 2022). In 2021 gaven Amsterdammers gemiddeld een 6,5 voor het laatste contact met de gemeente. In 2025 is dat gemiddeld een 6,9. Daarbij ging het contact met name over het aanvragen van een paspoort, ID-kaart of rijbewijs, parkeren en meldingen over de buurt. Hoewel we een toename in de tevredenheid met de dienstverlening zien, is het voor een deel van de Amsterdammers ingewikkeld om communicatie vanuit de gemeente te begrijpen: 17 procent van de Amsterdammers heeft hulp nodig om brieven en andere schriftelijke informatie vanuit de gemeente Amsterdam te begrijpen. Specifiek hebben Amsterdammers die in het buitenland zijn geboren en Amsterdammers met een basisopleiding hier vaker hulp bij nodig.

Gescheiden leefwerelden wat betreft politieke opvattingen en ervaren polarisatie

Amsterdammers leven grotendeels in gescheiden leefwerelden en hun netwerken zijn bovendien homogener geworden tussen 2019 en 2025. Zo heeft een meerderheid van de Amsterdammers vrienden die uitsluitend of overwegend hetzelfde zijn of denken als zichzelf op het gebied van opleiding, leeftijd, herkomst, politieke opvattingen en religieuze ideeën. Sociale netwerken zijn vooral homogeen als het gaat om religieuze ideeën en politieke opvattingen. Tegelijkertijd zien we de toenemende ervaren ideologische polarisatie zowel in Nederland als in de eigen omgeving: een grote meerderheid (78%) vindt dat verschillen van mening over maatschappelijke kwesties steeds groter worden in Nederland. Ook ervaren 4 op de 10 Amsterdammers de druk om een standpunt in te nemen en geen middenpositie te kunnen kiezen.

Er zijn daarnaast tekenen dat er ook sprake is van frictie in het contact tussen Amsterdammers. Zo zien we dat een kwart van de Amsterdammers de omgang tussen groepen met verschillende politieke opvattingen en religieuze ideeën als slecht ervaart. Bovendien geeft 14 procent van de Amsterdammers aan dat zij mensen zijn gaan haten om hun standpunten. Dat is meer dan twee jaar geleden (10%). Ook 14 procent van de Amsterdammers heeft het gevoel dat mensen met andere politieke opvattingen hun waarden en normen bedreigen. Ervaringen van affectieve polarisatie, dat we met deze twee stellingen meten, hangt samen met het minder thuis voelen in de stad en meer ervaren discriminatie. We kunnen hierbij niet achterhalen wat oorzaak en gevolg is. Maar deze uitkomsten vormen samen aanwijzingen dat het samenleven in de stad onder druk staat.

Een manier om naar politieke scheidslijnen te kijken is via een politieke links-rechts-schaal. Amsterdammers plaatsen zich vaker links en kiezen ook vaker voor de uiterst linkse positie dan in eerdere jaren. De plaatsing op de links-rechtsschaal hangt samen met hoe Amsterdammers naar de stad kijken en of zij zich thuis voelen. Zo vinden Amsterdammers die zichzelf rechts plaatsen op het politieke spectrum vaker dan linkse Amsterdammers dat het de verkeerde kant op gaat met de stad (71% tegenover 46%). Dit verschil is groter dan in 2023, doordat het aandeel rechtse Amsterdammers dat vindt dat het de verkeerde kant op gaat groeide. Ook onder Amsterdammers die zichzelf op het midden plaatsen van het politieke spectrum is het aandeel dat denkt dat het de verkeerde kant op gaat toegenomen naar 62 procent. Bovendien geven Amsterdammers die zich rechts plaatsen minder vaak aan zich zeker thuis te voelen in de stad (59%) dan mensen die zich links plaatsen (73%). Vooral Amsterdammers die zich uiterst rechts plaatsen geven relatief vaak aan dat zij zich niet thuis voelen in Amsterdam (18% vs. 4% gemiddeld).

Deze beschreven trends van gescheiden leefwerelden en ervaren polarisatie zijn niet nieuw. Ook in eerdere edities kwamen vergelijkbare beelden naar voren. Desondanks voelt nog steeds de meerderheid van de Amsterdammers zich verbonden met de stad, toont een groot deel de Amsterdammers interesse door het politiek nieuws te volgen, en zet een stabiel deel van de Amsterdammers zich in voor lokale kwesties. Bovendien zien we naast toenemende ervaren polarisatie ook dat de grote meerderheid (74%) van de Amsterdammers benadrukt dat compromissen sluiten tussen standpunten noodzakelijk is, zelfs als dat betekent dat niemand helemaal krijgt wat hij/zij wil. De wil om ervaren scheidslijnen te overbruggen lijkt dan ook aanwezig. Dit is een belangrijke randvoorwaarde voor het realiseren van positieve ontwikkelingen in de stad.

Reflectie op twintig edities Burgermonitor

Ter ere van de 20^e editie van de Amsterdamse Burgermonitor besteden we in deze editie extra aandacht aan de ontwikkelingen in de stad sinds 1999. Het doel van de Burgermonitor is om trends in politieke participatie, politiek vertrouwen, mediagebruik en samenleven in de stad langdurig te monitoren. Toch zien we dat de Amsterdammers die meedoen aan het onderzoek, de methode en de vragenlijst van de eerste editie verschillen van de meest recente editie. De monitor is meegegaan in veranderingen in de stad, maatschappelijke ontwikkelingen, wijzigingen in het bestuurlijk stelsel en opgedane inzichten.

Veranderingen in de stad

De respondenten van de Burgermonitor weerspiegelen de veranderende samenstelling van Amsterdam. Als we de edities van 1999 en 2025 naast elkaar leggen, zien we dat de verhoudingen zijn veranderd en er zelfs een compleet nieuwe groep bewoners bij is gekomen. In maart 2022 fuseerde de gemeente Weesp met de gemeente Amsterdam. Vanaf de Burgermonitor editie van 2023 worden daarom ook Weespers uitgenodigd om mee te doen met het onderzoek.

Waar de Weespers erbij zijn gekomen, hebben we in datzelfde jaar, 2023, ook afscheid genomen van een groep Amsterdammers in de Burgermonitor. We hebben destijds de keuze gemaakt om voor 16 tot en met 24-jarige Amsterdammers een aparte vragenlijst te maken: de Burgermonitor Jongvolwassenen. Het aantal Amsterdammers in deze leeftijdsgroep is toegenomen de laatste jaren én veranderd van samenstelling. De vragenlijst voor jongvolwassenen komt deels overeen met de Burgermonitor voor Amsterdammers van 25 jaar en ouder, maar biedt juist ook ruimte om specifiek vragen te stellen over onderwerpen die beter aansluiten bij de wereld van de Amsterdamse jongvolwassenen. Bijvoorbeeld in hoeverre zij vertrouwen hebben in hun toekomst.

Eerder is al benoemd dat de verhouding tussen de verschillende opleidingsniveaus de afgelopen jaren veranderd is in de stad. Zo had in 2010 38 procent van de Amsterdammers tussen de 15 en 74 jaar een hbo- of wo-opleiding afgerond. In 2024 is dat toegenomen naar ongeveer de helft van de inwoners (49%). Deze ontwikkeling is ook terug te zien als we kijken naar de respondenten van de Burgermonitor, waarin inwoners met een hbo- of wo-opleiding doorgaans oververtegenwoordigd zijn. In 1999 had 24 procent van de respondenten een hbo- of wo-opleiding. In de editie van 2010 is dit aandeel al verdubbeld naar 51 procent van de respondenten, en in de meest recente editie is 73 procent van de respondenten hbo-/wo-opgeleid.

Ook al ver voor 1999 trok Amsterdam nieuwe inwoners aan die voor verschillende redenen naar de stad verhuizen. Een steeds groter deel van de Amsterdamse bevolking bestaat uit Amsterdammers die in het buitenland zijn geboren en de afgelopen tien jaar naar Nederland is gekomen. Dit aandeel verdubbelde zelfs tussen 2013 en 2023 (O&S, 2024). Niet elke Amsterdammer spreekt voldoende Nederlands om een enquête in te vullen. Om toch deze groep Amsterdammers mee te kunnen nemen in de Burgermonitor, bieden we daarom sinds 2019 ook een Engelse vertaling van de vragenlijst aan. Hier wordt steeds vaker gebruik van gemaakt. Waar in 2019 nog geen twee procent van de respondenten hier gebruik van heeft gemaakt, heeft in 2025 een kwart van de respondenten de vragenlijst in het Engels ingevuld.

Maatschappelijke ontwikkelingen

Het idee van een monitor is dat we trends over de jaren kunnen vaststellen. Toch ziet de vragenlijst van de Burgermonitor er niet elke keer hetzelfde uit. Elke editie bekijken we welke vragen we opnieuw willen stellen en welke we, al dan niet tijdelijk, achterwege laten. Zoals gezegd zitten sommige vragen al sinds de eerste editie van de Burgermonitor in de vragenlijst, zoals de vraag over stemintentie: *'Als er morgen gemeenteraadsverkiezingen gehouden zouden worden, zou u dan gaan stemmen?'* Andere vragen zijn een poos niet gesteld, maar in 2025 wel weer, zoals *'Als u de burgemeester van Amsterdam zou zijn, wat zou u dan als eerste in de stad willen veranderen?'*

Ook kijken we elke editie of er maatschappelijke ontwikkelingen zijn die we bij de thematiek van de Burgermonitor vinden passen, en of we deze kunnen uitvragen om hier meer inzichten over te vergaren. Er komen dus ook soms nieuwe vragen bij. Een goed voorbeeld hiervan zijn de vragen die we door de loop der jaren zijn gaan stellen over het mediagebruik van de Amsterdammers. Het medialandschap is sinds 1999 sterk ontwikkeld en veranderd. Zo kwam in de jaren 90 het internet op. In de eerste tien edities van de Burgermonitor vroegen we daarom of Amsterdammers toegang hadden tot het internet. Deze vraag verwachten we niet nogmaals te gaan stellen. Tegenwoordig is het internet verankerd in het dagelijks leven. Begin 2000 begonnen we ook met het vragen naar contact met anderen op het internet en in 2009 vroegen we of Amsterdammers lid zijn van een online vriendengroep. Tegenwoordig zijn dergelijke vragen verankerd in de vragenlijst in het blok 'Nieuws en media'. We vragen niet meer naar óf Amsterdammers gebruik maken van het internet, maar hoé zij dit doen. Ook vragen we nu naar hoe zij kijken naar mogelijke maatschappelijke zorgen die gepaard gaan met de ontwikkelingen op mediagebied. Bijvoorbeeld in hoeverre zij vertrouwen hebben in de juistheid van verschillende mediabronnen en of zij zich zorgen maken over desinformatie.

Het gebruik van internet ziet we ook terug in de methodes van dataverzameling. Toen de Burgermonitor in 1999 voor het eerst werd uitgestuurd konden respondenten alleen schriftelijk, telefonisch of face-to-face meedoen. In 2005 konden Amsterdammers de vragenlijst voor het eerst online invullen. Drieëntachtig respondenten hebben in 2005 op deze manier de vragenlijst ingevuld (3% van de totale respons). Twintig jaar later wordt het grootste deel van de vragenlijst op deze manier ingevuld: 79 procent van de respondenten vulde de vragenlijst in 2025 online in tegenover 21 procent van de respondenten die de vragenlijst op papier invulde. Dit was in 2005 nog 28 procent. Bijna twee derde deed in 2005 telefonisch mee met het onderzoek en 6 procent deed face-to-face mee. Deze laatste twee methodes bieden we inmiddels niet meer aan.

Wijzigingen in het bestuurlijk stelsel

In de Burgermonitor is sinds de editie aandacht voor het contact van Amsterdammers met lokale politici en bestuurders, en het oordeel over het functioneren van de lokale politiek. Als het gaat om politiek en bestuur op stadsdeelniveau, is er sinds de eerste editie veel veranderd. In 1999, ten tijde van de eerste editie, telde Amsterdam 13 gekozen stadsdeelraden met in totaal 297 deelraadsleden. In 2010 was dit na een fusie teruggebracht tot 7 stadsdeelraden met 203 deelraadsleden. Vier jaar later, in 2014 moesten de stadsdeelraden door een landelijke wetsverandering worden vervangen door (adviserende) bestuurscommissies. In de Burgermonitor is op verschillende manieren gekeken naar deze ontwikkelingen, die een groot effect hebben gehad op de interesse in de politiek op stadsdeelniveau en het contact met de politiek.

De kennis van en interesse in de stadsdeelpolitiek zijn hierbij belangrijke onderdelen geweest in de vragenlijsten en rapportages. Over het algemeen lijkt het hoogtepunt van de stadsdeelpolitiek rondom het fusiejaar 2010 te hebben gelegen: in 2011 kende een recordaandeel van 25 procent van de Amsterdammers de naam van de eigen stadsdeelvoorzitter, en was de interesse in de stadsdeelpolitiek het hoogst. Na de verandering van het bestuurlijk stelsel, in 2015, wist acht procent van de Amsterdammers de naam van de stadsdeelvoorzitter te noemen. In de jaren daarna is dit stabiel gebleven: in 2025 kent negen procent de naam van de stadsdeelvoorzitter. In 2009 vond nog een derde van de Amsterdammers dat het stadsdeelbestuur goed functioneerde, in de jaren daarna daalde dit naar 20 procent.

Een van de effecten van de stelselverandering die we met de Burgermonitor in beeld kunnen brengen betreft het contact met politici. Door de jaren heen kregen minder Amsterdammers contact met Amsterdamse politici en bestuurders: vijf procent in 2025, tegenover 14 procent in 2009. Stadsdeelpolitici en -bestuurders blijven ook na de stelselverandering het eerste contactpunt voor Amsterdammers, maar waarschijnlijk wordt het contact bemoeilijkt door onbekendheid en een gereduceerd aantal commissieleden.

Opgedane inzichten

Naast dat de samenstelling van de bevolking van de stad is veranderd, is de manier waarop wij de verschillende groepen Amsterdammers beschrijven dit ook. We zien het als onze taak om de verscheidenheid van de stad in kaart te brengen en zo correct mogelijk te beschrijven. Om de inwoners van Amsterdam te beschrijven, delen we mensen in groepen in. Hierbij lag lange tijd de focus bijna geheel op verschillende herkomstgroepen. De laatste jaren hebben we dit veel meer verbreed en kijken we ook naar leeftijd, opleidingsniveau, inkomen en het stadsdeel waar respondenten wonen. We houden in onze onderzoeken ook rekening met dat personen vallen binnen meerdere en verschillende groepen waarlangs maatschappelijke ongelijkheid kan voorkomen. Deze benadering heet intersectionaliteit. We streven ernaar dat Amsterdammers zichzelf herkennen in de groepen waarin wij hen indelen en hoe we die groepen noemen. Dat kan veranderen met de tijd. We gebruiken nu termen die we voorheen niet gebruikten en andersom. Een voorbeeld hiervan zijn de termen met betrekking tot opleidingsniveau: voorheen spraken we nog over hoog- en lageropgeleiden, terwijl we nu liever de opleidingsniveaus zelf benoemen. Door inclusiever taalgebruik identificeren we Amsterdammers bovendien niet enkel met de groep waar ze op dat moment in zijn geplaatst. De keuzes voor de termen die wij gebruiken zijn gestoeld op maatschappelijke discussies, inzichten uit de wetenschap en de keuzes van andere kennisinstellingen. Deze blijven wij dan ook volgen. Voor meer informatie over de termen en categorieën die O&S hanteert, zie onze stijlgids (O&S, 2025c). Taal is voortdurend in beweging. Ongetwijfeld zullen we tegen de tijd dat de dertigste Burgermonitor uitkomt ook anders kijken naar termen die we nu als vanzelfsprekend beschouwen. We hopen dat u ook dan met ons terugkijkt op een nieuw decennium aan ontwikkelingen in onze stad.

Literatuurlijst

- Blok, de L. & L. Brummel. 2022. *Gefundeerd politiek vertrouwen? Onderzoek naar de relatie tussen overheidsprestaties en het vertrouwen in politieke instituties*. Utrecht: Universiteit Utrecht.
<https://www.kennisopenbaarbestuur.nl/documenten/2022/05/01/gefundeerd-politiek-vertrouwen>
- Boogers, M. & L. de Blok. 2022. 'Opkomst en kiesgedrag'. In: Vollaard, H., L. de Blok, J. den Ridder & G. Jansen. (red). 2022. *De lokale niet-stemmer*. Den Haag: Rijksoverheid.
<https://www.kennisopenbaarbestuur.nl/documenten/rapporten/2022/10/01/de-lokale-niet-stemmer>
- CBS. 2022. *Het verschil in opkomst tussen Tweede Kamerverkiezingen en gemeenteraadsverkiezingen*. <https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/statistische-trends/2022/het-verschil-in-opkomst-tussen-tweede-kamerverkiezingen-en-gemeenteraadsverkiezingen/5-conclusie-en-discussie>
- Commissariaat voor de Media. 2025. *Digital News Report Nederland 2025*.
<https://www.cvdm.nl/nieuws/digital-news-report-nederland-2025-daling-van-nieuwsgebruik-zet-journalistiek-onder-druk/>
- Commissariaat voor de Media. 2026a. *Naar democratisch gezonde feeds*.
https://www.cvdm.nl/documents/3845/Toegankelijk_Rapport_Naar_democratisch_gezonde_feeds.pdf
- Commissariaat voor de Media. 2026b. *Digital News Report Nederland 2026*.
https://www.cvdm.nl/documents/3892/705719_CvdM_Digital_News_Report_2026_TG.pdf
- Dagevos, J. & F. Vermeulen. 2024. *Is politiek er voor iedereen? Een onderzoek naar ervaren representatie, institutioneel vertrouwen en politieke participatie bij personen met een migratieachtergrond*. Den Haag: Sociaal Cultureel Planbureau
<https://www.scp.nl/publicaties/publicaties/2024/01/25/is-de-politiek-er-voor-iedereen>
- Dekker, P. & J. den Ridder. 2021. 'Afkeer van de Haagse politiek'. In: T. Sipma, M. Lubbers, T. van der Meer, N. Spierings & K. Jacobs (red.). *Versplinterde vertegenwoordiging. Nationaal Kiezersonderzoek 2021*. Amsterdam: SKON. pp.28-36.
<https://www.dpes.nl/wp-content/uploads/2021/12/NKO-2021-Versplinterde-vertegenwoordiging-V5.pdf>
- Expertisepunt Basisvaardigheden & Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), (z.d.) *Dashboard basisvaardigheden inzicht.nl*. Geraadpleegd in mei 2026, van
<https://basisvaardighedeninzicht.nl/dashboard>
- Gemeente Amsterdam. 2026. *Ontwikkelingen in Amsterdam*.

<https://open.amsterdam/woo-zoeken/detail/8266f444-1920-430a-a0b5-01c54f9aa984>

- Geurkink, B., J. den Ridder & L. van Noije. 2026. *Burgerperspectieven. Bericht 1 2026. De stemming*. SCP. <https://www.scp.nl/documenten/2026/03/03/burgerperspectieven-bericht-1-2026-de-stemming>
- Huijnk, W., R. Damen en L. van Kampen. *LHBT Monitor 2022*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau
<https://www.scp.nl/publicaties-scp/2022/07/lhbt-monitor-2022>
- Leiwakabessy, C., F. Vermeulen, L. Michon & S. Rubingh. 2022. *Opkomst en stemgedrag van Amsterdammers met een migratieachtergrond tijdens de gemeenteraadsverkiezingen van 16 maart 2022*. Amsterdam: UvA/ O&S.
<https://onderzoek.amsterdam.nl/publicatie/opkomst-amsterdammers-met-migratieachtergrond-blijft-laag>
- Nat, van der R. 2023. *De gebruikers van alternatieve nieuwsmedia in Nederland*. Geraadpleegd in april 2026, van <https://www.journalismlab.nl/de-gebruikers-van-alternatieve-nieuwsmedia-in-nederland/>
- NCTV. 2022. *Publieksonderzoek desinformatie. Uitkomsten en eerste communicatie-inzichten*. Den Haag: NCTV.
<https://www.nctv.nl/documenten/publicaties/2022/10/28/nctv-infosheet-desinformatie>
- Noije, van L., B. Geurkink, G. ten Berge en J. Iedema. 2026. *In contact of uit beeld: Hoe burgers de overheid ervaren en wat dat betekent voor hun gedrag*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau
<https://www.scp.nl/documenten/2026/04/13/in-contact-of-uit-beeld>
- NOS, 2026. *Steeds meer jongens en mannen met problematisch gedrag beïnvloed door Manosphere*.
<https://nos.nl/artikel/2613655-steeds-meer-jongens-en-mannen-met-problematisch-gedrag-beinvloed-door-manosphere>
- O&S. z.d. *Dashboard kerncijfers*.
<https://onderzoek.amsterdam.nl/interactief/dashboard-kerncijfers>
- O&S. 2023. *Migratiemonitor 2023*.
<https://onderzoek.amsterdam.nl/publicatie/migratiemonitor-2023>
- O&S. 2024. *Recente Migranten in Amsterdam*.
<https://onderzoek.amsterdam.nl/artikel/recente-migranten-in-amsterdam>
- O&S. 2025a. *LHBTIQA+ personen in Amsterdam*.
<https://onderzoek.amsterdam.nl/publicatie/lhbtiga-personen-in-amsterdam>
- O&S. 2025b. *Aard, omvang en opvolging van LHBTIQA+ gerelateerde incidenten*.
<https://onderzoek.amsterdam.nl/publicatie/aard-omvang-en-opvolging-van-lhbtiga-gerelateerde-incidenten>

- O&S. 2025c. *De O&S hokjesgids, Een overzicht van categorieën en termen bij O&S.*
<https://onderzoek.amsterdam.nl/publicatie/os-hokjesgids>
- O&S en SST. 2025. *Ondervertegenwoordigd Amsterdam.*
<https://onderzoek.amsterdam.nl/publicatie/ondervertegenwoordigd-amsterdam>
- Rijksoverheid. 2022. *Regenboogsteden krijgen tot en met 2026 jaarlijks 1,24 miljoen.*
<https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2022/10/15/regenboogsteden-krijgen-tot-en-met-2026-jaarlijks-124-miljoen>
- School en Veiligheid. 2026. *Invloed van de manosphere op de sociale veiligheid in het onderwijs.*
<https://www.schoolenveiligheid.nl/thema/manosphere-in-het-onderwijs/>
- Vermeij, L., Y. de Kluizenaar, M. Reijnders en M. Counders. 2024. *Koersen op Kwaliteit. Sociale en Culturele Ontwikkelingen.* Den Haag: Sociaal Cultureel Planbureau
<https://www.scp.nl/documenten/2024/03/27/sociale-en-culturele-ontwikkelingen-2024>
- Vermeij, L. en L. Thijssen. 2024. *De leefwerelden van arm en rijk.* Den Haag: Sociaal Cultureel Planbureau
<https://www.scp.nl/documenten/2024/04/05/de-leefwerelden-van-arm-en-rijk>
- Vleuten, van der M. & Y. Moberg. 2026. Cash-for-Care and the Cost of Parenthood: Evidence From Same-Sex and Adoptive Parents. *Journal of Marriage and Family, Volume 88, issue 2.*
<https://doi.org/10.1111/jomf.70010>

Bijlage: methode

Methode veldwerk

Voor de steekproef van de Amsterdamse Burgermonitor is een willekeurige steekproef getrokken uit de gemeentelijke Basisregistratie Personen.

De steekproef bestond uit 18.100 Amsterdammers en Weespers van 25 jaar en ouder. Dit aantal is gebaseerd op de streefcijfers voor het aantal respondenten per gebied:

- 100 respondenten voor 22 van de 25 gebieden
- 120 respondenten voor 2 gebieden van de 25 gebieden waar relatief veel inwoners wonen
- 10 respondenten voor 2 gebieden van 25 gebieden waar relatief weinig inwoners wonen

Ook zijn er streefcijfers voor groepen Amsterdammers op basis van hun leeftijd en migratieachtergrond:

- 400 Amsterdammers met een buiten-Europese herkomst in de leeftijd 25-40 jaar
- 550 Amsterdammers met een buiten-Europese herkomst van 41 jaar of ouder
- 250 Amsterdammers met een Europese herkomst in de leeftijd 25-40 jaar
- 150 Amsterdammers met een Europese herkomst van 41 jaar of ouder
- 350 Amsterdammers zonder migratieachtergrond in de leeftijd 25-40 jaar
- 660 Amsterdammers zonder migratieachtergrond van 41 jaar of ouder

Bij het bepalen van de grootte van de steekproef rekening gehouden met het aantal Amsterdammers per groep en met de respons van eerdere jaren.

Het veldwerk vond plaats eind augustus 2025 tot en met eind december 2025. Alle respondenten hebben een uitnodigingsbrief ontvangen, in het Nederlands en Engels, met het verzoek om online mee te doen met het onderzoek. Drie weken later hebben respondenten die de vragenlijst op dat punt nog niet hadden ingevuld een herinneringsbrief gekregen, met bijgesloten een (Nederlandse) papieren versie van de vragenlijst. Een Engelse papieren versie kon gratis worden aangevraagd. Een maand later is naar een deel van de respondenten nogmaals een herinneringsbrief gestuurd.

Uiteindelijk is de vragenlijst volledig ingevuld door 2.437 Amsterdammers. De respons is hiermee ruim 13 procent.

Tabel B.1 Respons naar methode, 2025

	aantal	%
online Nederlands	1.307	54
online Engels	610	25
schriftelijk	520	21
totaal	2.437	100

Methode weging

De respondenten van de Burgermonitor zijn geen perfecte afspiegeling van de Amsterdamse bevolking. Om de resultaten zo representatief mogelijk te maken voor Amsterdam is een weging toegepast bij de analyse. Dit houdt in dat groepen die, vergeleken met de Amsterdamse bevolking, ondervertegenwoordigd zijn onder respondenten een hoger gewicht krijgen en groepen die oververtegenwoordigd waren onder de respondenten een lager gewicht.

Het wegingsmodel dat dit jaar is gebruikt is vergelijkbaar met het model uit eerdere jaren. Er is net als in eerdere jaren rekening gehouden met de keuzes die gemaakt zijn bij het trekken van de steekproef (gebied, leeftijd en migratieachtergrond). Ook zijn kenmerken meegenomen die eerder van belang zijn gebleken (geslacht en huishoudenssamenstelling).

De groep respondenten is gewogen aan de hand van een aantal kruistabellen waarbij de respondentengroep is gematcht voor de populatie van 25 jaar en ouder:

- stadsdeel naar leeftijd (25-40 jaar/ 41-64 jaar/ 65-plus) en huishouden (alleenstaand/ meer personen)
- migratieachtergrond (wel/ geen migratieachtergrond) naar gebied
- geslacht naar migratieachtergrond (geen migratieachtergrond/ Europese migratieachtergrond, niet-Europese migratieachtergrond)
- leeftijd (25-40 jaar/ 41-64 jaar/ 65-plus) naar migratieachtergrond (geen migratieachtergrond/ Europese migratieachtergrond, niet-Europese migratieachtergrond).

Onderzoek en Statistiek

Postbus 658
1000 AR Amsterdam

onderzoek.amsterdam.nl